

నివాళి

బాపు

బిపన్ చంద్ర

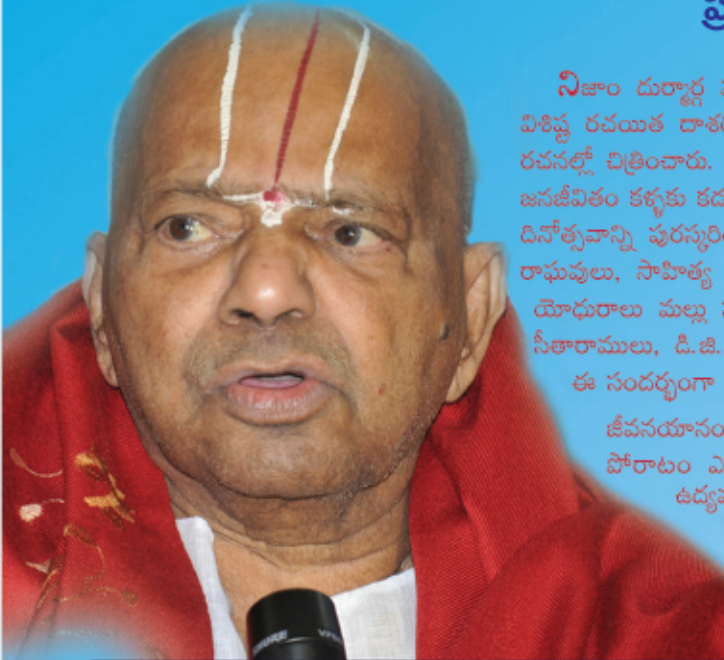
సాహిత్య
ప్రస్థానం
అక్టోబర్ 2014

వెల రూ. 10

సాహితీ స్రవంతి

ప్రజా రచయితకు అభినందన

నిజాం దుర్గార్థ పరిపాలనకు వ్యతిరేకంగా తెలంగాణ రైతాంగ ఉద్యమంలో పాల్గొన్న విశిష్ట రచయిత దాశరథి రంగాచార్య, ఆనాటి ప్రజా జీవితాన్ని అత్యంత సహజంగా తన రచనల్లో చిత్రించారు. చిల్లర దేవుళ్ళు, మోదుగుపూలు, జనపదం వంటి నవలల్లో తెలంగాణ జనజీవితం కళ్ళకు కడుతుంది. ఆయన రచనలు నేటికీ స్ఫూర్తిదాయకం. తెలంగాణ విమోచన దినోత్సవాన్ని పురస్కరించుకుని సెప్టెంబర్ 17న సుందరయ్య విజ్ఞానకేంద్రం ఛైర్మన్ బి.వి. రాఘవులు, సాహిత్య ప్రస్థానం సంపాదకులు తెలకపల్లి రవి, తెలంగాణ సాయుధపోరాట యోధురాలు మల్లు స్వరాజ్యం, తమ్మినేని వీరభద్రం, పి. మధు, ఎస్. వీరయ్య, చెరుపల్లి సీతారాములు, డి.జి. నర్సింహారావు తదితరులు దాశరథి దంపతులను సత్కరించారు.

ఈ సందర్భంగా దాశరథి మాట్లాడుతూ ఉద్యమాలే తనకు ప్రేరణ, ఆదర్శమని అన్నారు.

జీవనయానం పుస్తకంలో నిజాం నిరంకుశ పాలనకు వ్యతిరేకంగా తెలంగాణ సాయుధ పోరాటం ఎక్కడ మొదలైందో, ఎక్కడ పూర్తయిందో వివరించానని అన్నారు.

ఉద్యమాలు, పోరాటాల వల్లనే తన రచనలకు పటుత్వం వచ్చిందన్నారు.

సోవియట్ యూనియన్ ఆనాడు ఎంతో స్ఫూర్తినిచ్చిందని, రాసున్నది

సోషలిజమే అన్నారు. ప్రజలు హక్కుల సాధనకు పోరాటం

చేయాల్సిందేనని, పోరాటం నుంచే వెలుగు వస్తుందని అన్నారు.

...స్వరాజ్యంలో...

దాశరథి దంపతులు

కుజ సందేశం

మహాకవి గురజాడ అప్పారావు(1862-1915) శత వర్షంతి త్వరలో ప్రారంభమవుతుంది. అయితే అనేక విషయాల్లో ఆయనకన్నా మనం ఇప్పటికీ వెనకబడి వుండటమే ఆశ్చర్యం కలిగిస్తుంది. అంతకు మించి అవేదన ఆందోళనలకు కారణమవుతుంది. ముత్యాల సరాలు సృజించి తెలుగు కవిత్వాన్ని ప్రజల పక్షం చేసిన మహాకవి తొలి ప్రయోగంలోనే తోకచుక్క గురించి రాశాడు. తోకచుక్క కనిపిస్తే అపశకునమని భయపడవద్దని హితవు చెప్పాడు. దూరబంధువు చూసిపోవడానికి వచ్చినట్టు తోకచుక్క వచ్చిందనీ, సంఘ సంస్కరణ పతాకగా తలవాలని పిలుపునిచ్చాడు. గురజాడ రచనలన్నిటా ఈ శాస్త్రీయ దృక్పథమే దర్శనమిస్తుంది. మనిషి చేసిన రాతి బొమ్మకు మహిమగలదని సాగిమొక్కుతు సాటి మనిషిని రాయికన్నా కనిష్టంగా చూడటం తగదన్నాడు. కన్నుగానని వస్తు తత్వము కాంచనేర్పరులింగిరీజులు అంటూ పాశ్చాత్య దేశాల్లోని నవీన విజ్ఞానాన్ని అందిపుచ్చుకోవలసిన అవసరాన్నీ చెప్పారు. మహాకవి శ్రీశ్రీ కూడా సరాసరి నీ దగ్గరికే ఖరారుగా వస్తారటే అంటూ చంద్రమండలంపై కాలు మోపే దృశ్యాన్ని ముందుగానే వూహించారు.

అంగారక గ్రహంపై భారతీయ ఉపగ్రహం మామ్ జయప్రదంగా ప్రయోగించిన సందర్భంలో ఈ సాహిత్య వారసత్వ స్ఫూర్తిని మనం గుర్తుంచుకోవాలి. దేశీయ పరిజ్ఞానంతో తొలి ప్రయత్నంలోనే జయప్రదమైన ఈ ప్రయోగాన్ని ప్రపంచమే హర్షించింది. స్వావలంబనతో నిర్మించుకున్న మన అంతరిక్ష పాటవాన్ని అభినందించింది. 1990లలో క్రయోజనిక్ రాకెట్ల పరిశోధనను అమెరికా కూటమి అడ్డుకుని వుండకపోతే ఈ పరిశోధనలు మరింత వేగంగా ముందుకు నడిచి వుండేవి. ఆ అవరోధాల కారణంగానే మన లక్ష్యాలను కుదించుకుని జిఎన్ఎల్వి బదులు పిఎన్ఎల్వి పద్ధతిలో మావ్ను ప్రయోగించాల్సి వచ్చింది. అణు ఒప్పందాల వంటి వాటితో మన స్వంత వ్యవస్థలపై పరాయి పెత్తనాన్ని తనిఖీలను అనుమతిస్తే ఎంత ముప్పో కూడా మామ్ విజయం మనకు తెలియచెబుతుంది.

అంగారకగ్రహాన్నే కుజ గ్రహం అని కూడా అంటుంటారని మనకు తెలుసు. ఈ దేశంలో కుజదోషం పేరిట జరిగే హాస్యాస్పద తతంగాలూ పెళ్లిళ్లకు అది అడ్డంకి అనే నమ్మకాలు కూడా నడుస్తుంటాయి. మానవ విజ్ఞానం నేరుగా కుజ కక్ష్యలో ప్రవేశించిన ప్రస్తుత సన్నివేశం అలాటి మూఢ నమ్మకాలకు తిరుగులేని సమాధానం. తోకచుక్కపై గురజాడ చెప్పినట్టే ఈనాడు కూడా మన కవులు రచయితలు మామ్ సందేశం తీసుకెళ్లాలి. దోష నివారణ అంటూ దండుకునే వారే అసలు దోషులని చాటిచెప్పాలి.

వాస్తుపేరిట జరిగే విన్యాసాలు కూడా ఇటీవల మరింత పెరిగాయి. అక్కడూ ఇక్కడూ అని కాకుండా తెలుగు రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రుల స్థాయిలో సైతం వాస్తు పేరిట కోట్లు వెచ్చించి ప్రభుత్వ భవంతుల్లో, నివాసాల్లో మార్పులు చేర్పులు చేయడం చూస్తున్నాం. తమ నమ్మకాలకోసం ప్రజాధనాన్ని దుర్వినియోగం చేయడం తగనిపని. ప్రజలను చైతన్యపంతులను చేయాల్సిన రచయితలు మూఢనమ్మకాలకు దూరంగా ఉండాలి. తమ రచనల ద్వారా వీటిపై వ్యతిరేకంగా ప్రజలలో శాస్త్రీయ అవగాహన కలిగించడానికి కృషిచేయాలి.

బొమ్మలు : డి.శివాజి, జె.వెంకటేశ్, భాస్కర్

ఈ సంచికలో ...

కవిత	4
హెడ్లెస్ (కథ)	5
కవిత	8
రవీంద్రుని జీవిత గాధ	9
కవిత	13
బాఫురే..అక్షరం..చిత్రం.. దృశ్యం	14
కవిత	16
మరాయి (కథ).....	17
కవిత	21
ఆధునిక - కవితల - జీవధార	22
కవిత	25
అమలిన రాగాలు (కథ).....	26
కవిత	32
బి.ఎస్.రాములు కథా నిర్మాణ రీతులు	33
కవిత	39
మన కథలనిపించే కథలు	40
పురస్కారం	42
నివాళి	43
కవిత	44
స్వీకారం.....	45
డైరీ	48

సంపాదకవర్గం
తెలకపల్లి రవి (సంపాదకుడు)
కె.ఆనందాచారి
వారప్రసాద్
వల్లభాపురం జనార్దన
కె.లక్ష్మయ్య, మేనేజర్

చిరునామా
సాహిత్య ప్రస్థానం
ఎం.హెచ్.భవన్, ఫ్లాట్ నెం. 21/1, అజామాబాద్
ఆర్టిస్ కళ్యాణమండపం దగ్గర,
హైదరాబాద్ - 500 020,
ఫోన్ : 27660013, 9490099059
ఫ్యాక్స్, 040827635136.

ఇ-మెయిల్ : ssprasthanam@gmail.com
www.prasthanam.com

చెరిగిపోని నిజాలు

- డా॥సి.నారాయణ రెడ్డి

ఎంతకాలం ఈ వ్యాసంగం
ఇక చాలని అనుకుంటాం
కానీ నిరంతర కర్మత్వగుణం
దాన్ని ఆగనీయదు.

ఈ ప్రవాహం
ఇంతటితో ఆపేయాలనుకుంటే
జీవనది అంతటితో ఆగిపోతుందా?
క్షణమైనా దాని అడుగులు కదలకపోతే
ఆ నది గుండె స్తంభించిపోతుంది.

అనునిత్యం ప్రసరించే ఆలోచనలకు
కాలనియమం లేదు
నిద్రావస్థలోనూ అవి
కలల రూపంలో చెలరేగుతుంటాయి.

వాయువు జన్మస్థలమెక్కడో
ఎంతటి సర్వజ్ఞులకు కూడా
అంతుపట్టని సూక్ష్మాంశం

అది విశ్వవ్యాప్తమైందని
అర్థమైతేనా ఆశువుగా చెప్పగలుగుతారు.

కుదురుగా కూచున్న పక్షులు
ఒక్కొక్కటిగా తటాలున
మిన్నుల్లోకి ఎగిరిపోతుంటాయి
ఆ పక్షులు సామూహికంగా జరిపే
ఉడ్డినానికి హేతువులు
పై నుంచి అందిన పిలుపులో
వాటి లోలోన పొంగిన తలపులో.

మనిషి ఎత్తును కొలిచి చూపగలుగుతాం
మానవ జీవితం ఏ కొలతలకందనిది
ఆకాశం ఔన్నత్యమెంతో
సాగరం లోతెంతో కొలిచి చెబితే
అవి మానవ జీవితానికి
దరిదాపుల్లో ఉంటాయి.

సెప్టెంబరు నెల పురస్కారాలు

న్యాయమూర్తులు

కథకు : రూ . 700/-

రచయిత : డా॥ కనుపల్లి విజయలక్ష్మి

సీని రచయిత జనార్దన మహర్షి అందిస్తున్న పురస్కార చెక్కులు ఈ రచయితలకు అందుతాయి

గజక్కు

కవితకు : రూ . 500/-

రచయిత : చింతాడ రామారావు

ఋహిషీ

కన్యాశుల్కం - ఉచ్చారణ విధేయత

రచయిత : ఆచార్య మూలె విజయలక్ష్మి

ఈ రచయితకు 'కర్లపాలెం రుక్మిణమ్మ స్మారక పురస్కారం' రూ. 500/- అందజేయబడుతుంది.

పాఠకులు తాము చదివిన కవితలు, కథలు, వ్యాసాలతో నచ్చినవి కారణాలతో సూచించవచ్చు.

సీనియర్, ప్రసిద్ధ రచయితల రచనలు కాక ఔత్సాహికులను, ఇటీవల రాస్తున్నవారిని ప్రోత్సహించడమే

ఈ పురస్కారాల ఉద్దేశ్యంగా గ్రహించగలరు.

- ఎడిటర్

కథ

హెడ్‌లైన్స్

- పత్తి సుమతి
8790499405

“ ... అవును నీకు చెప్పనేలేదు కదూ! ఈ రోజు మా సావిత్రి అక్క - కొడుకు అల్లినీ వస్తున్నాడు పొంగల్ హోలిడేస్ కదా! ఒక పదిరోజులు ఉంటాడు యిక్కడ” మార్నింగ్ ఏడు గంటలకు వంటింట్లోకి వస్తూ, భర్త కిషోర్...

“అదేమిటి? ఉలకవు పలకవు!”.

‘వినవడింది’.

“అంటే...?”

“అంటేనా! ... వినబడిందని...”

“వాడు బై.పి.సి గ్రూప్ తీసుకున్నాడు తెలుసా? నీ గ్రూప్. వాణ్ని డాక్టరు చదివించాలని మా అక్కా బావ గట్టి పట్టుదలతో ఉన్నారు...”

“యితకీ మీ మేనల్లుడికి పట్టుదల ఉందా...!” అంది వాసంతి వ్యంగ్యంగా

“వాడి కెందుకులేదు.... మా బావ కాలేజి యాజమాన్యంలో పాట్నర్ కూడా. వెయిటేజ్ మార్పు కూడా కలుపుతారట కదా ఎంపీసెట్ కి... వాడు డాక్టరు అయిపోవడం ఖాయం... మా బావ ఎంత డబ్బయినా ఖర్చు పెట్టగలడు తెలుసా!”

“మరీ అంతంత ఒత్తులు పెట్టి చెప్పకండి’.

‘అబ్బా మళ్ళీ అదేవరుస ... ఎంత సేపు చెన్నయ్ లో ఆ ఆకాలేజి పేరేమిటి...? అదే పచ్చయప్ప కాలేజిలో Biotech. ఎమ్.ఎస్సీ చేసానని బలే టెక్కునీకు” అన్నాడు భర్త వెటకారంగా

‘మీకు ఎన్ని సార్లు చెప్పాను... నా డిగ్రీని డిగ్రేడ్ చెయ్యకండని... మీరు అనవసరంగా టైమ్ వేస్తు చేయక యిదిగో కాఫీత్రాగి బాత్‌రూమ్ కి వెళ్ళండి పాప నిద్రపోతోంది.... రాత్రంతా ఒకటే దగ్గు కదా! సరిగా నిద్రపోనేలేదు ఈ రోజైనా సరే మీ ఆఫీస్ దగ్గర ఉన్న ఫ్లెస్కూల్ కి వెళ్ళి అప్లికేషన్ తీసుకురండి కొంచెం దగ్గు తగ్గిన తరువాత ప్లే స్కూల్లో జాయిన్ చేద్దాము....నేను వేగంగా టిఫిన్ రడీ చేయాలి. పనమ్మాయి రాలేదు... మొత్తం పని నేనే చూసుకోవాలి తెలుసా!’ అంటూ పరుగెత్తింది మోటారు స్విచ్ ఆపడానికి వాసంతి.

టవల్ తీసుకొని “బుద్ధిగడ్డితిని ఈవిడ గార్ని కదిపాను... తనే మహా గొప్ప కాలేజిలో చదువు వెలగ బెట్టిందని ... ప్రతీదానికి బదాయి” సణుక్కుంటూ బాత్‌రూమ్ కి వెళ్ళిపోయి ‘యిక్కడే బెటర్. హాయిగా ఎంతసేపయినా పాడుకోవచ్చు’ అనుకున్నాడు భర్త... కిచెన్ లో దోసెలు వేస్తోన్న వాసంతికి కాలింగ్ బెల్ వినించడంతో గాస్ తగ్గించి పరుగున వెళ్ళి డోర్ తెరిచింది.

ఎదురుగా అశ్వినీ తేజ్ బేగ్ పట్టుకుని...

‘హాం... ఎలా ఉన్నావు? యిప్పుడే మీ మామయ్య నీ గురించే చెబుతున్నారు...’

‘ఏం చెబుతున్నాడు అత్తా?, లోపలికి వస్తూ అశ్వినీ తేజ్

‘ఏం చెబుతారు? నువ్వు డాక్టర్ గ్రూపులో సేవటగా! డాక్టర్ అయిపోతావట కదా!’ పకపకా నవ్వుతూ అంది వాసంతి.

‘అత్తా నువ్వు బలే నవ్వుతావు!’

‘సరేలే బస్సు ప్రయాణం బాగా జరిగిందా!’

‘ ఆ ... ఒక గంటగా!’

సరిసరి ... బయట బాత్‌రూం ఉంది రిఫ్రెష్ అవు” త్రోవ చూపిస్తూ ‘టిఫిన్ చల్లారి పోతుంది వేగం రా!... అదిగో పాప లేచినట్లుంది. ఏమండీ! కొంచెం పాపను చూడండి” కిచెన్‌లోకి పరుగెత్తింది వాసంతి.

‘అరె! ఎలా చదువుతున్నావు? కాబోయే డాక్టర్‌వి... కొంచెం వయస్సు పెద్దదయింది గాని కానీ కట్టుం యివ్వకుండా డాక్టర్ని అల్లుడుగా చేసుకొనే వాడ్ని ...’ భర్త జోక్

‘ ఇప్పుడే మంచి మామయ్య? చేసుకో కూడదా ఏమిటి?’ అశ్వినీ తేజ్.

‘బాగా చెప్పావురా!?, పకపకా నవ్వుతూ భర్త... పాపకి స్నానం చేయించి డ్రెస్ వేసి హాల్లోకి తీసుకు వచ్చిన వాసంతి చెవిలో పడ్డాయి మేనల్లుడు మేనమామ సంభాషణలు.

‘చాల్లేండి మీజోక్కు... మేనరికాలు చేయకూడదు తెలుసా!’ అని వాసంతి అనగానే భర్త టేబిల్ దగ్గర నుండి తటాన లేచి ‘సరేలేరా! నేను ఆఫీస్‌కి వెళ్ళాలి ... ఒక్కక్షణం దొరికామంటే మీ అత్త తన సబ్‌జెక్టు అంతా మనకి చెప్పేస్తోంది... చెన్నైలో పచ్చయప్ప కాలేజీలో చదువుకుంది తెలుసా!

‘హిందూ’ పేపరు ఏ టు డెయి చదువుతుంది. ఈ రోజు యింకా పేపరు చదువలేనట్లుంది...’ అంటూ గబగబ వెళ్ళిపోయాడు భర్త కిషోర్.

‘అవును అత్తా... ‘హిందూ’ పేపరు చదువుతావా? మామయ్య చదవడా?’

‘ మీ మామయ్యకి ‘హిందూ’ పేపరు అంటేనే పడదు. తెప్పించడం కూడా ఇష్టముండదు.

నాకు చిన్నప్పటినుంచి ‘హిందూ’ అంటే ఇష్టం... ఈ

రోజు యింకా చూడనేలేదు. తెల్లారి నుంచి ఒకటేపని... పనమ్మాయి రాలేదు...

ఇంతకీ నీవు ఘస్టు ఇయర్ బై.పిసి చదువుతున్నావు కదూ! ఏ కాలేజీలో?”

‘విశ్వభారతి కాలేజీలో’ అశ్వినీ

‘పేరు బలే బావుంది ఎక్కడ?”

‘ మా ఊర్లోనే...’

‘మీ ఊరులోనా! మీ ఊరు చాలా చిన్నది కదా! అక్కడ కాలేజీ ఉందా?’ అంది వాసంతి ఆశ్చర్యంగా.

‘ మా నాన్న స్నేహితుడే పెట్టాడు. మా నాన్నకు కూడా వాటా ఉంది. శ్రీ ఇయర్స్ అయింది పెట్టి ” అంటూ పాపను తీసుకుని బుగ్గమీద ముద్దు పెట్టి పాప బలే ఉంది అత్తా’ అన్నాడు అశ్వినీ.

వాసంతి కిచెన్‌లోకి వెళ్ళి కాయగూరలు తరగడానికి తెచ్చుకొని టేబుల్ మీద పెడుతూ... ‘మీకు బొటనీ ప్రాక్టికల్స్ చేయిస్తున్నారా? అని టపీమని అడిగింది.

‘ లేదత్తా! పాప నెత్తుకొని నిల్చున్న అశ్వినీని, కూర్చోమని సైగ చేస్తూ... తన చేతిలో ఉన్న కాబేజీ బుట్టను చూపిస్తూ’ చేయించకపోతే ఎలా? దీని యొక్క ప్రత్యేక లక్షణం

ఏమిటి? యిది ఏ విధంగా రూపాంతరం చెందింది?’ అని సడన్‌గా అడగేసరికి - బిక్క మొగం వేసి ‘ తెలియదు అత్తా ... ఐడియా లేదు. ప్రాక్టికల్స్ సెకండ్ ఇయర్ చివరిలో పూర్తి చేస్తారట...’

‘అదేమిటి? మరి థియరీ అయిపోయివుంటుంది...’ వెజి టేబిల్ బడ్స్’ ఫారంలో చెప్పలేదా?”

‘చెప్పారను కుంటాను ... గర్తురావడంలేదు అత్తా’ ‘అకడమిక్ ఇయర్ సగం అయిపోయింది. రెగ్యులర్ లెక్చరర్స్ లేరా!’

‘పీరియడ్ లెక్చరర్స్!’

‘ ఆ పీరియడ్ చెప్పేసి... ప్రక్క ఊరి కాలేజీకి వెళ్ళిపోతారు’

‘ ఓ కాంట్రాక్ట్ లెక్చరర్స్ అన్నమాట’

‘అవునత్తా ... అందరూవారే... మాది ప్రైవేట్ కాలేజీ కదా!’

ఈ కాబేజీ బుట్ట ఒక ‘శాకీయ కోరకం’ అంటే

‘జెబీటీవ్ బడ్’ కోరకం అంటే మొగ్గ - అకులన్నీ విప్పార కూడా ముకుళించుకుని ఉంటాయి. ఆకుల మధ్య ఉన్న కాడలు - అవే ‘ఇంటర్ నోడ్స్’ అనేవి అభివృద్ధి చెందక పోవడం వలన...’ అని చెబుతూ కాబేజీ బుట్టను చాకుతో నిలువునా కట్ చేసి ఓపన్ చేస్తోంటే పాప నెత్తుకొని అలా బయటికి పికారుతీసుకు వెళ్తానంటూ తక్షణమే అక్కడ నుంచి జారుకున్నాడు అశ్వినీ.

వాసంతి విచిత్రంగా వాడు వెళ్ళిన వైపు చూస్తూ వీదా! ప్యూవర్ డాక్టరు! కనీసం వీడికి ప్రాక్టికల్స్ చేయించని కాలేజీలు... అటువంటి కళాశాలలకు వెయిటేజ్ కూడానా ఎమ్సెట్లో! కాలేజీ పేరు విశ్వభారతి అంట... వాడినాన్న పెద్ద బిజినెస్ మాగ్నట్ కదా! ఏదైనా డబ్బుతో కొనేయవచ్చునని... డాక్టరు అయి జనాభా తగ్గిస్తాడులే.. పుట్టినందుకు ఏదో ఒకటి చెయ్యాలి కదా! ఛీ!ఛీ! అందుకే అన్నాడు మహాకవి గురజాడ ‘Eleven - causes for the degeneration of India’ అని ఈ దేశం ఎప్పుడు బాగుపడుతుందో?...’ కుక్కర్ విజిల్ విని కిచెన్ వైపుకి పరగుతీసింది వాసంతి...

‘...చాలా సేపయింది అశ్వినీ రాడేమిటి. అయినా నాదే బుద్ధి తక్కువ వాడేదో నాలుగు రోజులుండటానికి వస్తే క్లాసు చెప్పాను’ డైనింగ్ టేబిల్ మీద అన్నీ సర్దుతూ వాసంతి స్వగతం. యింతలో కాలింగ్ బెల్ మోగడం... తలుపు తీయగానే భర్త ... భర్త వెనకమాలే అశ్వినీ పాపనెత్తుకుని...

“ ఏమోయ్ ! హాయిగా యింటి పనులు చేసుకున్నావా... నా మేనల్లుడు పాపని చక్కగా పైరుతీసుకు వెళ్ళే...? అని మురిసి పోతున్నాడు భర్త.

లంచ్ చేస్తూ ‘అశ్వినీ ఉన్న వారం రోజులూ నీ పెండింగ్ పనులన్నీ పూర్తి చేసేసుకో... వాడు చక్కగా పాపను ఆడిస్తాడు.... ‘కాలాతీత వ్యక్తులు’ పుస్తకం చాలా రోజులు నుండి చదవటానికి టైమ్ లేదంటున్నావు కదా! అది పూర్తి చేసేయ్... అలాగే నీ కుట్టుమిషన్ వర్క్ గార్డినింగ్ వగైరా వగైరా...’ భర్త ఆపడం లేదు.

‘ ఇంతకీ ప్లే స్కూలు అప్లికేషన్ తెచ్చారా?’

‘ ఓ అదా! కావాలనే తేలేదు...’

‘కారణం?’

“ మన అశ్వినీ వెళ్ళిన తరువాత జాయిన్ చేద్దాము. మరివాడికి బోరు కొట్టదూ!’

కోపమంతా దిగమింగుకుని ‘థాంక్స్ మీ సజిషన్కి’ అంది క్లుప్తంగా వాసింది

‘అవునత్తా! పాప ప్లే స్కూలుకి వెళ్ళిపోతే నాకు బోర్ బాబు’

భర్త ఆఫీస్కి వెళ్ళిపోయిన తరువాత ‘అశ్వినీ ఆ ప్రక్క గదిలో నీవు రెస్ట్ తీసుకో... నాకు కిచెన్లో కొంచెం పనుంది... పాపను పడుకో బెట్టి పని చేసుకుంటాను’ అని వాసంతి చెవుతూండగా పాప చేయిపట్టుకుని నడిపిస్తూ ‘నువ్వు పని చేసుకో అత్తా... పాపను నేను పడుకో

బెడతానులే’ అని ప్రక్కరూమ్లోకి తీసుకువెళ్ళిపోయాడు అశ్వినీ.

వాసంతి నిజంగా కొంచెం రిలీఫ్ ఫీల్ అయి కిచెన్లోకి వెళ్ళి అన్నీ చక్కబెట్టుకుని హిందూ పేపరు తీసుకుని అలసటగా’ ఎంతపని.. ఎంత పని...తరగని తంపర.... నిట్టూరుస్తూ తలగడ మీద తలవాలుస్తూ కనీసం హెడ్లైన్స్ అయినా చదవాలనుకుంది వాసంతి... చదువుతొన్న వాసంతి ఒక్క ‘ఉదటున

లేచి కూర్చుంది... కెవ్వున కేక వేయబోయి తన్నుతాను తమాంించుకుంది. ఒక్కసారిగా మగత నిద్ర పటాపంచలయింది - మళ్ళీ చదివింది - ‘Nation wide trauma of sex crimes - Three- year old girl raped...’ మళ్ళీ మళ్ళీ చదివింది. 16 ఏళ్ళ పక్కింటబ్బాయి 3 సంవత్సరాల పాపకి బిస్కెట్లు ఇచ్చి తీసుకుని పోయి రేప్ చేశాడని...’ చదువుతున్న వాసంతికి ఏదో తళక్కున తట్టింది - పేపరు విసిరేసి ఒక్క పరుగున పక్కరూమ్కి వెళ్ళి నొక్కి పెట్టి ఉన్న తలుపును నెమ్మదిగా త్రోసి అక్కడ జరుగుతున్నది చూసి నిర్ఘాంతపోయింది..... నిద్దర పోతూవున్న పాపకు ముద్దు పెడుతున్న అశ్వినీ... ఈ హఠాత్ సంఘటనకు ఏమి చెయ్యిలో తెలియక.... తననితాను సంబాళించుకుని నెమ్మదిగా గొంతు పెగుల్చుకొని ‘అశ్వినీ’ అని ... పిలిచింది... వాడొక్కసారిగా బిత్తరపోయి తననే చూస్తొన్న అశ్వినీతో తనూ ఏదీగమనించనట్లు మరీ నెమ్మదిగా “పాప పడుకుండి పోయిందా? నాగదికి తీసుకువెళ్తాను...” అంటూ పాపను భుజం మీద వేసుకుని తన

వడ్ల గిన్న

-డా॥ ఎన్.గోపి

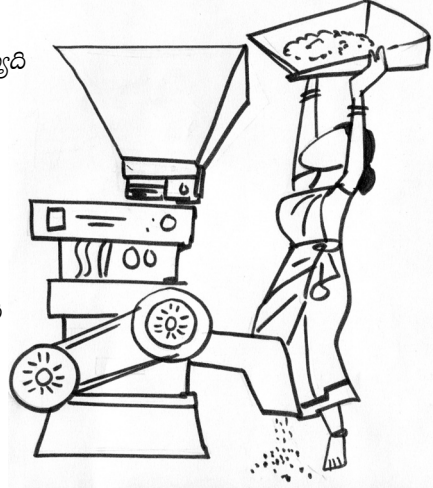
యాభయ్యేండ్ల కిందటి ముచ్చట
ఆ పట్టా చప్పుడు
పేదవారి బతుకు లయను ధ్వనించేది
అతుకుల వల్ల ఏర్పడిన శబ్దాలవి
అతుకు ఒక్కటైతే టక్ టిక్
అనేకమైతే
టక్ టిక్ టిక్ టక్ టిక్
సాపేక్ష భావనలకు
తాళం వేసే జీవన యంత్రమది.

వడ్ల గిన్నని ఫోటో తీస్తే
దాని పక్కన
ఓ పేద కార్మికురాలి అవతారంలో
మా అమ్మమ్మ కనిపిస్తుంది
వడ్లను చేటలతో
ఇసుప తొట్టిలో పోసే కూలివని ఆమెది. తలలన్నీ ముగ్గుబుట్టలవుతుంటే
రెండు బస్తాల బక్క రైతులు
ఓ పిడికెడు బియ్యం
ఆమె గంపలో వేసి పొయ్యేవారు
మా అమ్మమ్మ కూడబెట్టిన
ఆనాటి గింజలే
ఇవాళటి నా కవితాక్షరాలు

ఇప్పటికీ వడ్లగిన్న
నాకొక గుండెవప్పుడులా వినిపిస్తుంది
పైన వడ్లు పొయ్యంగనే
గింజల ధార లోపలకి మాయమయ్యేది
ముందువైపున తంతెల మీదినుంచి
ముత్యాలు రాలివడుతుండేవి

ఒకవైపు
ఉసుక దుంకుతుంటే
మరోవైపు తవుడు
సన్న నూకలకు మరో ద్వారముండేది
మల్టీఫానల్ వ్యవస్థకు
అనాడే వునాదులు వడ్లట్టున్నాయి

తవుడు రేగి
తలలన్నీ ముగ్గుబుట్టలవుతుంటే
నేలమీది పొరమీద
వేలితో బొమ్మలు గీసేవాన్ని
అన్నీ కాలగర్భానికి
ఆహూతైపొయ్యాయి
ఇప్పుడెక్కడ చూసినా
బ్రహ్మరాక్షసుల్లా రైస్ మిల్లులు

ఇప్పటికీ
దారిలో ఎక్కడన్నా
వడ్లగిన్న కనిపిస్తే
కారును స్లో చేస్తాను
మా అమ్మమ్మ కనపడుతుందేమోనని.

రూమ్ కి తీసుకువెళ్ళిపోయింది వాసంతి.

రూంలోకి వచ్చి ‘...గండం గడిచింది బాబోయ్
మనమే చాలా ఆ ప్రమత్తంగా ఉండాలి. ఎవరినీ నమ్మకూడదు...
పని పని అనుకుని పాపను మరచిపోయాను.... సమాజం
క్రుళ్ళిపోయింది... విద్యావ్యవస్థ పూర్తిగా భ్రష్టు పట్టిపోయింది...
చదువు ఒక వ్యాపారమయిపోయింది.... చదువుకొంటున్న...
చదువు అమ్ముతున్న ఈ దెయ్యాలనుండి ఈ మానవ మృగాల
నుండి మనల్ని మనమే కాపాడుకోవాలి’ అలా అలా ఆలోచిస్తూ
మూడేళ్ళ పసిపాపను చూస్తూ ఉండి పోయిన వాసంతి తుకు
క్రుపడింది భర్త గొంతు సడన్ గా విని....

‘ వాసంతీ... ఓ వాసంతీ ఏమోయ్ ఎక్కడ? ఒరే అశ్వినీ
.... డాక్టర్ అశ్వినీ సినిమా టీకెట్టు తెచ్చాను... తేజీ! ఎక్కడ!...
తలుపులు తెరచి ఉన్నాయేమిటోయ్... ఎవరూ పలకరేం...?’
అంటూ బెడ్ రూమ్ లోకి వచ్చి “వాసంతీ ఇక్కడ ఉన్నావా?
ఎన్నిసార్లు పిలిచినా పలకవేం? నా డాక్టరు - మేనల్లుడు ఎక్కడ?

సినిమా టీకెట్టు తెచ్చాను బయటికి వెళ్ళాడా? ’ అంటూ భర్త
ప్రశ్నల వర్షం.

“ ఎక్కడేమిటి? పక్కరూంలో ఉన్నాడుగా?
ఇద్దరు ఒకే సారి వచ్చి చూస్తే వాడేకాదు వాడిబ్యాగ్
కూడా లేదు....

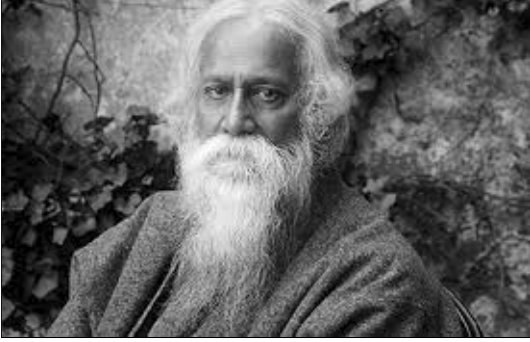
‘ ఉడాయించాడన్న మాట’ వాసంతి అన్న మాటకి.
‘ ఏమిటి నువ్వు అనేది? వెళ్ళిపోయాడా?’
ఆశ్చర్యంగా! భర్త.
వాసంతి జరిగిదంతా చెప్పేసరికి...

నోటమాట రాక అలా ఉండి పోయిన భర్తకు తనని
అప్రమత్తం చేసిన ఆ హిందూ - పేపరు ‘హెడ్ లైన్స్’ చూపించింది
వాసంతి...

ఆ తరువాత కాలంలో పేపరు చదవటం మిస్ అవలేదు
వాసంతి భర్త కిపోర్ ...

రవీంద్రుని జీవిత గాధ

రవీంద్రుడు స్కూలు విద్య పట్ల ఆసక్తి చూపేవాడు కాదు. లాంఛనప్రాయమైన, జ్ఞాపకశక్తిపై మాత్రమే ఆధారపడే మన విద్యా విధానం తాగుర్కు చిన్నప్పడే నచ్చలేదు. స్కూలుకు పోవడం మానేసిన తర్వాత, ఇంట్లోనే రవీంద్రుని విద్య సాగింది. బాంగ్లా, సంస్కృతం, ఇంగ్లీషు, గణితం, చరిత్ర, భూగోళం, ఖగోళం లాంటి అనేక విషయాలు ఇంట్లోనే బోధించేవారు. అది కూడా నచ్చలేదు రవీంద్రునికి, అడుతూ, పాడుతూ మధ్యలో మధ్యలో అప్పుడప్పుడూ మాత్రమే బోధన వుండాలనే అభిప్రాయం తాగుర్ది.

తమార

9666626546

తాగుర్ వంశం చాలా ప్రసిద్ధికెక్కిన వంశం, రవీంద్రనాథ్ తాగుర్ జేజినాన్న ద్వారకానాథ్ తాగుర్ ప్రసిద్ధ సంఘసంస్కర్త రాజారామ్మోహన్ రాయ్ కి ఆప్తమిత్రుడు. నాన్న దేవీంద్రనాథ్ తాగుర్ రామ్మోహన్ రాయ్ దగ్గర విద్యాభ్యాసం చేసినాడు. రవీంద్రుని అన్నలు అందరూ మేధావులు. ఐదో అన్న జ్యోతింద్రనాథ్ సంగీత, సాహిత్య, శిల్పకళా నిపుణుడు. ఇల్లే ఓ చిన్న విశ్వవిద్యాలయం. రవీంద్రుడు స్కూలు విద్య పట్ల ఆసక్తి చూపేవాడు కాదు. లాంఛనప్రాయమైన, జ్ఞాపకశక్తిపై మాత్రమే ఆధారపడే మన విద్యా విధానం తాగుర్కు చిన్నప్పడే నచ్చలేదు. స్కూలుకు పోవడం మానేసిన తర్వాత, ఇంట్లోనే రవీంద్రుని విద్య సాగింది. బాంగ్లా, సంస్కృతం, ఇంగ్లీషు, గణితం, చరిత్ర, భూగోళం, ఖగోళం లాంటి అనేక విషయాలు ఇంట్లోనే బోధించేవారు. అది కూడా నచ్చలేదు రవీంద్రునికి, అడుతూ, పాడుతూ మధ్యలో మధ్యలో అప్పుడప్పుడూ మాత్రమే బోధన వుండాలనే అభిప్రాయం తాగుర్ది.

చిన్నప్పడే కవిత్వం రాయడం, పత్రికలకు పంపడం చేసేవాడు. అన్న సత్యేంద్రనాథ్ రవీంద్రుని ఉన్నత చదువులకోసం ట్రిటన్ పంపినాడు.

లండన్ విశ్వవిద్యాలయం కళాశాలలో కొంత వరకు చదివి, నవదేశం తిరిగి వచ్చినాడు తాగుర్. వచ్చి, 'సంధ్యాసంగీత' అనే శీర్షికతో ఓ కవితా సంపుటి వెలువరించినాడు. ఆ తర్వాత వరుసగా 'నిర్వరే స్వప్నభంగ్', 'ప్రభాత్ సంగీత' కవితలు రచించినాడు.

22వ యేట మృణాళినీదేవితో రవీంద్రుని వివాహం జరిగింది.

తాగుర్ జీవితంలో కొన్ని విషాదాత్మక ఘటనలు కూడా చోటు చేసుకున్నాయి. తన అమ్మలాంటి వదినె కాదంబరాదేవి మరణం తట్టుకోలేని దుఃఖం మిగిల్చింది. 23వ యేట ఆదిబ్రహ్మసమాజ్ కార్యదర్శి అయినాడు తాగుర్. 'మనవి' అనే కవితాసంపుటి వెలువరించేనాటికి రవీంద్రుని వయస్సు 25.

ఇంట్లో అన్నదమ్ములు వేరుబోయిన తర్వాత తనకు వచ్చిన ఆస్తిపాస్తుల వ్యవహారం చూడసాగినాడు రవీంద్రుడు. ప్రమాదాలు ఎక్కువైనాయి. పడవ మీద వెళ్లటం, పేద రైతుల బాగోగులు తెలుసుకోవటం, గ్రామ సమస్యల్ని అధ్యయనం చేయటం - అదోలోకం - రవీంద్రుడు ఎంతో నేర్చుకున్నాడు వర్గీయులనుండి.

స్వాతంత్ర్యపోరాటంలో బాలగంగాధర్ తిలక్ తీవ్రవాది. అతనిపై రాజద్రోహం నేరం మోపి ద్వీపాంతరవాస శిక్ష విధించినారు బ్రిటీషు పాలకులు. ఈ చర్యను ముక్తకంఠంతో ఖండించినాడు రవీంద్రుడు.

కవితలతో పాటు కథలు, నవలలు, నాటకాలు రాయడం మొదలు పెట్టినాడు. జమిందారీ పనులు పక్కకు పెట్టినాడు.

తండ్రి దేవేంద్రనాథ్ ఏకాంత చింతన, ధ్యానం కోసం బోల్పూర్ దగ్గర 20 ఏకరాల భూమి కొని కుమారునికి ఇచ్చినాడు. రవీంద్రుడు దీంట్లోనే 1901 డిసెంబరు 22న 'బ్రహ్మచర్యాశ్రమం' అనే పేరుతో ఓ విద్యాసంస్థ స్థాపించినాడు. ఇదే, తర్వాత శాంతినికేతన్ అయింది. 'విశ్వభారతి' అనే ఒక నూతన విశ్వవిద్యాలయం అక్కడే విలసిల్లింది. ఆ సంస్థ ఆర్థిక

స్థితి బాగలేదు. ఈ స్థితి చూసి తన ఆభరణాలన్నీ తీసి భర్త రాగూర్కు అందిస్తూ “ మీ దుఃఖం నా దుఃఖం ” అని అంది మృణాళినీ దేవి. తర్వాత కొన్ని నెలలకే ఆమె మరణించింది.

గ్రామస్వరాజ్, స్వదేశీ ఉద్యమం రాగూర్కు నచ్చిన బోధనలు. ‘శ్రీనికేతన్’ స్థాపనకు దారి తీసింది ఈ భావనలే.

రవీంద్రుని జీవితంలో కొన్ని గుర్తుంచుకోదగ్గ రాజకీయ సన్నివేశాలు చోటుచేసుకున్నాయి. వంగ దేశ విభజనను ఆయన వ్యతిరేకించిన తీరు అలాంటి సన్నివేశాల్లో ఒకటి.

1905 - “విభజించి -పాలించు” అనే సూత్రం పాటిస్తూ బ్రిటీషు సామ్రాజ్యవాదులు వంగదేశాన్ని రెండుగా చీల్చినారు - మత ప్రాతిపదికన. దీంతో భగ్గుమంది వంగ ప్రదేశం. రవీంద్రుడు స్పందించినాడు. కోల్ కతాలో జరిగిన ఓ ఊరేగింపు అగ్రభాగాన నడుస్తూ రవీంద్రుడు - “ బాంగ్లార్ మాటీ - బాంగ్లార్ జల్ ” అని నినదించినాడు. దీక్షాకంకణం ధరించడం వంగభూమి ఐక్యతకు గుర్తుగా నిలచింది ఆనాడు. బాంగ్లా సమైక్య ఉద్యమం కోసం ఆ ఒక్కరోజే రాగూర్ 50వేల రూపాయలు పోగుచేయ గలిగినాడు.

‘వందేమాతరం’ గేయం ఆలపిస్తే విద్యార్థుల్ని కళాశాలలనుంచి, పాఠశాలల నుంచి బహిష్కరిస్తామని బెంగాల్ ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. ఈ దారుణ చర్యను గర్విస్తూ రాగూర్ ఓ పత్రికా ప్రకటన విడుదల చేసినాడు.

బ్రిటీషు చక్రవర్తి, యువరాజు భారతదేశాన్ని సందర్శిస్తారనే వార్త వస్తే, చాలామంది జాతీయవాదులు దీనిని స్వాగతించినారు. కాని, రవీంద్రనాథ్ రాగూర్ వాళ్ళ రాకను నిరసిస్తూ పత్రికా ప్రకటన ఇచ్చినాడు.

బలంతో ఏర్పడిన బ్రిటీషు పాలకుల్ని తరిమివేసేందుకు హింస మార్గం కాదని గాంధీ కంటే, చాలాముందే చెప్పినాడు రవీంద్రుడు.

మరణిస్తే, అతనికి స్మృత్యంజలి ఘటిస్తూ ‘శిశు’ అనే కావ్యం రాసినాడు రవీంద్రుడు. ఆ సమయంలోనే ‘గోరా’ నవల ప్రచురితమవుతూ వున్నది. ‘శారదోత్సవం’ అనే సంగీత రూపకం రచించినాడు - విశ్వభారతి విద్యార్థినీ విద్యార్థుల కోసం.

తన కుమారుడు రవీంద్రనాథ్ వివాహం ఓ బాలవితంతువు తో జరిపించి, సంస్కరణోద్యమానికి ఊతమిచ్చినాడు రాగూర్.

కోల్ కతాలో జరిగిన ఓ మహాసభ సమావేశాన్ని పురస్కరించుకొని రవీంద్రుడు అశుతోష్ చౌదరి అనే తన స్నేహితుని కోర్కెను మన్నించి, ‘జనగణమన’ గీతం రాసినాడు. ఈ గేయం ఆంగ్లానువాదం మదనపల్లిలోని బిసెంట్

థియోసాఫికల్ కాలేజీ ఆవరణలో చేసినాడు రవీంద్రుడు. ఆయన దేశభక్తి తెల్లదొరలకు కంటకప్రాయమయింది. ప్రభుత్వోద్యోగులెవరూ తమ పిల్లల్ని శాంతినికేతన్ లో చదివించకూడదని రహస్యంగా నిషేధం విధించింది పరాయి ప్రభుత్వం. చాలామంది తల్లితండ్రులు తమ పిల్లల్ని శాంతినికేతన్ నుంచి వాపసు తీసుకెళ్లినారు. అయినా, రాగూర్ చలించలేదు.

1913లో రవీంద్రుని ‘గీతాంజలి’ ఆంగ్లానువాదానికి నోబెల్ బహుమతి ప్రకటించబడింది. కోల్ కతా నుంచి చాలామంది ప్రముఖులు పుష్పగుచ్ఛాలతో, పూలమాలలతో శాంతినికేతన్ వచ్చి, అక్కడ నానా ఆర్భాటం చేసినారు. రవీంద్రుడు వారి సుద్దేశించి అన్న మాటలు ఈ నాటికే ప్రాసంగికమే. ఆయన అన్నాడు : “ మీరు గౌరవిస్తున్నది నా కవితాన్ని కాదు, విదేశీయులు నాకు చేసిన సత్కారానికి మీరు

మురిసిపోతున్నారు. విదేశీమద్యంతో నిండిన ఈ పాత్ర నన్ను ఆకర్షించలేదు. మీతో పాటు దీన్ని ఆస్వాదించి నేను మత్తెక్కి పోలేను.” ఈ మాటలు వినివారు ఒక్కసారి ఉలిక్కిపడినారు.

రవీంద్రుని కవితా సౌందర్యం ఆస్వాదించాలంటే బాంగ్లాభాషలో ఆయన గేయాలు/కవితలు చదవాల్సి ఉంటుంది. నాకు తెలిసినంతవరకు మన రాష్ట్రంలో బాంగ్లాభాష నేర్చే ఒక్క విద్యాసంస్థ కూడా లేదు. ఇది విషాదాత్మకం. నేను రాగూర్

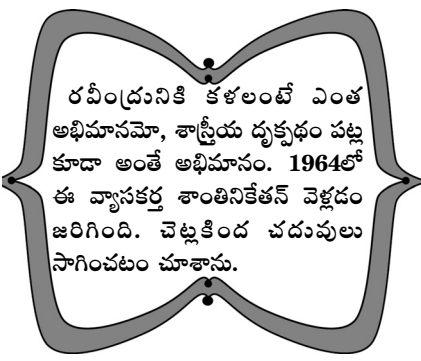
గేయాలు మూలంలో చదవాలని బాంగ్లాని నేర్చుకున్నాను. సంస్కృతపదాలు ఎక్కువ కాబట్టి తెలుగువారికి బాంగ్లాభాష సులభం ఉచ్చారణ కాస్త అలవాటు చేసుకుంటే.

రవీంద్రునికి జీవిత కాలంలోనే గొప్ప సత్కారం లభించింది. కోల్ కతా విశ్వవిద్యాలయం ఒక ప్రత్యేక స్నాతకోత్సవం ఏర్పాటు చేసి రవీంద్రునికి డి.లిట్. బిరుదు ప్రదానం చేసింది.

శాంతినికేతన్ విద్యాలయమేకాదు, రమణీయ ప్రకృతి సౌందర్యంతో అలరారుతూ, విద్యార్థులను కళాకారులగా తీర్చిదిద్దే కళానిలయం. కాని, అక్కడ మానవశాస్త్రాలే కాక, శాస్త్ర విజ్ఞాన విషయాలు కూడా బోధింపబడుతున్నాయి. రవీంద్రునికి కళలంటే ఎంత అభిమానమో, శాస్త్రీయ దృక్పథం పట్ల కూడా అంతే అభిమానం. 1964లో ఈ వ్యాసకర్త శాంతినికేతన్ వెళ్లడం జరిగింది. చెట్లకింద చదువులు సాగించటం చూశాను.

విశ్వభారతిలో అధ్యాపకపదవి అలంకరించిన పిర్సన్, ఆండ్రూస్ అనే ఇద్దరు విశ్వమానవులు అంతకు ముందు దక్షిణాఫ్రికాలో జాతి వివక్షను ఎదుర్కొంటున్న భారత సంతతితో కలిసి తెల్లదొరల జాతి వెలివిధానానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడినారు. అందుకే వీరంటే రవీంద్రునికి అంత అభిమానం.

రవీంద్రుడు రచనలు చేయడం కొనసాగిస్తూ

వుండేవాడు. ప్రమథ్చౌదరి సంపాదకత్వాన వెలువడే 'సబుజ్పత్ర' అనే పత్రికలో రవీంద్రుని రచనలు వరుసగా రాసాగినాయి. ఇందులోనే అతను రచించిన 'భార్య రాసిన లేఖ' అనే కథ ప్రచురితమైంది. స్త్రీలు పురుషులతో సమానమనీ, స్త్రీకి సమాజంలో గౌరవప్రదమైన స్థానం లభించాలనీ కథలో ప్రతిపాదించడం జరిగింది. సంప్రదాయవాదులు దీంతో రెచ్చిపోయి, రవీంద్రుణ్ణి కఠోరంగా విమర్శించినారు. ఆ విమర్శకుల్లో బిపన్చంద్రపాల్ లాంటివారు కూడా వుండినారు. రాగూర్ ఆ విమర్శలన్నింటినీ ఎదుర్కొని ప్రతివిమర్శ ప్రచురించినాడు.

జాతిదురహంకార (రేసిజ్మ్) పెనుభూతం జర్మనీని, ఫాసిజం ఇటలీని, సైన్యవాదం జపాన్ ను ఆవరించినాయి.

రెండవ ప్రపంచయుద్ధం మొదలైంది.

“హింస వద్దు, వద్దు హింస” అని నినదిస్తూ గేయాలు రాసి 'గాతాలి' అనే శీర్షికతో ఓ గేయం సంపుటి వెలువరించినాడు రాగూర్. ఆయన కుమారుడు దీనేంద్రనాథ్ వీటికి స్వరాలు కూర్చి, 'రవీంద్ర సంగీత్' అనే నూతన ఒరవడితో ముందుకు వచ్చినాడు.

ఆ సమయంలోనే రవీంద్రుడు ఆగ్రాలోని తాజ్ మహల్ ను సందర్శించిన 'షాజహాన్' అనే ఖండకావ్యం రాసినాడు. “కాలదేవత కపోలాల మీద చిందిన పాలరాత్రి బాష్ప బిందువు” అని తాజ్ ను ఆయన అభివర్ణించినాడు.

స్త్రీ స్వాతంత్ర్య సమస్యను సమగ్రంగా చిత్రించే 'ఇంటా బయటా' అనే నవల 'సబుజ్పత్ర'లో అచ్చయింది. రవీంద్రుడు ఇందులో ప్రతిపాత్ర తన కథను తానే స్వయంగా చెబుతున్నట్లు చిత్రించినాడు.

దేశంలో, మరీముఖ్యంగా బెంగాల్ లో కరువు తాండవించింది. ఆకలి చావులు సంభవించినాయి. బంకూరా జిల్లాలో ఆకలితో జనం అల్లాడిపోయినారు. రవీంద్రుడు తన 'ఫాల్గుణి' నాటకం కోల్ కతాలోని జురోసాంకీ భవనంలో ప్రదర్శించి తద్వారా వచ్చిన డబ్బును కరువు పీడిత జనానికి విరాళంగా అందజేసినాడు. ఆ నాటకంలో రాగూర్ అంధభిక్షువుగా, కవిగా ద్విపాత్రాభినయం చేసినాడు. అందరూ మెచ్చుకున్నారు.

మరో ముఖ్యమైన రాగూర్ సందేశం - విద్యాబోధన అన్ని స్థాయిల్లోనూ దేశభాషల్లోనే జరగాలని ఆయన భావించేవాడు. అభివృద్ధిచేస్తే దేశభాషలు ఇంగ్లీషుకేమీ తీసిపోవనీ, విదేశీభాషలో విద్యాబోధన అశాస్త్రీయమనీ రాగూర్ నొక్కివక్కాణించేవాడు. అనడమే కాదు. కోల్ కతా విశ్వవిద్యాల

స్నాతకోత్సవంలో తన ప్రధానోపన్యాసం బాంగ్లాభాషలో ఇచ్చినాడు. సంప్రదాయాన్ని ఉల్లంఘిస్తూ, మరి మనమిప్పటికీ ఇంగ్లీషుకు దాసోహమంటున్నాము. దేశంలో భాషలు, సాహిత్యాలు ఎక్కువ వుండటం శోచనీయం కాదనీ, అది అభినందనీయ మని రాగూర్ దృఢమైన అభిప్రాయం.

రవీంద్రుని విదేశీపర్యటనలు అతని మానవీయ, సౌందర్యశాస్త్రీయ జ్ఞానాన్ని, విజ్ఞానాన్ని వెదజల్లే వాహికలు.

1916మే 3వ తేదీన జపాన్ కు బయలు దేరినాడు రాగూర్. అక్కడ ఆయనకు అఖండ స్వాగతం లభించింది. కోబెనగరలో జపానీ భాషలో ఆయనకు స్వాగతం పలికితే, రవీంద్రుడు బాంగ్లాభాషలో ప్రసంగించినాడు. కానీ, జపానీయుల అంధజాతివాదం, సైన్యవాదం ఆయనకు నచ్చలేదు. చైనా పట్ల జపాన్ సామ్రాజ్యవాద వైఖరిని ఖండిస్తూ మాట్లాడినారు - టోక్యో విశ్వవిద్యాలయం ఏర్పాటు చేసిన ఒక సభలో. దీనికి జపాన్ లో వ్యతిరేకత వచ్చింది, అయినా, తన అంతర్జాతీయ మానవతావాద ధోరణిని వదల లేదు రాగూర్.

జపాన్ తర్వాత అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాల పర్యటనకై బయలుదేరినాడు. అక్కడ జాతీయతావాద సిద్ధాంతాన్ని విమర్శిస్తూ, ఇంగ్లీషువాళ్ళ ప్రభుత్వం,

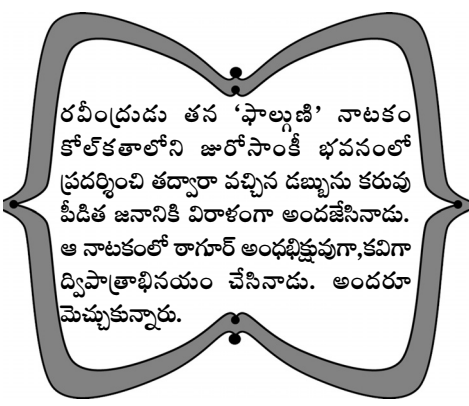
పెత్తందారితనాన్ని నిరసించినాడు. బోస్టన్ నగరంలో కళపై ఉపన్యసించినాడు.

స్వదేశం తిరిగి వచ్చి, శాంతినికేతన్ లో విద్యాబోధనలో నిమగ్నమైనాడు. 1918 డిసెంబరు 22న విశ్వభారతి వెలుగులోకి వచ్చింది.

తర్వాత, 1919లో దక్షిణాది ప్రాంతాలను సందర్శించినాడు రాగూర్. బెంగుళూరు, మైసూరు, కోయంబత్తూరు, చెన్నై, తంజావూరు లాంటి అనేక నగరాల్లో ప్రసంగించినాడు.

జలియన్ వాలాబాగ్ లో జరిగిన దారుణమారణ హోమాన్ని నిరసిస్తూ రవీంద్రనాథ్ రాగూర్ 'సర్' బిరుదును త్యజించినాడు. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాల్లో ట్రిటన్ ను విమర్శించినాడు. ఇది ఏ మాత్రం నచ్చని ఇంగ్లండులో రాగూర్ వ్యతిరేక పవనాలు వీచినాయి. కానీ, ఫ్రాన్సు, హెలెండ్, బెల్జియం దేశాలలో ఆయనకు ఘనమైన స్వాగతం లభించింది. చైనాలో కూడ ఆయనకు అఖండ స్వాగతం లభించింది.

తన 62వ జన్మదినోత్సవాన్ని రాగూర్ జర్మనీలో జరుపుకున్నాడు. జర్మను ప్రజలు పండుగ చేసుకున్నారు. జర్మనీ పర్యటన ముగించుకొని ఆయన స్వీడన్ చేరుకున్నారు. అక్కడ ఉప్పాలా అనే పురాతన విశ్వవిద్యాలయంలో ఆయన ప్రసంగం

ఏర్పాటు చేసినారు. ఆ నగరం 'ఆర్ట్ బిషప్' కాగడాలతో స్వాగతం పలికినాడు. స్టాక్ హోమ్ లో కూడా స్వాగతం అందుకున్న రాగూర్ బెర్లిన్ వచ్చినాడు. మ్యూనిక్, ఫ్రాంక్ ఫర్ట్ నగరాల్లో భారతీయ భక్తకవులను గురించి ప్రసంగించినాడు. అటు తర్వాత అప్రియా వెళ్లి వియత్నాంలో, చెక్ రాజధాని ప్రాహెలో మన దేశ ఔన్నత్యాన్ని గురించి రాగూర్ ప్రసంగించినాడు.

స్వదేశం వచ్చాక, రవీంద్రుడు శాంతినికేతన్ పై దృష్టి సారించినాడు. 1922లో గ్రామసంక్షేమం లక్ష్యంగా 'శ్రీనికేతన్' నెలకొల్పినారు.

రవీంద్రుడు ఓ మంచి చిత్రకారుడు కూడాను. అతని చిత్ర, శిల్ప కళాఖండాలను జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, డెన్మార్కుల్లో ప్రదర్శించినారు. కొట్టివేతలతో ప్రాంభమైన డ్రాయింగులు, రాసురాసు గొప్ప కళాత్మకమైన, ప్రయోగశీలమైన చిత్రాల రూపం ధరించినాయి. ఓ నూతనత్వం, సృజనాత్మకత సంతరించుకున్నాయి. అలాగే 'రవీంద్ర సంగీత' కూడాను. బాంగ్లా జానపద బౌల్ (BAUL) గీతాలు, పాశ్చాత్య, భారతీయ సంగీతాల సమన్వయంలో రూపొందిన ఓ సరికొత్త సంగీత సరళి 'రవీంద్ర సంగీత'.

మరో విదేశీ పర్యటన గురించి చెప్పుకోవాలి. నాలుగేళ్ళుగా సోవియట్ రష్యా ప్రభుత్వం రవీంద్రున్ని తమ దేశం సందర్శించమని ఆహ్వానిస్తూ వున్నది. వక్షం రోజులపాటు రష్యాలో వుండి, వివిధ రంగాలలో 'సోవియట్ రష్యా' సాధించిన ప్రగతిని తెలికించినాడు - స్టాలిన్ నాయకత్వాన సాధించిన ప్రగతిని. మాస్కోలో ఆయన చిత్ర పదర్శన ఏర్పాటు చేసినారు. చిత్రాల్ని చూసి నిర్వాహకులు, సోవియట్ చిత్రకారులు, జనం ఎంతో మెచ్చుకున్నారు. మాస్కోలోని కొన్ని విద్యాసంస్థల్ని సందర్శించినాడు రాగూర్. విద్యకు వాళ్లిస్తున్న ప్రాధాన్యతను తెలుసుకొని, విశ్వభారతి విద్యావిధానాన్ని వారికి వివరించినాడు. అక్కడి కార్మిక సంఘాలు ఏర్పాటు చేసిన తన వీడ్కాలు సభలో రాగూర్ పాల్గొన్నాడు.

రష్యా పర్యటన ముగించుకొని మరో సారి అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాల పర్యటనకై బయలు దేరినాడు. న్యూయార్క్, బోస్టన్ లాంటి ప్రముఖనగరాల్లో ఆయన చిత్రప్రదర్శన ఏర్పాటు చేయబడింది. నూయార్క్ లో ప్రఖ్యాత రచయిత విల్ డ్యూరాంట్ ను కలుసుకున్నాడు రాగూర్, లండన్ లో 'స్పెక్టేటర్' పత్రిక సంపాదకుడు హైడ్ పార్కు హాటల్ లో రవీంద్రుని గౌరవార్థం విందు ఏర్పాటు చేసినాడు. దీనికి జార్జి బెర్నార్డ్ షా హాజరయినాడు.

1931 సెప్టెంబరులో గాంధీజీ అంటరానితనాన్ని నిరసిస్తూ ఆమరణ నిరాహారదీక్ష చేపట్టినాడు. గాంధీజీ ప్రాణాల్ని కాపాడమని వైస్రాయ్ నీ, బ్రిటిషు ప్రధానినీ అడిగినాడు. ఎర్రవాడ

జైలుకు వెళ్లి గాంధీజీని కలిసినాడు. ఓ భక్తిగీతం పాడమని గాంధీజీ కోరగా రవీంద్రుడు " జబన్ జఫన్ శుకుయె జాయ్ " అనే గేయం పాడి విప్పించినాడు.

1918 మార్చి 19వ తేదీన కోల్ కతాలో విశ్వభారతి విద్యార్థినీ విద్యార్థులు 'చందాలిక' అనే నృత్యనాటిక ప్రదర్శించినారు. గాంధీజీ ఈ నాటికను చూసి, మెచ్చుకొని రవీంద్రున్ని అభినందించినాడు.

ఆ కాలంలో శాంతినికేతన్ సందర్శించిన వారిలో నేతాజీ సుభాష్ చంద్రబోసు, జవహర్ లాల్ నెహ్రూ వుండినారు. నెహ్రూ విశ్వభారతిలో హిందీభవన్ ప్రారంభించినారు. 1940లో గాంధీజీ శాంతినికేతన్ సందర్శిస్తూ రవీంద్రునితో అన్నాడు - " శాంతినికేతన్ నా యాత్రాస్థలం. కానీ, నేను పరాయివాణ్ణి కాను. నా స్వగృహానికి తరలివచ్చినట్లుంది."

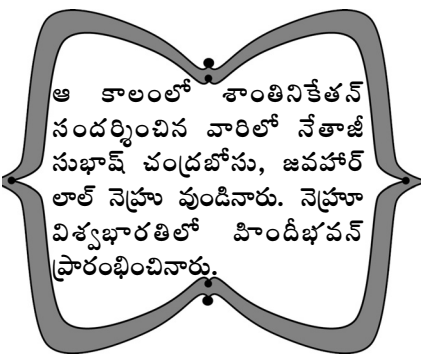
1940లోనే రవీంద్రునికి ఓ అపూర్వ గౌరవం లభించింది. అక్కుఫర్డ్ విశ్వవిద్యాలయం శాంతినికేతన్ ప్రాంగణంలో ఒక సభ జరిపి రవీంద్రనాథ్ రాగూర్ కు 'డాక్టర్' బిరుదు ప్రధానం చేసింది. బిరుదు ప్రధానం లాటిన్ భాషలో జరుగగా, సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణన్ దాన్ని ఇంగ్లీషులోకి అనువదించగా రవీంద్రుడు సంస్కృతంలో కృతజ్ఞతలు తెలిపినాడు.

1941లో తన జన్మదినోత్సవ సందర్భంగా రాగూర్ " సభ్యతార్ సంకట్" - అంటే ప్రమాద స్థితిలో నాగరికత" అనే శీర్షికతో తన సందేశం విశ్వమానవాళికి వినిపించినాడు. యూరప్ సభ్యత పతనమవుతుందనీ, రానున్న సభ్యత సూర్యుడు ఉదయించే తూర్పు దిక్కు నుంచే అవతరిస్తుందనే, మానవ చరిత్రలో ఒక నూతన అధ్యాయం ఆరంభమై తీరుతుందనీ ఆశాభావం వెల్లడించినాడు మన రాగూర్.

" బైరాగ్యసాధనే ముక్తి? శే ఆమార్ నయ్" - ఈ ఒక్క పంక్తిలో ఇమడ్చవచ్చు రాగూర్ దార్శనికతను, దాని అర్థం - " వైరాగ్యంతోనా ముక్తి కలిగింది? వద్దు నాకాముక్తి."

ఆరోగ్యం బాగాలేక, శాంతినికేతన్ వీడి కోల్ కతాకు వెళ్లే సందర్భంలో ఆ ఆశ్రమవాసులు అందరూ ముక్తకంఠంతో 'ఆమాదేర్ శాంతినికేతన్' అనే బృందగానం ఆలపించినారు. రవీంద్రుని కనులు విషాదాశ్రువులతో నిండినాయి.

కోల్ కతాలో శస్త్ర చికిత్స జరిగింది రాగూర్ కు. ఆరోగ్యం కొంత మెరుగయ్యింది. తర్వాత, విషమించి ఆగస్టు 7వ తేదీ అంతిమ శ్వాస వదలి అమరుడయినాడు రవీంద్రనాథ్ రాకుర్.

బాపురే! అక్షరం...చిత్రం...దృశ్యం...

- తెలకపల్లి రవి

తెలుగు అక్షరాలు ఎలా వుంటాయి?
 కంప్యూటర్ యుగంలో స్టైల్ సరే బాపు రొప్పొట్టు వుంటాయి...

తెలుగు చిత్రకళలు వుండాలి?
 ఏం అడిగావు గురూ బాపు ప్రైవేట్ కోల్ కలెక్షన్ లో వుంటాయి చూడండి...

తెలుగు అక్షరాలు ఎలా వుంటుంది?
 ఎక్కడో పాటల్లో వ్రాసే బాపు స్టైల్ బాగున్నట్లే.. అంటూ

తెలుగు హాస్యం హాసోమిటి?
 రయ్యి కుక్కకు అంటూ తెలుగు హాస్యం బాపు స్టైల్ కార్టూన్లు చూస్తూ

మరి తెలుగు సినిమా హాసోమిటి?
 ప్రాణ్ణుంబి శ్రీ రొటోజ్యం రకరక వున్నాయి తెలుగులో

యా బై అరవై ఏళ్ల తెలుగు కళా రంగానికి సంబంధించిన ఏ పాఠ్యం తీసుకున్నా బాపు సాక్షాత్కరిస్తాడు. అరవై ఏళ్ల సుదీర్ఘ కాలం పాటు అవిశ్రాంత కళా సృజనతో అలరించిన బాపు నిరాడంబర సాహిత్య కారుడు. నిత్య కృషి వలుడు. ముళ్లపూడి వెంకటరమణతో కలిసి నడిచినా సకల జన సన్నితుడు. అలసట ఎరుగని కళాస్రష్ట బాపు. ఒక వ్యక్తిలో ఇంతటి వైవిధ్యం బహుముఖ ప్రజ్ఞాపాటవాలు వుండటం చాలా అరుదు. ఇంతటి ప్రతిభా మూర్తి వినయశీలిగా ఒదిగి వుండటం మరీ అరుదు. అందుకే బాపు అంటే అంతటి గౌరవం. సంప్రదాయాన్ని వదలిపెట్టకుండానే సామాజిక వాస్తవికతను జీవితంలోని వైరుధ్యాన్ని వొడిసిపట్టుకోవడం బాపు రమణలను కళా శిఖరాలకు చేర్చింది. సామాన్యులలోని అతి సామాన్య లక్షణాలను అక్షరీకరించి చిత్రీకరించి తెరకెక్కించగలిగిన వారి నైపుణ్యం జేజేలందుకుంది. సీ గాన పెసూనాంబ, అప్పుల అప్పారావు. రెండు జుక్కసీత, పక్కంటి పిన్నిగారు, తీసేసిన తాసిల్దారు ఇలా ఒకటేమిటి వారు సృష్టించిన ప్రతిపాత్ర జీవితంలోంచే నడిచి వచ్చింది. ఆర్ కె నారాయణ్ మాల్గుడి

కథల్లాగే తెలుగింటి పాత్రలను చిరస్మరణీయులను చేసింది. బాపు రమణల పాత్రల్లో జీవితపు కష్టసుఖాలు, దగాలు, వంచన మోసం కపటం నటనలతో పాటు ఉదాత్త మానవీయత కూడా గోచరిస్తుంది. మామూలు మనుషులు దుర్మార్గాన్ని తమ పరిధిలో తమ పద్ధతిలో ఎదుర్కోవడం కనిపిస్తుంది. ముత్యాల ముగ్గులో రావు గోపాలరావు కాంట్రాక్టరు పాత్ర కలాపోసన గురించి చెప్పడం ఒకటైతే అల్లు రామలింగయ్య కోతి చేష్టలు మరొకటైతే సంపన్న కుటుంబాల్లో కుట్రకు బలైన కథానాయిక సంగీత చిత్రికీపోయిన మామగారిని ఆదరిస్తూనే తలవంచడానికి నిరాకరించడంలో తెలుగింటి అమ్మాయి ఆత్మగౌరవం గోచరిస్తుంది. బాపు చిత్రాల్లో మహిళల పాత్రలు పురుషాధిక్యతను నిశ్చబ్దంగానూ నిరసనతోనూ ధిక్కరిస్తాయి. సవాలు చేస్తాయి. మిస్టర్ పెళ్లాం అన్న పేరుతో దాన్ని తారాస్థాయికి చేర్చాడు. ముత్యాల ముగ్గుకు మూలకథ ఉత్తర రామాయణం (లవకుశ) గనక దాన్నేచివరి చిత్రం శ్రీరామరాజ్యంగా తీసి సీత పాత్రలో నయనతారను ఈ తరంలో అంజలీదేవిని మరపించేలా మలచారు.

రామభక్తి ఒకవైపు సీతకు జరిగిన అన్యాయం మరోవైపు కనిపిస్తుంటే బాపు రాముడి పాత్ర చాలా ఘర్షణను చూపించి అనివార్యంగా అలాచేశాడని ప్రేక్షకులను ఒప్పించేందుకు చాలా ప్రయాస పడ్డారు. అయినా ఆఖరికి మొగ్గు సీతవైపు వుండటమే గాక భూదేవిగా రోజూను ఎంపిక చేసి శక్తివంతమైన సంభాషణలు చెప్పించారు. ఇదంతా స్త్రీలవల్ల బాపు గౌరవాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది. ఎన్టీఆర్ విశ్వరూపం వంటి తెలుగు పౌరాణికాన్ని సంపూర్ణ రామాయణంతో దృశ్యకావ్య శైలికి సంగీత రూపకాల తరహాకు మళ్లించిన బాపు ఆయనతో కూడా రామాంజనేయ యుద్ధం, శ్రీనాథ మహాకవి వంటి చిత్రాలు తీసి ఔసనిపించుకున్నారు. అక్కినేనితో మొదటి నుంచి అనేక చిత్రాలు తీసినా వాటిలో బుద్ధి మంతుడులో ఆస్తిక నాస్తిక సంవాదానికి తమదైన రీతిలో సమన్వయం చూపించే ప్రయత్నం చేశారు. సంపూర్ణ రామాయణంలో రాముడిగా రాణించిన శోభన్ బాబును అందులోనే కృష్ణుడుగా చూపించి మెప్పించారు. కటకటాల రుద్రయ్య వంటి కృష్ణం రాజును మనవూరి పాండవులలో మనోహరంగా చూపినా అగ్రసటి వాణిశ్రీని గోరింటాకులో మేకవలేకుండా నల్లగానే నటింపచేసినా అది బాపుకే చెల్లింది. ఆ దశలో శ్రీధర్ కు కథానాయకుడిహోదా కల్పించింది వారే.

కథానాయకుల చుట్టూ గిరిటీలు కొడుతున్న తెలుగు సినిమాను కథ వైపు నడిపించి విలువలకు పట్టం గట్టి కళాత్మకతను ఆవిష్కరించింది బాపు రమణలే. 1967లో సాక్షి తో రంగ ప్రవేశం చేసిన ఆ మిత్ర ద్వయం తీసిన అత్యధిక చిత్రాలు దేనికదే ఒక ప్రత్యేకతను చాటుకున్నాయి. మేకప్ లో సహజ సౌందర్యం మరుగున పడకుండా నటీనటులను చూపించిన దర్శకుడు బాపు. సెట్టింగులను కళాత్మకంగా తీర్చిదిద్దడంతో పాటు ప్రకృతి సౌందర్యానికి కూడా పెద్దపీట వేసిన వెండితెరశిల్పి. తెలుగు నుడికారంలో సిద్ధహస్తుడైన రమణ సంభాషణలకు భావస్ఫూర్తిక సంభాషణలు బాపు చిత్రీకరణలో శ్రుతి మించని నటనతో రసావిష్కరణం చేసిన తీరు తెలుగు ప్రేక్షకులకు మరపురాని మధురానుభవం. తెలుగు సినిమాలో విశ్వనాథ్, దాసరి, రాఘవేంద్రరావులతో పాటు బాపు తనదైన బాణీని సృష్టించుకున్నారు. గిలిగింతలు పెట్టే హాస్యంతో పాటు

వంశవృక్షం వంటి చిత్రాల్లో గంభీర విషాదాన్ని కూడా వండించారు. విశ్వనాథ్ లా సంప్రదాయంలో కూరుకుపోకుండా. దాసరి సంచలనం, రాఘవేంద్రరావు వాణిజ్య తరహాలను గాక సమన్వయానికి ప్రయత్నించారు. అన్నిచిత్రాల్లోనూ సంగీతానికి పట్టం కట్టారు. కెమెరాను గొప్పగా ఉపయోగించుకున్నారు. నటీనటులు దర్శకుల రేఖా చిత్రాలు గీసి వారిపై కవితలు రాసి తెలుగు తెర గొప్పతనాన్ని కళ్లకు కట్టారు.

దెబ్బెల వరకూ బాపు అంటే ఆయన వ్యంగ్యచిత్రాలే ప్రధానంగా గుర్తుకు వస్తుండేవి. కొంటె బొమ్మల బాపు కొన్ని తరముల సేపు గుండెనుయ్యాలనూపు ఓ కూసలమ్మా అని ఆరుద్ర అన్నారందుకే. ఈ బొమ్మలు అచ్చ తెలుగు బొమ్మలే గాని కొందరిలా అనుకరణలు కాదు. వాటిలో తరచూ అట్లకాడతో భర్తను కొట్టడం, లావాటి మహిళలు, భర్తతో అంటు తోమించడం వంటి పాతకాలపు వాసనలున్న మాటా నిజమే గాని అవన్నీ నవ్వించడానికే పరిమితమయ్యేవి. బహుశా ఈ లోపాన్ని కూడా తన చిత్రాల్లో బాపు సవరించుకున్నారు. శక్తియుక్తులు గల స్త్రీ పాత్రలను సృష్టించి పురుషాధిక్యతకు పాఠాలు చెప్పారు.

తెలుగు అక్షరాలు యాభై ఆరు అన్నది ఎంత సత్యమో వాటిని బాపు కొత్త మలుపు తిప్పడం కూడా అంతే సత్యం. గుణింతంలో కొమ్ములు దీర్ఘాలు కూడా కళాత్మకం చేసి కొత్త సొగసులు తీసుకొచ్చారు. ఇది కూడా సంప్రదాయేతర పోకడే. దీనివల్ల తెలుగు దనం పోయిందని మొదట సణిగిన వారే తర్వాత స్వాగతించి సంతోషించారు. ఈ క్రమంలో పుస్తకాల టైటిల్స్ పై బాపు అక్షరాలు అనివార్య అవసరాలై పోయాయి. ఎవరు అడిగినా లేదనక కాదనక ఆయన ముఖ చిత్రం గీసిపంపేవారు. ప్రతిఫలం పెద్దగా ఆశించేవారు కాదు. కొత్త రచయితలు ఎవరుకాస్త చక్కగా రాసినా వెంటనే బాపు రమణల అభినందన అందిపోయేది. ఎన్టీఆర్ ఆదేశంపై తొలి తరం టెలిస్కూలు పాఠాలు కూడా అర్థవంతంగా రూపొందించింది బాపు రమణలే.

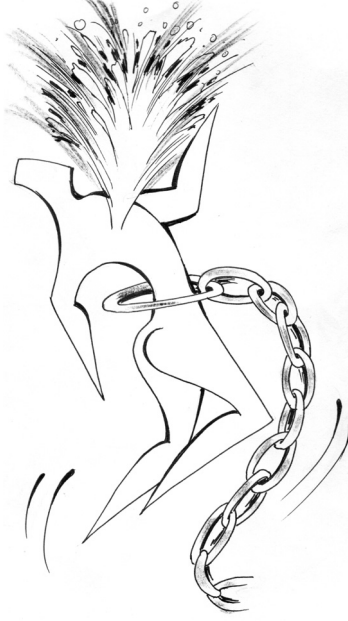
రమణ కన్నుమూసిన రోజునే బాపు సగంగా మిగిలారు. ఇప్పుడు తెలుగు బొమ్మల్లో సినిమాల్లో అక్షరాల్లో అగుపిస్తుంటారు.

పునర్మూల్యాంకనం

కెంగారమోహన్
9493375447

హృదయకుటీరంలోంచి
లావా ఎగిసిపడుతూనే వుంది.
ఎన్నాళ్ళీలా అంతర్మథనానికి లోనవ్వను?
అచేతనంలోకి విసిరేయబడిన
మనసును బయటికి తెప్పించే
ప్రయత్నాలు విరమించడం లేదు.
ప్రాపంచిక దృక్పథాలు
సంఘర్షించబడి,
సంక్లిష్ట సందిగ్ధాలు
నడుమ జీవిస్తున్నాయి.
భువిపై పురిటిబిడ్డగా పడ్డప్పట్నుంచి,
వస్తువ్యామోహ విషవలయం
బంధించింది.
సహజత్వాన్ని నడివీధిలో,
నిర్దాక్షిణ్యంగా, కర్కశంగా,
హత్యచేసిన కృత్రిమాన్ని,
ఉరికంబమెక్కిస్తాననే
ధీమా రావటం లేదు.
చేయాల్సినవన్నీ మార్కెట్ చేసి,
మనిషి క్షేమం కాంక్షిస్తున్నామంటే,
మది వొప్పుకుంటుందా?

బహుళ మార్కెట్ సంస్కృతి
వెంటాడి, వేటాడి
సంకెళ్ళే వేస్తుంటే
జీవనం అవసరమా?
అనివార్యమా?
జాతీయ భావనలన్నింటిని
విలువ సిద్ధాంతంతో గుణించి
అందమైన ప్రపంచం నుండి
తరిమికొడతా.
విజయ బావుటా ఎగరేసి
విశ్వీకరణపై విజేతనవుతా.
వక్రరేఖల్ని సమాంతర
రేఖలుగా మలచి,
మేధస్సులను మానవీయ
త్రిభుజాలుగా గీసి
నిర్దిష్ట కక్ష్యలో
పునర్మూల్యాంకనం చేస్తున్నా.

తాగినోడేం చేస్తాడు?

మెత్తటి మట్టి పరుపు మీద
సోయి లేకుండా దొర్లుతాడు.
సన్నిపాత జ్వరంలో
సంధి ప్రేలాపన చేసే పిల్లాడిలా
నోటికొచ్చినట్లు వాగుతాడు
ఏ తల్లో - పెళ్ళామో
చెమటను రూపాయిగా మారిస్తే
ఆ రూపాయిని
పైసాలా ఖర్చు చేస్తాడు
అడ్డొచ్చినోళ్ళపైకి ఎగబడి
ఒక్కోసారి నేరగాడవుతాడు

తాగిన మత్తులో

ఎన్.వి.రత్నశర్మ
9866376050

ప్రభుత్వానికి ఒక ఆదాయ వనరై
తాను మాత్రం
దారిద్ర్యాగ్నికి సమిధవుతాడు
జేబుకు పడుతున్న చిల్లుల్నేకాదు
ఒంటికి పడుతున్న తూట్లను కూడ
తెలుసు కోలేని మూర్ఖుడవువాడు
ఎవడు కనిపెట్టాడో కాని ఈ మత్తుని
ఒకడికి సంపదవనరౌతుంది
మరొకడికి భస్మాసురహస్తమై
ఉసురుతీస్తుంది.

పరాయి

- డా॥ ఎం.హరికిషన్
9441032212

వెనం మీద నుంచి జారి పొయ్యిలో పన్నట్టుంది పరిస్థితి. ఇంతకాలం తనవనుకున్న బంధాలన్నీ ఒక్కొక్కటిగా తొలగిపోతూ, నలభై ఏళ్ళ వయస్సులో ఇట్లా ఒంటరిగా నిలబడాల్సిస్తుందని ఏనాడూ వూహించలేదు. ఇంట్లో, ఒకమూల రెండుకాళ్ళు దగ్గరగా ముడుచుకోని వాటి మీద తలపెట్టుకోని దిగులుగా ఆలోచిస్తోంది సీత.

మూన్నెళ్ళుగా సరిగా నిద్రలేదు. పడుకున్నా ఏవేవో కలలు. హఠాత్తుగా అర్ధరాత్రి మెలకువ వచ్చేసేది. గతం విషాదంగా తరుముతోంటే భవిష్యత్తు అంతుచిక్కని అగాధంగా కనబడేది. తలెత్తి చూసింది. దూరంగా గోడకు తగిలించిన అద్దంలో ముఖం మసకమసకగా కనిపిస్తోంది. నుదుట కుంకుమ లేకపోవడంతో తన ముఖం తనకు అపరిచితంగా కొత్తగా కనబడుతోంది. పుట్టినప్పటి నుంచీ ఎప్పుడూ విడవని బొట్టు... శాశ్వతంగా... ఇకపై ఇట్లాగే... పూలు లేకుండా, రంగురంగులు గాజులు లేకుండా... మెడలో తాళి లేకుండా... “రఘురాం” గుర్తుకు వచ్చాడు. పదైదు సంవత్సరాల సంసారం గుర్తుకు వచ్చింది. గదిలో ఒక మూలకు వేలాడుతున్న ఫోటో వంక చూసింది. పెళ్ళయిన కొత్తలో కర్నూలుకు వచ్చినపుడు ముచ్చటపడి తీయించుకున్న ఫోటో. చూస్తూ వుంటే మనసంతా బాధ కమ్మేసింది.

పెళ్ళిచూపుల్లో చూడగానే ఒక్కమాట మాట్లాడకుండా తలూపేశాడు. కట్నకానుకల విషయంలో పెద్దగా పేచీ పెట్టకుండా పెద్దవాళ్ళను ఒప్పించుకున్నాడు. ఎప్పుడూ

చిరునవ్వుతో పారే సెలయేరులా గలగలా మాట్లాడుతూ, నవ్వుతూ, నవ్విస్తూ, అందరితో కలుపుగోలుగా వుండేవోడు. రఘురాం గుర్తుకొస్తున్నకొద్దీ పదేపదే పాత విషయాలన్నీ గుర్తుకు వచ్చి గుండె బరువెక్కిపోతోంది. కందిరీగల తుట్టెను కదిలించినట్లు ఆలోచనలు మనసు నిండా ముసురుకుంటున్నాయి. ఆమె కళ్ళు కన్నీళ్ళు కార్చి కార్చి ఇక చేతగాక నీళ్ళింకిన బావుల్లా ఉన్నాయి.

అసలు కలలో గూడా ఎప్పుడూ వూహించలేదు. ఇట్లాంటి జీవితం ఒకటుంటుందని. రాబోతుందని. ఎవరికీ కాకుండా మిగిలిపోవాల్సిస్తుందని, కళ్ళనీళ్ళు తుడుచుకొని బైటకు చూసింది. ఇంట్లో ఎవరూ లేరు. అన్నావదిన ఏదో పెండ్లికి పోయారు. రెండ్రోజులదాకా రారు. నెమ్మదిగా లేచి తన వస్తువులన్నీ సర్దుకొని ఇంటికి తాళం వేసి పక్కింట్లో తాళంచెవి అప్పజెప్పి రాధిక దగ్గరకి బయటేరింది.

రాధిక చిన్ననాటి స్నేహితురాలు. కర్నూల్లో పనిచేస్తోంది. వాళ్ళ కార్యాలయంలోని ఆడవాళ్ళ సమస్యలమీద పోరాడుతూ, వాళ్ళ సంఘంలో క్రియాశీలకంగా వుంటుంది.

సీత మనసు విప్పుకునేది, బాధలు పంచుకునేది ఒక్క రాధిక దగ్గరే. రాధిక దగ్గరకి పోతూవుంటే సీతకు అంతకుముందు జరిగినవన్నీ గర్తుకు రాసాగాయి.

“కుక్క తోకనూపడం మానేసి, తోకే కుక్కనూపినట్లు ఆ మందుకు బానిసైపోతా వున్నావు” ఎర్రని కళ్ళతో కొంచెం తడబడుతున్న ఆడుగులతో ఇంట్లోకొచ్చిన రఘురాంతో అంది సీత.

రఘురాం చిరునవ్వు నవ్వాడు. “మా కొలీగ్ సుబ్బారావు కూతురి నిశ్చితార్థమంట. పార్టీ ఇచ్చాడు”

“అవును... ఈ రోజు సుబ్బారావు కూతురి నిశ్చితార్థం. మొన్న మీ స్నేహితుడి పుట్టినరోజు. అంతకుముందు మీ కొలీగ్ కి ఇంక్రిమెంటు... తాగాలనుకునేవాళ్ళకి ప్రతిరోజూ కారణాలే”

“ఏం చేయమంటావే.... రోజూ ఆఫీసు వదలగానే వురుక్కుంటూ ఇంటికొచ్చి నీ మొహం నేను, నా మోహం నీవు, చూస్తూ కూచోవాలన్నా” విసుగ్గా కొంచెం గట్టిగా అన్నాడు.

సీత కళ్ళళ్ళో నీళ్ళు తిరిగాయి. తలదించుకోని గమ్మున వంటింట్లోకి వెళ్ళిపోయింది. రఘురాం వంచె కట్టుకోని బాత్ రూంలోకి దూరాడు. కాళ్ళూ చేతుల కడుక్కోని బైటకొచ్చాడు.

సీత ఇంకా వంటగదిలోనే వుంది. ఇళ్ళంతా ఏదో నిశ్శబ్దం. భయపెడుతూ, బాధపెడుతున్న నిశ్శబ్దం. ఎంత ప్రయత్నించినా అలవాటు కాని నిశ్శబ్దం. వంటింట్లోంచి ఎటువంటి చప్పుడూ లేదు. భార్యని తలచుకుంటే బాధగా అనిపించింది.

గట్టిగా ఒక్కమాట అనదు. అరిస్తే నోరెత్తదు. మౌనంగా లోపల్లోపే కుమిలిపోతాది. చుట్టుపక్కలగూడా ఎవరితోనూ కలవదు.

“ ఏవే... అన్నం పెట్టేదండా... ఇట్లాగే మంచమెక్కియమంటావా” అన్నాడు నవ్వుతూ నిశ్శబ్దాన్ని పారద్రోలుతూ... “వస్తున్నా” గిన్నెల చప్పుడవుతోంది.

అన్నంలోకి పప్పు, కూర వేసుకోనొచ్చి ముందు పెట్టి “చట్నీ కావాలా” అంది.

“వద్దలేయే... ఈ మధ్య కారం తింటే కడుపులో మంట పెరుగుతోంది. గ్యాస్ ట్రబుల్ అనుకుంటా...”

“మరి మందు తాగితే” రకీమని అడిగింది.

నవ్వేశాడు.

“తాగేది మత్తు కోసం కాదే... బాధను కొంచెం తగ్గించుకోడానికి. జీవితంలో కొంచెంవైనా సంతోషంగా గడపడానికి. బ్రతకాలనే కోరిక పెరగడానికి...” అతని గొంతులో ఏదో నిర్వేదం పలికింది.

సీత కాసేపు మౌనంగా వుండి “నిజమే... కానీ నా పరిస్థితి, ఎక్కడికి పోయావో... ఎప్పుడొస్తావో... అని మాటిమాటికీ గుమ్మం వంక చూస్తూ... వచ్చేంత వరకు క్షణక్షణం భయపడుతూ... ఒంటరిగా... బనా నువ్వు తప్ప నాకెవరున్నారని” ఆమె కళ్ళలోంచి ఒక్కసారిగా నీళ్ళు జలజలా కిందకు దుంకాయి.

రఘురాం మౌనంగా అన్నం తింటున్నాడు. ఇద్దరి మధ్య మాటలు కరువైపోయాయి. పద్దెండు సంవత్సరాలుగా సాగుతున్న దుఃఖం. నిశ్శబ్దాన్ని ధ్వంసం చేయడానికి ఎన్ని ప్రయత్నాలు. తిరుగని గుడి లేదు. మొక్కని దేవుడు లేదు. కట్టని తాయెత్తు లేదు. మింగని మందు లేదు.

“స్పెర్మ్ కౌంట్ చాలా తక్కువగా వుంది. ఈ మందులు వాడి చూడండి. ఆపై దేవుని దయ. మీ అదృష్టం” ఆ రోజుతో మొదలైన నిశ్శబ్దం అట్లా అమావాస్య చీకటిలా దట్టంగా జీవితంలోకి అల్లుకుపోయింది.

సీత విషయాన్ని గుండెల్లోనే దాచుకుంది. ఎక్కడా నోరు జారలేదు. కానీ చుట్టూపక్కలున్నోళ్ళ, బంధువుల ప్రశ్నలు, ఆరాలు, హేళనలు, సూటిపోటి మాటలు ఎక్కువ కావడంతో... అందరికీ దూరంగా, ఎవరూ ఎవరినీ పట్టించుకోని నగరానికి మాకాం మార్చారు. బంధువులతో కలవడం తగ్గించేశారు. మామూలుగానే ఎవరితోనూ పెద్దగా కలవని సీత మరింతగా ముడుచుకుపోయింది.

“దేవునికైనా దెబ్బే గురువంటారు. సీతా... ఎన్నై నాకు బాగా తెలిసినోడే. మీ మామ, మరిది నిన్ను పట్టుకోబోయినట్లు కేసు పెడదాం. అప్పుడు గానీ వాళ్ళు దారికి రారు” అన్నాడు అన్న వెంకటేశం.

ఆ మాట వింటూనే సీత మనసు చివుక్కుమంది. వళ్ళంతా వేయి గొంగళి పురుగులు పాకినంత కంపరం లేసింది. ఛ..ఛ.. డబ్బు కోసం... అందరి ముందూ సిగ్గు లేకుండా అట్లా చెప్పడం... తలచుకోగానే అసహ్యంగా అనిపించి వద్దన్నట్లుగా తలడ్డంగా వూపింది.

“చూడు... ఇక్కడ నీ కోసం మూన్నెళ్ళుగా కొట్లాడుతూ

వున్నాం. వాళ్ళు ఒక్క మెట్టు గూడా దిగిరావటం లేదు. శనగలు తిని చేతుల కడుక్కున్నట్లు దులుపుకు పోవాలనుకుంటున్నారు” అన్నాడు వెంకటేశం అసహనంగా.

“వద్దన్నా... నేనట్లా పోలీస్ స్టేషన్లో అబద్ధాలు చెప్పలేను” అంది సీత వంచిన తల ఎత్తకుండానే.

“అవు...నువు పెద్ద సత్యహరిశ్చంద్రుని చెల్లెలివి. ఐనా ఈడెవరికీ కూచోని తినడానికి మిద్దెలూ, మేడలూ లేవు. ఏదో ఒక కడుపున పుట్టినాము గదాని నీ కోసం ఇంత ఆపసోపాలు పడుతుంటే నీ కళ్ళకు ఆనినట్లు లేదు. నోరు మూసుకొని మేం చెప్పినట్లు చేసేటట్లయితే ఈడుండు. లేదంటే నీ దారి నువు చూసుకో” అంటూ వినవినినా వెళ్ళిపోయాడు. అన్న వెళ్ళినవైపు అట్లాగే చూస్తుండిపోయింది.

భర్త చనిపోయిన దుఃఖపు తడి ఆరకముందే పుట్టినింటి వాళ్ళకీ, వెంటినింటి వాళ్ళకీ మధ్య గొడవ ప్రారంభమైంది. సీతకు పెళ్ళయిన పదిసంవత్సరాల్లోనే వాళ్ళమ్మా నాన్నా చనిపోయారు. వున్నది ఒక్క అన్న వెంకటేశం మాత్రమే. తండ్రి సంపాదించిన పదకరాల తడి పొలం, ఒక మంచి ఇల్లు వెంకటేశం పేరు మీద వున్నాయి. వెంకటేశం జిల్లా వరిషత్ లో ఉ పాధ్యాయుడు. పొలాన్ని కౌలుకిచ్చి పిల్లల చదువుల కోసం సంద్యాలలో కాపురం పెట్టి రోజూ పక్కనే వున్న పల్లెలోని పాఠశాలకు పోయొస్తుంటాడు.

సీత భర్త చనిపోయాక మొదట అత్తవారింటికి చేరింది. అక్కడ ఓదార్పుల సంగతి దేవునికెరుక. కనీసం పలకరింపులు గూడా కరువైపోయాయి. “తిన్నావా” అని అడిగేటోళ్ళు గూడా లేరు. మొన్నమొన్నటి వరకూ ఎంతో పరిచయమైన ఇల్లు ఇప్పుడు తనది కానట్లుగా, కొత్తగా, అపరిచితంగా వుంది. పండుగలకు, పబ్బాలకు వూరికి వచ్చినప్పుడల్లా పక్కన కూర్చొని గలగలల మాట్లాడుతూ పడీపడీ నవ్వే అత్త... పొడిపొడిగా ఒకట్రండు మాటలు మించి మాట్లాడడం లేదు. పెండ్లికాకముందు వదినా, వదినా అంటూ చుట్టూ తిరుతుగూ ఇష్టమైన వంటకాలన్నీ చేయించుకొని తింటూ సినీమాలకు, షికార్లకు అన్నకు తెలియకుండా దొంగచాటుగా డబ్బులు తీసుకెళ్ళిన మరిది ఎదురుగా కనబడితే చాలు ముఖం తిప్పుకొని పోతావున్నాడు. ఇక మామ సంగతి సరేసరి. మామ మరుదుల మధ్య ఒకటే గుసగుసలు. సీత ఒక్కతే గదిలో కూచోని వెక్కివెక్కి ఏడిచేది. ఆఖరికి అక్కడ వున్నన్ని రోజులు పిచ్చి పిచ్చి ఆలోచనలతో,

ఆందోళనలతో, ఆ గదిలోంచి బయటకు రాకుండా బందీలా గడిపింది.

పెద్దకర్మ రోజున రెండువైపులా బంధువులంతా వచ్చారు. సీత వాళ్ళ మామ రమణయ్య బాగా డబ్బున్నవాడే. రోడ్డు మీద మంచి ధర పలికే పొలాలు, ఒక పెద్ద ఇల్లు వున్నాయి. ఇద్దరు కొడుకులు. చిన్నోనికి ఇటీవలే బ్యాంకులో క్లర్కుగా వుద్యోగమొచ్చింది.

భోజనాలు పూర్తి కాగానే బంధువులంతా ఒకచోట చేరారు.

“బంగారంలాంటి పిల్లోడు. ఎవరు కనబడిన్నా, అన్నా.. అన్నా.. అని ఆప్యాయంగా పలకరిస్తూ వుండేటోడు. ఐనా తాగి అంత అర్ధరాత్రి ఆ జాతర నుంచి రాకపోతేనేం. ఆన్నే వండుకోని పొద్దునొచ్చింటే సరిపోతుండె” అన్నాడో పెద్దపమనిషి.

“ఈ మధ్య రాత్రిమాట ప్రమాదాలు మరీ ఎక్కువైపోయినాయి. ఎదురుగా వస్తొన్న వాహనాల వెలుతురుకు కళ్ళు బైర్లుకమ్మి ముందు ఏముందో అస్సులు కనబడ్డంలేదు. మేం చిన్నగున్నప్పుడు లైట్లకు పైన సగం వరకూ నల్లగా పెయింట్ మాసేటోళ్ళు. ఇప్పుడెవరూ పట్టించుకోవడం లేదు”

అన్నాడో ముసలాయన.

మాటల మధ్యలో వెంకటేశం కలుగజేసుకుంటూ “ఇప్పుడు మా చెల్లెలి సంగతెట్లా. మొగుడు ప్రభుత్వ వుద్యోగమన్నా చేస్తోంటే దీనికి ఏదో ఒక ఉద్యోగమూ వచ్చేది. పెన్ననూ వచ్చేది. ఇప్పుడట్లాంటివేం లేవు. కాబట్టి దానికి రావల్సిందేదో రాసిచ్చేస్తే దాని బదుకు అది బదుకుతాది” అన్నాడు.

అందరూ కలిసినపుడు ఖచ్చితంగా ఈ చర్చలు వస్తాయని ముందే సిద్ధంగా వున్న సీత మామ రమణయ్య ఏ మాత్రం తడబాటు లేకుండా “ఏం చేసుకుంటాదాస్తి. పిల్లా జెల్లా... ఎవరున్నారని. ఆ కంపెనీ నుంచి వస్తాయి గదా నాలుగు లక్షలు. అవి మొత్తం ఆమెనే తీసుకోమను” అన్నాడు.

“ఏమొస్తాది నాలుగు లక్షలకి. బ్యాంకులో వేస్తే నెలకు మూడువేలు రావు. అదింతతోనే బ్రతికేస్తారా... పెళ్ళయినాక అన్నిట్లోనూ హక్కుంటాది. పాపం... ఇంకా నిండా నలభైఏళ్ళు గూడా లేవు. వయసులో వున్నప్పుడు ఎట్లాగో ఒకట్లా బండి లాగించేయొచ్చుగానీ... కాలూ చేయూ ఆడని ముసలికాలంలోనో... రోగమో రొచ్చో వచ్చినప్పుడో ఎట్లా... ఏదో ఆస్తుంటే ఎవరో ఒకరు ఆశతోనైనా అండగా నిలబడ్డారు”

అన్నాడు సీత తరపు ఒక పెద్దమనిషి.

ఆ మాటలకు రమణయ్య “చూస్తూ చూస్తూ అస్తంతా తీసుకపోయి మంది నోట్లో ఎట్లా పెడతాం. మా పిల్లోడూ లేదు. వాని వంశమూ లేదు. అట్లా అని చెప్పి మరీ అంత అన్యాయంకూడా చేయలేం. ఎంతయినా మావోనితో సంసారం చేసింది గదా... మా తరపున మూడు లక్షలిస్తాం. అట్లాగే ఈ వూర్లోనే వుండేటట్లయితే బస్తాండు పక్కన రెండు గదుల ఇళ్ళుంది. దాంట్లో ఆమె జీవితాంతం బతకొచ్చు. కానీ ఆమె తదనంతరం మాత్రం అది మళ్ళా మాకు చెందుతాది. అట్లా రాసివ్వమంటే రాసిస్తాం” అన్నాడు.

ఆ మాటలకు రమణయ్యవైపు పెద్దమనిషి “నువ్వు చెప్పింది న్యాయమేలే... మన తాతా ముత్తాతల నుంచీ పైసా పైసా కూడబెట్టిన సొమ్మంతా తీసుకపోయి పరాయోళ్ళ నోట్లో ఎట్లా పెడ్తాం గానీ” అన్నాడు.

ఆ మాటలన్నీ వింటున్న వెంకటేశం “మరీ అంత అన్యాయంగా మాట్లాడకండి. ఇల్లా పొలాలూ అన్నీ కలిసి ఎనభై లక్షలు దాట్లాయి. న్యాయంగా ఆమె వాటా ఆమెకు రావాలి. పద్దెండు సంవత్సరాల కిందట్నీ కట్టం కింద యాభైవేల రూపాయలిచ్చి పెండ్లి చేసిచ్చినాడు మా నాయన. వాటి వడ్డీ లెక్కేసి మావి మాకు తిరిగిచ్చానా పదిలక్షలు దాట్లాయి” అన్నాడు.

“మీ నాయనిచ్చిన డబ్బు ఎప్పుడో కర్నూల్లో కాపురం పెట్టడానికి ముందే మీ చెల్లెలికీ, బావకీ ఇచ్చేసినాం. ఇదేం తరతరాల నుంచి వస్తున్న ఆస్తి కాదు. ముక్కాలు భాగం నేను స్వయంగా సంపాదించినదే. మీరెక్కడయినా పంచాయితీ పెట్టండి. సస్తే గూడా సగభాగం ఇవ్వను. ఆఖరుగా ఒక్కమాట. ఐదు లక్షలిస్తా. కానీ ఇకపై మీకు మాకు సంబంధం ఏమీ లేదని రాసియ్యాల. ఏమంటారు” అన్నాడు.

వెంకటేశం ఆ మాటలకు ఒప్పుకోలేదు. కనీసం ఇరవై అన్నా ఇయ్యాలని గట్టిగా పట్టుపట్టాడు. కొందరు అటువైపు, కొందరు ఇటువైపు నిలబడ్డారు.

సీత అంతా చూస్తూనే వుంది. వాళ్ళు వాళ్ళు మాట్లాడుకొంటున్నారు. అరుచుకుంటున్నారు. బేరాలు ఆడుకుంటున్నారు. అంతేగానీ ఎవరూ సీతను ఒక్కమాట అడగటమూ లేదు. ఆమె అభిప్రాయం తెలుసుకోవడమూ లేదు. అట్లా ఏదీ తేలకుండానే మాటామాటా పెరుగుతూ ఎడమొహం పెడమొహంగా పెద్దకర్మ ముగిసింది.

“దారిన పోయే దరిద్రాన్ని పిలిచి నెత్తిమీదకు ఎక్కిచుకున్నట్టుంది మీ పరిస్థితి. ఎందుకనవసరంగా కేసులనీ, గొడవలనీ మీ చెల్లెలి కోసం అంతగా పాకులాడతారు” అంది వెంకటేశం భార్య సావిత్రి.

“చూడు మనముండేదా టౌనులో, నేను పొద్దున పోతే రాత్రికిగానీ ఇంటికి రాను. నువ్వేమో పొద్దుపోవడంలేదు. ఏదో ఒక ప్రయివేట్ పాఠశాలలో టీచర్ గా చేరతానని చానా రోజుల నుండి పోరు పెడతా వున్నావు. దాని కోసం ఇంట్లో పిల్లలని చూసుకోడానికి ఒక మనిషుంటే బావుండేది అనుకుంటున్నాం గదా... ఎవరో పరాయిదాన్ని తెచ్చుకునే బదులు మా చెల్లెల్నే వుంచుకుంటే... తల చెడినదాన్ని ఆదుకున్నాడన్న పేరూ వస్తాది.

ఇంట్లో నమ్మకంగా వుండే ఓ మనిషీ దొరుకుతాది. దానికి తోడు కంపెనీ నుంచొచ్చే నాలుగు లక్షలూ దాని పేరు మీద పడతాయి. వాళ్ళ మామోళ్ళ మీద కేసేద్దాం. రోడ్డు మీదున్న భూములు తరతరాల నుంచీ వస్తున్నవే. దాండ్ల విలువ రోజురోజుకీ ఆకాశాన్నంటుతోంది. ఎప్పుడో ఒకసారి అందులో భాగం రావడం ఖాయం.

ఎట్లాగూ దానికెవరూ లేరు. చివర్లో అంతా మన పిల్లలకే” అన్నాడు చిరునవ్వుతో భార్యను దగ్గరకు తీసుకుంటూ.

“మరి పొద్దున అన్ని మాటలంటివే. పోతే పొమ్మని”

“ఎక్కడికి పోతాడే అది. ఎవరున్నారు దానికి. బైటికి పోయి బ్రతికే ధైర్యమే వుంటే నేను మాత్రం ఎందుకంటా అన్ని మాటలు”

అన్నతో మాట్లాడదామని అటువైపు వచ్చిన సీతకు చిన్నగా ఆ మాటలు వినబడ్డాయి.

ఆమె కలలో గూడా అటువంటి మాటలు వూహించలేదు. వెనుకమాటుగా వచ్చి కనుక్కు బాకుతో కుమ్మినట్టుగా అనిపించింది. మామ మరుదులే అనుకుంటే ఆఖరికి కడుపులో పెట్టుకొని కాపాడుకోవాల్సిన అన్నగూడా... సీతకు అంతా విరక్తిగా అనిపించింది. అక్కడ ఒక్కక్షణం కూడ వుండబుద్ధి కాలేదు. బాధను పళ్ళబిగువున బిగబట్టి, కన్నీళ్ళను ఆపుకుంటూ పక్కగదిలోకి వెళ్ళిపోయింది.

“చూడు సీతా! వెత్తగా వుంటే ప్రతివానికీ మొత్తబుద్ధవుతుందంట. ఈ లోకంలో నోరు లేకపోతే బ్రతకలేం.

ఎప్పటికీ కొత్తగానే ...!

ఆమె ...

హృదయాకాశంలో
వేలాడుతూన్న ప్రపంచాలు
కనుపాపల్లో
మొలకెత్తుతున్న సూర్యోదయాలు
కనుకొలుకుల్లో
ఘోషిస్తూన్న సముద్రాలు
ముంగురుల ఛాయల్లో
సజీవతను తలకెత్తుకున్న మహారణ్యాలు
దేహం అణువణువునా
అనంతానుభవసారాన్ని ఆరవోసే జీవన దృశ్యాలు!

ఏదీ స్థిరం కాదు
ఏదీ అస్థిరమూ కాదు
దిశ దశలు మారుతూ
కాలం కదలికల్లో సర్వాన్నీ వీక్షిస్తూ
సామాజిక పరిణామాల్ని బంధిస్తూ
సమస్త ప్రపంచాన్ని కలం పాశీమీద పరికిస్తూ
చీకటి వెలుగుల నేపథ్యాల్ని
రంగు, రుచి, వాసనల నెరిగి
ఊహల్ని కూలగొడుతూ, నిర్మిస్తూ
వాక్యాల్ని సారనిష్ఠతో కూర్చుకుంటూ
ఎప్పటికీ కొత్తగానే

కొండ్రెడ్డి వెంకటేశ్వరరెడ్డి
9948774243

కాలానికి వో కొత్త రూపమిస్తుందామె!
జీవన వాతావరణం మారినప్పుడల్లా
వత్తులు ఎగదోస్తూ
కొడిగట్టకుండా అక్షర ప్రమిదలో వెలిగే
దీపశిఖను కాపాడుకుంటూ
అంధకారం ఆవహించిన రాస్తా పొడవునా
అక్షర దీపాలు ముట్టించుకుంటూ పోతూందామె!
స్వప్నలోకాల సుందర వనాల్లో
తుమ్మెద విత్తు, మట్టి మధ్య
మొలకెత్తే అనుబంధమై
తడారిన స్వేదజీవి గొంతుకలో
చెమ్మగిల్లే ప్రాణధారై
ఎల్లలు లేని ఆకాశంలో
వెలిగే ఇంద్రధనుస్సులో ఎనిమిదో రంగై
ఆమె ... అనంతశక్తివంతమైన తేజస్సుతో
కదిలే కాలంతో ఇమిడి నడుస్తూ
కదిలి కదిలించే కవితాక్షరమై
ఎన్నో వేదనలను మోస్తున్న స్వేదస్రవంతై
విశ్వచైతన్య దీప్తై
నన్నావహిస్తూంది! ఎప్పటికీ కొత్తగానే ...!

ఐనా వాళ్ళ కిందనో, వీళ్ళ కిందనో పడి వుండాల్సిన ఖర్రేమి నీకు. నాకు తెలిసిన పాఠశాలలో ఒక హాస్టలుంది. ఆ పిల్లల ఆలనా పాలనా చూసుకుంటూ కొంతకాలం అక్కడే వుండు. కాలం అన్ని గాయాలనూ మాన్పేస్తాది” అంది స్నేహితురాలు రాధిక.

సీత కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంటూ నెమ్మదిగా తలూపింది. “సరే ఆ విషయాన్ని వదిలేయ్. బ్రతకడం అన్నది ఎవరికీ పెద్ద సమస్యే కాదు. కానీ నీ హక్కులు.... వదిలించేసుకోవడమో. వాడుకోవడమో తప్ప మనల్ని మనుషులుగా గుర్తిస్తున్నదెవరు. పుట్టింట్లో పుట్టినప్పటి నుంచీ పరాయింటికెళ్ళే మనషిలాగా చూస్తే, మొగునింట్లో పరాయింటి నుంచి వచ్చిన ఆడదానిలా చూస్తున్నారు. చూడు... నీకు మీ మామోళ్ళ ఆస్తి మీద ఎంత హక్కుందో, మీ పుట్టింట్లోళ్ళు ఆస్తి మీద కూడా అంతే హక్కుంది. మనల్ని పరాయోళ్ళుగా చూస్తున్నోళ్ళ మీద మనకి మాత్రం ప్రేమలూ, అభిమానాలు ఎందుకుండాలి. మా స్నేహితురాలు శారద అని మంచి న్యాయవాది. ఆడవాళ్ళ సమస్యల మీదే పోరాడుతుంటుంది.

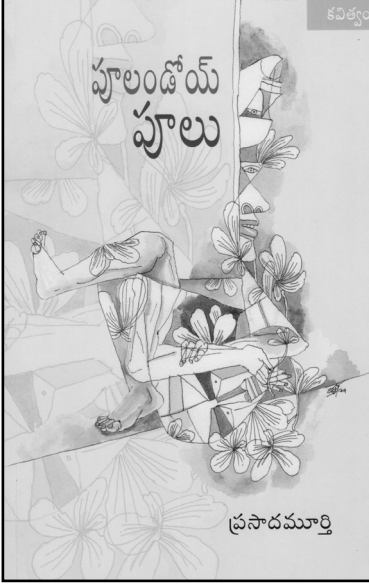
ఆమె దగ్గరికి పోయి ఇద్దరి మీదా కేసేద్దాం... సరేనా” అంది. సీత మౌనంగా ఆలోచిస్తూ ఏమీ చెప్పకుండా వుండిపోయింది. ఆమెకు మామా మరిది, అన్నావదిన గుర్తుకు రాసాగారు. ఇప్పుడు ప్రేమ లేదు. భయం లేదు. వున్నదంతా అసహ్యమే.

సీత ముఖంలో మారుతున్న రంగులను గమనిస్తున్న రాధిక “సరే... నీవు ఆలోచించుకో...నాకు కాస్త బైట పనుంది. ఒక గంటలో వస్తా” అని పోతూ పోతూ ఆగి “చూడు సీతా... ఈ లోకంలో ఎవరి పోరాటం వాళ్ళు చేయాల్సిందే అని ఎప్పుడూ నిరాశ పడవద్దు. ధైర్యంగా ముందడుగు వేసి కాస్త వెతికితే చాలు. మనతో భుజం భుజం కలిపేవాళ్ళు, చివరిదాకా నిలబడేవాళ్ళు చాలామంది కనబడతారు. మరచిపోవద్దు” అంది.

సీత రాధిక వెళ్ళిన వైపే చూడసాగింది. తెరచిన తలుపుల్లోంచి విశాలంగా ప్రపంచం కనబడుతూ వుంది. అడుగు ముందుకేసే వాళ్ళకు ఆహ్వానం పలుకుతూ.....

ఆధునిక కవితలో జీవధార

రకరకాల పిట్టల్ని, మనుషుల్ని ఐహికంలోంచి తేల్చే స్వపాల్నీ మనోజ్ఞదృశ్యాలను సమాయత్తం చేసే గొప్పవరం కొల్లెరు. కానీ చేపల చెరువుగా వ్యాపార దాహం, దాని సౌందర్యాన్ని చెరుస్తోంది. చూసిన వాడెవడూ ఆ బాధ అనుభవించకుండా ఉండడు. ప్రసాదమూర్తి గుండెలో ఆ బాల్యాదిగా పోగుపడుతున్న అనుభవాలు చెప్పి మనం మరచిన అనుభవాన్ని, జ్ఞాపకం చేస్తాడు. ఈ కవితా సంపుటిలో పాలస్తీనా ట్రిప్ అనే కవిత అతి విశిష్టమైనది.

- డా॥ సోమసుందర్ ఆవంత్య
9347848905

డా॥ ప్రసాదమూర్తి వర్ణమాన కవిలోకంలో విశిష్ట గుణాలతో భాసిస్తున్నాడు. అతని కవితలలో తల్లి పేగు బంధాలు, మమకారాల మానవానుబంధాలు మిక్కుటంగా కనిస్తున్నాయి. కవితలు విలాసం కాకుండా జననాంతర విలాపాల, అడవి పంటల్ని తోడ్కొని వస్తాడు. అతని కవితలో గొప్పకోసం చెప్పే గోటు మాటలు కనిపించవు! తల్లితో తనయుడికి ఉండే సంబంధం పేగుబంధమే కాదు. రక్తంలో రక్తమై, జ్ఞానంలో జ్ఞానమై ఒకానొక అజ్ఞాత జ్యోతిర్బంధాన్ని పెంచేదే, ఈ సంవత్సరం ప్రచురించిన “పూలండ్డోయ్ పూలు” అనే కవితా సంపుటి సౌమ్య సురభిళంగా మన హృదయాన్ని చేరుకుంటుంది. రాపిడులు, పీడనలూ, ఏడుపులూ వెక్కిళ్లూ దూరం చేస్తుంది. తల్లితో తనయుడు ఇలా చెప్పుకుంటాడు. తల్లి విని సంజాయిషీ ఇస్తుందనీ కాదు. తాను మహా మాటకారిననీ కాదు. నేను నీ అనంత స్వప్నాన్నయితే, నీవు నా నిరంతర చేతనవు కదా” అంటాడు. ఈ మాట జననాంతరాల అనుబంధాల్నీ మానవత్వపు ముచ్చటముడుల్నీ జ్ఞాపకం చేస్తుంది. ప్రతి తనయుడూ, తనయ తనకీ జన్మనిచ్చిన తల్లిని విస్మరించలేరు. ఆ అనుబంధం జీవితం పొడుగునా ధృఢపడుతూనే ఉంటుంది!

రోజువారీ జీవితంలో ఎన్నో దుర్గంధాలూ, దుస్సహ

అవమానాలూ ఎదురవుతూంటే పూల పరిమళం స్వప్న సందర్శనమై ఓలలాడిస్తుంది. రంగురంగుల మార్దవత్వం అనునయిస్తుంది. కనుకనే ఈ కవి పూలమ్ముకుని బ్రతికినా బాగుండునంటాడు. కానీ ఆ వృత్తిలోని కష్టాలు ఆ వృత్తికీ ఉంటాయి. ఏమైనా వువ్వులు ప్రకృతి సృష్టించుకున్న స్వప్నరేఖలు!!

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని కొల్లేటి సరస్సు ప్రకృతి సాధించిన మహాత్తర సౌందర్య శకలం... వెన్నెల రాత్రి పడవమీద ప్రయాణం చేస్తూ, దారికడ్డుగా నిలచిన కలువపూలు ఒయ్యారంగా ఒరిగి పడవకు దారి ఇవ్వడం ఎన్నటికీ మర్చిపోలేని దృశ్యం. రకరకాల పిట్టల్ని, మనుషుల్ని ఐహికంలోంచి తేల్చే స్వపాల్నీ మనోజ్ఞదృశ్యాలను సమాయత్తం చేసే గొప్పవరం కొల్లెరు. కానీ చేపల చెరువుగా వ్యాపార దాహం, దాని సౌందర్యాన్ని చెరుస్తోంది. చూసిన వాడెవడూ ఆ బాధ అనుభవించకుండా ఉండడు. ప్రసాదమూర్తి గుండెలో ఆ బాల్యాదిగా పోగుపడుతున్న అనుభవాలు చెప్పి మనం మరచిన అనుభవాన్ని, జ్ఞాపకం చేస్తాడు. ఈ కవితా సంపుటిలో పాలస్తీనా ట్రిప్ అనే కవిత అతి విశిష్టమైనది. దేశదేశాలలోనూ మానవత్వం మంటగలవడం వర్తమాన కాలపు రాక్షసత్వం విషప్రయోగానికి పాలస్తీనా పసిబిడ్డలు గురికావడమూ ఇటీవల చరిత్ర. మానవత్వం

ఎన్ని హింసలకు గురి కావలసివస్తుందో వర్తమాన చరిత్ర చెప్పుకుపోతూనే ఉంది!

బుద్ధమోహనం అనే కవితలో బుద్ధ భగవానుని అంతర్ధర్మంతో పారవశ్యం చెందిన అనుభూతిని వ్యక్తం చేస్తాడు కవి! కాని, బుద్ధునికి గెడ్డం, మీసం కనబడదు. సగం ప్రపంచం

పాశవిక నిద్రలోంచి లేవకముందే మహానుభావుడు బుద్ధుడు ఒక శుభోదయ స్ఫూర్తిని కలిగించాడు. అయితే ప్రసాదమూర్తి వర్ణితవస్తువు బుద్ధుడు కాదు. చిత్రకారుడు మోహన్ జన్మదినోత్సవ సందర్భంగా శుభాభివందనగా ఈ కవిత రచించి అందించాడు. అతడు రంగుల కవి. ఇతను వర్ణభావాల కవి! మూలమైన ఆర్థిక వదార్థం ఒక్కటే కనుకనే సమాభావన చేయగలిగాడు. “సూర్య బింబం చంద్రవంకల సుత్రీ కొడవక్కూ, వగైరాలతో కవి కోరుకునే చిత్రకారునిగా కానుకలివ్వగలిగాడు. అమానుషత్వం రాజ్యమేలినపుడు ఒక్క చుండూరన్నవాడే మిటి? కారం చేడు వంటి చేటు గ్రామాలు భూస్వాములకు సంగ్రామరంగాలవుతాయి. దళితులు ఏకనాదమై, ఏకభాగమై విజృంభించగానే భూస్వాములు నోళ్ళు మూతపడ్డాయి. చేతులు చచ్చబడ్డాయి. వారి ఆయుధాలు వాళ్ళపై తిరగబడ్డాయి.

తెలంగాణా ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఉద్యమంలో ఎందరో యువకులు ఆత్మహత్యలు చేసుకున్నారు. ఈ ఘాతుకాన్ని నాయకులెందుకు ఆపలేకపోయారో తెలియదు. అలా ఆత్మాహుతి గావించుకున్న వాళ్ళలో యాదిరెడ్డి ఒకడు. అలాంటి జీవస్మరణ సంఘటనలను కవి విడువదు.

అనునిత్య దహన రాజకీయాలు

దగ్ధ దృశ్యాల సలపరం భరించలేము” అని స్పష్టంగా చాటుతాడు. అవును. మరి హృదయమున్నవాడెవడు మాత్రం భరించగలడు.

ఇక ప్రేమించుకుందాం, అనే అతి మామూలు శీర్షికతో ఒక అసామాన్య గాంభీర్యత్వాన్ని నెలకొల్పాడు ప్ర.మూ. అన్నతమ్ముల ఆత్మఘోషలు వినడం మానినప్పుడు. ఈ సమైక్య గీతంతో గుండెలు నిమిరాడు కవి. ఈ గీతంలో కవి నెలకొల్పిన పదచిత్రాలు అమోఘమైనవి. సర్వులూ సదా వాంచించవలసినవి.

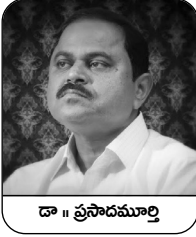
కానీ, మంచిమాటకు మల్లనే పాటకు కూడా సమయం మించిపోతే నిష్ప్రయోజనమవుతుంది. అటూ ఇటూ ఒక సత్యం ఆలోచించవలసి ఉంది. మన తల్లి భాష ఒక్కటే. అదే పాల్కురికి సోమనాధుడిది. అదే ఆవంత్స సోమసుందర్ దీను! అటు దురాక్రమణదారుల వురుదూ. మన భాషలో కలగలిసిపోవచ్చు.

ఇటు కూడా సామ్రాజ్యవాదుల ఆంగ్లం మన భాషను దురాక్రమణ చెయ్యవచ్చు. అచ్చ తెలుగు పదాల ఎంత నెనరుతో దండ గుచ్చి మెడలో వేసుకున్నా పైనుంచి వచ్చే కంగాళీగాలి ఒత్తిడికి వాడిపోవలసిందే, శతాబ్దాలుగా అటూ ఇటూ ఇతరేతరుల ఒత్తిడులకు నిలవలేక, పాలమీగడ వంటి మనభాష మనకందకుండా పోయింది. తల్లి స్తన్యం అందని చంటి బిడ్డవలె మనమంతా గుక్కపట్టి ఏడ్వవలసిన స్థితి.

రెండు ముక్కలైన వెన్నెల అద్దంపై అనుమానాల దుమ్ముదులిపేసి, నువ్వు నేనూ నిండుగా పలకరించుకుంటాం. అంతకు తప్ప, ఒకే భాషా ప్రాంతం రెండు భాగాలుగా విడిపోతే, అంతకన్న ప్రమాదం లేదని నేను 1969 నుంచీ విశ్వసిస్తూనే ఉన్నాను.

నా విశ్వాసాన్ని ఈ కవితా కంఠం మరింత బలపరిచింది. 1970 నుంచీ మనరాష్ట్రం రెండు భాగాలుగా విడిపోతే విపత్తు ఏదీలేదని, నేను నమ్ముతూనే ఉన్నాను. కూతురు వచ్చిన ఆనందాన్ని మనోజ్ఞంగా చిత్రించాడు కవి. కూతురొస్తుందన్న గాలి వార్తకు హడలిచచ్చి కత్తులను ఆశ్రయించిన దుర్మార్గులు ఒక్కసారిగా కళ్ళు నలుపుకుని ఈ దృశ్యాలను చూడవలసిందే! నడకలోచ్చిన బంగారు బొమ్మల్లా బుడిబుడి అడుగులు సారిస్తూ కూతురొచ్చిందంటే, ఆ ఇల్లు శోభానందమై విరియాలి తప్ప, ఏడుపు ముఖాలతో కునారిల్లిపోకూడదు. అలాంటి జిడ్డు ముఖాలకు కవి మంచి పాఠం బోధించాడు.

“పోవే నీతో పచ్చి” అనే కవిత కూడా కూతురు అత్తవారింటికి వెడుతూ ఇంటి వెలుగుల్ని ఖాళీ చేసి వెళ్ళడమే చిత్రించాడు కవి! ఇందులో మరెన్నో హృద్యమైన పదచిత్రాలు పోగులు పోశాడు. విమర్శ ఎంత చేరువుగా వెళ్ళి చెప్పినా, కవిత కలిగించే గాంభీర్యం ముందు నిలవదు. నువ్వు వస్తూ వస్తూ, తెచ్చిన వెన్నెల వెలుగునూ జాగ్రత్తగా సర్దుకోమని చెప్పి

డా॥ ప్రసాదమూర్తి

ప్రసాదమూర్తి వర్ణితవస్తువు బుద్ధుడు కాదు. చిత్రకారుడు మోహన్ జన్మదినోత్సవ సందర్భంగా శుభాభివందనగా ఈ కవిత రచించి అందించాడు. అతడు రంగుల కవి. ఇతను వర్ణభావాల కవి!

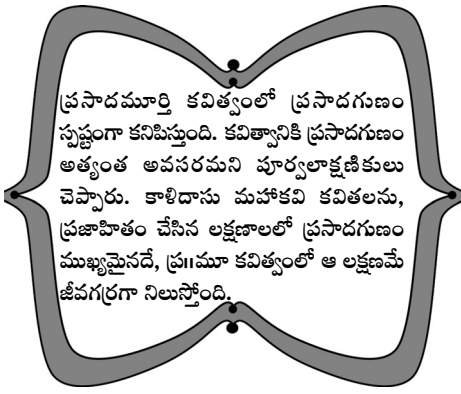
తండ్రి మాట జననాంతర సుహృదానికి బంగరుమాట.

“భద్రత ఎంతెంతదూరం” అనే కవిత నుంచి ఇంకా 15 కవితలు సమీక్షించవలసి ఉంది. ప్ర॥మూ కవితలలో ఇతరేతరకవుల అడుగుజాడలు కనిపించవు. దక్షిణ ద్వాకృపాటం త్రోసుకుంటూ వచ్చి, మన మనసూ, తనువూ కుదివేసినట్లుగా ఒక అనుభవాన్నిందించే వసంత మారుతం వంటి కవితానుభవ ముద్ర ప్రతి కవితలోనూ, అభివ్యక్తిలోగానీ, వదాల పోహళింపులోకానీ పదచిత్రాల సర్దుబాట్లో కానీ, ఇంతవరకూ ప్రఖ్యాతులయిన కవులెవ్వరి ఛాయలు ఈయనలో లేవు. ఇదే చాలు ఒక అపూర్వ సిద్ధి. ఇతఃపూర్వం ఇతని సంపుటాలన్నిటికీ ఈ మాటచెప్పలేను కానీ పూలండోయ్ పూలు కవితా సంపుటిలో మాత్రం నవనవోన్నేష శక్తి గోచరం కాక, తప్పదు!

మన కవుల్లో కొందరయినా ఊటీ వెళ్ళినవారూ, విలక్షణ అనుభూతులు పొందినవారూ లేకపోలేదు. కానీ, వారెవరూ తమ అనుభూతులనూ, అనుభవాలనూ కవితలుగా వ్యక్తం చేసేవారు లేరు. శేషేంద్రశర్మ, రాజకుమారి ఇందిర ధనరాజ్ గిరి, వంటివారు ఊటీలో

చాలా మార్లు గడిపారు. కానీ ఒక్క గురజాడ అప్పారావు గారు మాత్రం నీలగిరి పాటలు అనే జావళీల మట్టులో కొన్ని గేయాలు రాశారు. వాటిని మహాగాయకుడు బాలమురళీకృష్ణవంటి వారు పరిశీలించి స్వరపరిస్తే ఎంతో బావుంటుంది. ఇన్నాళ్ళకి ఈ కవి ప్రసాదమూర్తి ఊటీలో సంచరించి చక్కని పాటలు రచించాడు. ఆ రచన యూవత్వా విశిష్టత చేకూర్చుకుంది. ఒక చల్లని అనుభవం, మన చెంపను నిమరుతుంది. అక్షరాలలోంచి ఆత్మీయాంగులు లేచివచ్చి మన చుబుకాలను స్పర్శిస్తాయి. కొత్త కవితల పులకరింపులు కలిగిస్తాయి. సాయంత్రాలలో కవి సమ్మేళనాలు నీరెండ కిరణాలు దోసిళ్ళతో జీవితాన్ని పడవగా చేసుకొన్న స్వప్నయాత్రలు, తేనీటితోటల చిత్రపటాలు అంటించిన పంటపొలాలు, వొంపులు తిరిగిన కేరళ సుందరిలా కొండలు, ఆవెదేహాన్ని మాలిష్ చేస్తున్న మబ్బులు, రాత్రిపూట కోసుకుందుకు దిగివచ్చిన దేవకన్యలు, మరచివెళ్ళిన హ్యాండ్ బేగ్లు, ఖర్చీఫ్ లూ చెట్లమీద వ్రేలాడుతున్నాయి. వంటివెన్నో పదచిత్రాలు సహృదయుని ఉక్కిరిబిక్కిరి చేసి ఊటీ అనుభవాల్లో

గుడిసుక్కు తిప్పుతున్నాయి. “ఏదో కొమ్మకు వ్రేలాడుతూ, అక్కడే ఉండిపోదామనుకున్నాను. ఏం లాభం? ప్రతి చెట్టుకూ నోవేకెన్సీ బోర్డు. ఎన్ని యుగాల నుండి ఎందరు కృష్ణశాస్త్రులు విచ్చేశారో! అవును మరి అందమైన అడవిలోనూ, ఆరామవీచికలను అనుభవించడమే కృష్ణశాస్త్రీ వ్యావృత్తి, కృష్ణశాస్త్రీ గారిని ఊటీబ్యూటీన్ కి బంధించడం ఈ కవి చేసిన కొత్త వెంచర్. ఆకులో ఆకునై, పువ్వులో పువ్వునై, అనే ప్రఖ్యాత గీతం రచించినది, నల్లమల అడవులను మొదటిసారి సందర్శించిన అనుభూతితో రాసినట్లు ఆయన పదే పదే చెబుతూండేవారు. ఈ గీతాన్ని దాసరినారాయణరావుగారు సినిమా గీతంగా పెట్టి దానికి మరింత ఖ్యాతిని తెచ్చారు.

ప్రసాదమూర్తి కవితల్లో ప్రసాదగుణం స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. కవిత్వానికి ప్రసాదగుణం అత్యంత అవసరమని పూర్వలాక్షణికులు చెప్పారు. కాళిదాసు మహాకవి కవితలను, ప్రజాహితం చేసిన లక్షణాలలో ప్రసాదగుణం ముఖ్యమైనదే, ప్ర॥మూ కవితల్లో ఆ లక్షణమే జీవగర్భగా నిలుస్తోంది.

కృష్ణశాస్త్రీలో షెల్లీ అంత సామాజిక విప్లవదృష్టి లేకపోయినా, సంప్రదాయక అయోమయ పాశాలను ద్వేషించే కోవలో ఇరువులూ అన్నతమ్ములే! సంప్రదాయాలనూ, కులాచారాలనూ ప్రతిఘటించడంలో ఇరువురూ అన్నతమ్ములే! ఈస్ట్ ఇండియా కంపెనీ మన రాజులకు నానా ఊడిగాలూ చేసి, చివరికి బ్రిటీష్ ఎంపైర్ లో మన దేశాన్ని ఒక భాగంగా

చేయడంలో షెల్లీ వంటి మహాకవుల ఉత్సేకాలు అందుకునే అవకాశం కలిగింది. కృష్ణశాస్త్రీ వంటి పునర్జీవన కవులు మనదేశంలో పుట్టి, మన తరాలను నిటారుగా నిలబెట్టారు.

ప్రసాదమూర్తి కవితల్లో అచ్చమైన నూతనత్వం ఉందని, ఇది వరకే వివరించాను. అనేక పద్యాలలో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. “వర్షిత” అనే కవితను, మనసులోనే చదువుకుంటూ పాఠకులు పరిశీలిస్తున్నప్పుడు పరిసరాలన్నీ తడిసి చల్లనిగాలి ప్రసరిస్తున్నట్లు గుండెల్లో పులకరింతులు కలుగుతున్నట్లు రకరకాల అనుభూతులు కలుగుతుంటాయి. సాధించిన విజయాన్ని భద్రంగాపట్టుకుని పురోగమించమని కోరుతున్నాను.

ప్రసాదమూర్తి కవితల్లో ప్రసాదగుణం స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. కవిత్వానికి ప్రసాదగుణం అత్యంత అవసరమని పూర్వలాక్షణికులు చెప్పారు. కాళిదాసు మహాకవి కవితలను, ప్రజాహితం చేసిన లక్షణాలలో ప్రసాదగుణం ముఖ్యమైనదే, ప్ర॥మూ కవితల్లో ఆ లక్షణమే జీవగర్భగా నిలుస్తోంది.

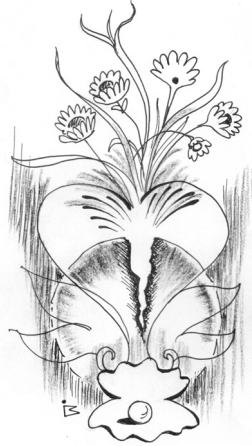

“విచ్చుకోవాలి”

వై. హెచ్.కె.మోహన్ రావు

9440154114

లోలోపల విచ్చుకోవడం
అదో అంతరంగ ఆశావాదం
అది అవధి అడుగున దాగిన ఆణిముత్యమే
నిశీధి నుండి ఉపస్సుకు మళ్ళడం
వినువీధి తనంతా తానుగా విచ్చుకోవడమే
అది అనంతం లోకాలకూ ఉదయోత్సాహమే
పురిటి నొప్పుల పుడమి విచ్చుకోవడం
అదో హరితవర్ణ ఆనందోత్సాహం
అది ప్రకృతి పొందే నిత్య జననోత్సాహం
విచ్చుకొని తలుపులు తెరిచిన ఎద
దోసిలిని ఆహ్వానించిన నదీమ నాట్యం
అది అవనిపై తలవొంచి నిలిచి ఫలవృక్షమే
విచ్చుకోవడం ఒక కళ
అదో ఆనంద

సంబరాల హేల
విచ్చుకోవడం అంటే!
అది పిడికిలికి తెలిసిన భాష
మెచ్చుకోవడం అంటే
అది గళానికి తెలిసిన యాస
మెచ్చుకోవడం క్షణికం కాకూడదు
తనను తను కోల్పోయేదాకా మెచ్చుకోవాలి
విచ్చుకోవడంలో గాఢత్వముండాలి
మోమాట పడకుండా
ముంజేయి విచ్చుకోవడమే
విప్పారిన మనిషి హృదయ భాష.

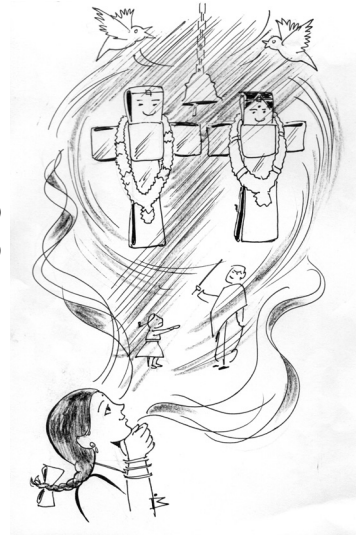
నా బాల్యం !!!

మసకవెన్నెల్లో - మత్తు కళ్ళతో
ఆరుబయట గోరింటాకు చేతుల్లో “ఊయలలూగుతూ
అమ్మ చెప్పే చిట్టి కథలు వింటూ -
ప్రేమతో అందించే గోరుముద్దలు తింటూ
జారి, వాలి, సోలిపోయే అరుదైన క్షణాలు ...!!

వంగిపురపు శారదాదేవి

9440889439

చిటపట కురిసే వానచినుకు సరిగమల్లో
చిటుకు చిటుకుమంటూ చిందులేస్తున్న చిట్టి పిచ్చుకలను చూస్తూ
నానమ్మ ఒడిలో గారాలు పోతూ
ఒదిగి, ఒదిగి కబుర్లు చెప్పి - చెప్పించుకున్న అపూర్వక్షణాలు ...!!

మట్టి ముంతల గురుగులూ
పున్నాగపూల సన్నాయి స్వరాలూ
కొబ్బరాకుల జడల పాములూ -
తాటాకు బొమ్మల పెళ్ళిళ్ళూ
సాయంత్రపు సందిగోబ్బిళ్ళ సందళ్ళూ
కోవెల గంటల నడుమ - కోనేటి ఒడున -
మిత్రులందరి కలకలం - కోలాహలం
పంచుకున్న మధుర మంజుల క్షణాలు ...!!
కళ్ళెర్రజేసి బెత్తం ఎత్తిన
పంచెకట్టు మాస్టార్ని చూసి, అదురుతున్న
అరచేతులు ముందుకు చాచి
చిగురుటాకులూ గడగడ వణికిన క్షణాలు ...!!
నీలికళ్ళ రెప్పలమాటున

బూచోడూ - బవిరిగడ్డం -
పొడుగు గోళ్ళూ - మురికి జోలె -
గుర్తొచ్చి, నిద్రపట్టక కలతపడ్డ సుదీర్ఘక్షణాలు...!!
గిజిగాడి బుజ్జి గూళ్ళలో
దాగిన బుజిబుజి పిట్టల
కువకువల సంగీతం దొంగతనంగా
పదేపదే ఆస్వాదించి ఆనందించిన అద్భుతమైన క్షణాలు ...!!
అన్నీ కలిపితే - నాబ్యాలం !!
అదెంతో అపురూపం!!
ఎప్పటికీ మరలిరానంత అమూల్యం !
తరగని మధురానుభూతులందించే
అక్షయ సుమం!!

అమలిన రాగాలు

శాంతి నారాయణ
9533122329

సాఫ్ట్వేర్ కంపెనీల్లో పనినినాల్లో ఎప్పుడు కావాలంటే అప్పుడు శెలవు దొరకడం చాలా కష్టం. అయినా అమ్మాన్నాన్నల మాట కాదనలేక, మా కంపెనీ టీమ్ లీడర్ని కన్విన్స్ చేసి నాలుగు రోజులు ఉద్యోగానికి శెలవు పెట్టి బెంగుళూరు నుంచి బయలుదేరి పది గంటలకల్లా మా వూరు ధర్మవరం చేరుకున్నాను. ఇంట్లోకి అడుగుపెట్టగానే అమ్మాన్నలు ఆనందంతో మురిసిపోయారు. నేనొస్తున్నానని తెలిసి హిందూపురం నుండి అక్కాబావలు అప్పటికే చేరుకున్నారు.

అందరి పలకరింపులనూ వన్నీటి జల్లులనూ సంతోషంగా మనసులో దాచుకుంటూ స్నానపానీయాలన్నీ ముగించుకొని హాల్లోకొచ్చి కూర్చున్నాను. కూర్చోవడమే తరువాయి అందరూ వచ్చి అక్కడ మూగారు. అక్కాబావలు కాసేపు సరసంగా మాట్లాడుతూ నన్ను ఆటపట్టించారు. పెళ్లి విషయంలో నేను శ్రద్ధ చూపడంలేదని ఎవరో నా మనసులో వున్నారని గేలి చేశారు. నేను నవ్వుతూ అలాంటిదేమీ లేదని ముక్తసరిగా చెప్పాను. నా సమాధానం వాళ్లకు ఏమనిపించిందో కానీ నా మనసులో మాత్రం లీలగా రేవతి మెదలసాగింది.

అవీ ఇవీ మాట్లాడుకున్న తర్వాత నేను మేడమీది గదిలోకెళ్లి కాసేపు రెస్ట్ తీసుకున్నాను. మధ్యాహ్నం భోజనాల దగ్గర మళ్లీ అందరమూ కూర్చున్నాం. బెంగుళూరు వెళ్లిన తరువాత నేను బాగా చిక్కిపోయానని అమ్మ బాధపడుతూ కొసరి కొసరి వడ్డించింది. అమ్మచేతి వంట తిని రెండు మూడు రోజుల్లో కండబట్టలని పెళ్లిచూపులకు వెళ్లేలోగా బుగ్గలు నునుపెక్కాలని అక్క మురిపాలుపోయింది. ఎక్కువగా మాట్లాడే స్వభావం లేని నేను వాళ్ల మాటలన్నిటికీ సమాధానంగా నవ్వుతూ వాళ్లవైపు

చూస్తుండిపోయాను.

భోజనాలయిన కాసేపటికి నాన్న బావా ఏదో పని మీద బయటికెళ్లారు. నేను హాల్లో సోఫాలో కూర్చొని న్యూస్ పేపర్ చూస్తున్నాను.

అక్క వంటింట్లో సామాన్లు సర్దివచ్చి నా దగ్గర కూర్చొని పెళ్లి సంబంధాలను గురించి ప్రస్తావించింది. “వారేయ్ శేఖర్, ఇంకా ఏవేవో కుంటిసాకులు చెబుతూ పోస్ట్పోస్ట్ చేయడం బాగుండదురా. నీ తోటివాళ్లందరూ చక్కగా పెళ్లిళ్లు చేసుకొని పిల్లాపావలతో హాయిగా కాలం గడుపుతూ వుంటే నీకేమయిందిరా, చలనం లేకుండా వున్నావ్? నీకేం తక్కువని! నెలకు మూడు లకారాల వరకూ జీతం, ఆస్తిలో నాకూ కొంత వాటా నాన్న ఇస్తాడనుకో, ఇచ్చినా నీకు నాలుగైదు కోట్లకు తక్కువేమీ ఉండదు కదరా. మంచి ఉద్యోగమూ కావలసినంత ఆస్తి వుండి పెళ్లి విషయంలో ఇంకా ఎందుకురా వెనకాడుతున్నావ్? నువ్వు సరే నంటే, ఆ కర్నూలు వాళ్లు కోటీశ్వర్లురా, యెంతయినా ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు! డబ్బు

సంగతి అలా పక్కనుంచు. అమ్మాయి చాలా బాగుంటుందని మంచి చదువూ సంస్కారమున్న కుండనపు బొమ్మ అని నా ఫ్రెండ్ ద్వారా తెలుసుకున్నానులే! సరే, నా మాటకేంగానీ వొకసారి వెళ్లి చూద్దారా. ఎందుకింతగా చెబుతున్నానంటే వయసు ముదిరినా బెండకాయ ముదిరినా బాగుండదంటారయ్యా. ఏ వయసుకు తగిన ముచ్చట ఆ వయసులో లేకుంటే అదేం లైఫ్ రా? చూసేవాళ్లు ఏమనుకుంటారో తెలుసా? వొక్కగానొక్క కొడుకువి. ముప్పైమూడేళ్లు దాటినా పెళ్లి చేసుకోకుండా ఎక్కడో ఉద్యోగం పేరుతో దూరంగా వొంటరిగా నువ్వు కాలం గడుపుతూ వుంటే అమ్మానాన్న ఎంత బాధపడుతున్నారో అర్థం కాలేదా నీకు? ఈ వయస్సులో మనవళ్లతో ఆనందంగా కాలం గడపాలనుకుంటున్న వాళ్ల ఆంతర్యం తెలుసుకోకపోతే ఎలా రా?” సున్నితంగా సూచించింది. అటువంటి విషయాల్లో బంధువులూ ఇరుగుపొరుగు వాళ్లూ అనుకునే మాటలనూ ఇతరేతర విషయాలెన్నిటినో దృష్టిలో పెట్టుకుని కాస్త గట్టిగానే చెప్పింది. చెప్పి కర్నూలమ్మాయి ఫోటో చూపించింది. ఇంకా విజయవాడలోనూ, నెల్లూరులోనూ రెండు సంబంధాలున్నాయని అయితే వాటికంటే కర్నూలు సంబంధమే అన్ని విధాలా మనకు సరిపోతుందని తన ఇష్టాన్ని వెలిబుచ్చింది అక్క.

అమ్మ వంటింట్లో నుంచీ వస్తూ, “యెవరినో వొకర్ని చేసుకొని తొందరగా నువ్వొకింటివాడివి కావాలి నాయనా! ఈ వయసులో మేము అంతకన్నా కోరుకునేదేముంది?” అంటూ అమ్మ తన తాపత్రయాన్ని వెలిబుచ్చింది. చివరికి మౌనంగానే నేను వాళ్ల ప్రయత్నాన్ని అంగీకరించాను. చాలాసేపు ఆలోచించాక కర్నూలు సంబంధం వైపు మనసు మొగ్గింది. అందుకు కారణాలు కూడా నా మనస్సును సమర్థించాయి.

కర్నూలు తాను చదువుకున్న వూరు. ఆ వాతావరణమంటే తనకెంతో ఇష్టం. పైగా తానిష్టపడే రాయలసీమ ప్రాంతం. కల్లాకపటమూ కుయుక్తులూ, కుతంత్రాలూ లేకుండా నిక్కబ్బిగా వ్యవహరించే జీవన విధానమున్న ప్రాంతం. అందుకే కర్నూలు సంబంధం చూద్దామన్నాను. వెంటనే అక్క, క్యాలెండర్ తెచ్చి మంచిరోజు చూడసాగింది. ఎల్లుండి కర్నూలుకు వెళ్లడానికి నిర్ణయమైంది.

ఇంట్లో అందరి కోరికా వొక్కటే. అది నేను పెళ్లి చేసుకోవాలన్నదే! తమ కొడుకులకూ కూతుళ్లకూ పెళ్లిళ్లు అయ్యక ఎదురయ్యే సమస్యలేమిటో లోకంలో అందరికీ తెలిసినప్పటికీ ప్రతి తల్లితండ్రీ తమ పిల్లల పెళ్లి కోసం ఎందుకంతగా తొందరపడతారో నాకు వింతగానే ఉంటుంది. బాధలో కూడా సౌఖ్యముంటుందని అనుకోవడమంటే ఇదేనేమో!

న్యూస్ పేపర్ చూస్తూ నాలో నేను ఆలోచిస్తున్నాను. అక్క వర్ణించిన కర్నూలు అమ్మాయి మనసులో వొకవైపు రూపుదిద్దుకోసాగింది. ఎక్కడో అంతరాంతరాళాల్లో దాగిన రేవతి మరోవైపు తొంగి చూడసాగింది.

ఈ మధ్యకాలంలో, నా పెళ్లి ప్రస్తావన వచ్చినప్పుడల్లా రేవతి గుర్తుకొస్తూ వుంది. ఆ అమ్మాయికి మేనరికం ఉందని, చిన్నతనం నుంచే బంధువులందరూ వాళ్లిద్దరినీ భార్యాభర్తలుగా చూస్తున్నారని నాకు తెలుసు. రేవతికి తన మేనత్త కొడుకు మోహన్ అంటే ఎంతో ఇష్టమని కూడా తెలుసు. అయినా ఎందుకో రేవతికీ మోహన్ కి పెళ్లి జరగదేమోనని నా మనస్సు ఆశగా శంకిస్తూ వుంటుంది. అందుకు కారణం, రేవతి పేదరాలు కావడమైనా కావచ్చు, నేనామెను ఇష్టపడుతూ వుండడమయినా కావచ్చు.

రేవతి మా పిన్నిగారి అన్న కూతురు. మా పిన్నిగారంటే మా చిన్నాన్న భార్య. కొంచెం దూరమే అయినా, రేవతి నాకు

వరసకు మరదలు అవుతుంది. వాళ్లది పామిడి దగ్గరున్న కల్లూరు. ఇంటి పరిస్థితుల వల్ల ఇంటర్ వరకు చదువుకొన్న రేవతి ఆ తర్వాత తెలుగు సాహిత్యాన్ని బాగా చదువుకొని మానసికంగా ఎదిగింది. శ్రమజీవన సౌందర్యాన్ని అర్థం చేసుకుంది. గ్రామీణ వట్టణ జీవితాల సంస్కృతులను కలగలుపుకొని కడిగిన ముత్యంలా చక్కగా ఉంటుంది. చూపుల్లో మాటల్లో

అమాయకత్వం, చేతల్లో నిర్మలత్వం, వ్యవహారాల్లో సభ్యత, బంధువుల పట్ల అనురాగం, ఎదుటివాళ్ల పట్ల గౌరవం, తన పనిపట్ల గొప్ప విశ్వాసం అన్నీ కలిసి రేవతిగా రూపమెత్తాయేమో అనిపిస్తుంది.

నేను మా పిన్నిగారి వెంట నాలుగైదుసార్లు కల్లూరు వెళ్లినప్పుడు రేవతిలో ఈ గుణాలన్నీ గుర్తించి ఆమె మీద మనస్సు పెంచుకున్నాను. ఆ క్రమంలో ఆమెకు దగ్గరవుతూ చనువుగా సరసంగా మాట్లాడుతూ వొకసారి నా మనస్సును రేవతికి తెలియజేశాను. రేవతి నవ్వుతూనే సున్నితంగా నా మనస్సును తిరస్కరించిన తీరు ఇప్పటికీ నన్ను మురిపిస్తూ వుంటుంది. “నేను మా మోహన్ బావకు ఎప్పుడో అంకితమయిపోయాను. నాదంటూ ఏమీలేని నా మీద తీయని కలలేవీ కనద్దోయ్ చిన్న బావా!” అంటూ వెన్నెల కురిసే పెద్ద కళ్లతో చిలిపిగా నా వైపు చూసిన రేవతి రూపం నా హృదయంలో వొకముద్దగా నిలిచిపోయింది.

నేను కర్నూల్లో ఇంజనీరింగ్ చదివే సమయంలో మోహన్ అక్కడే యూనివర్సిటీ కాలేజీలో ఎం.ఎ చదివేవాడు. అతడు నాకు పరిచయమే కానీ సన్నిహితుడు మాత్రం కాదు. నేనూ అతడూ వొకేచోట చదువుతున్నామని తెలిసి రేవతి యెంతో

సభ్యతగా ఇష్టంగా తన బావను గురించి అడిగేది. ఆ అడిగే తీరు నన్ను మురిపింపజేసేది. ఆమె హృదయంలో అంత మనోహరంగా చోటు చేసుకున్న అతని మీద నాకు ఈర్ష్య కలిగేది.

రేవతి వాళ్ల నాన్న కల్లూరు పోస్టాఫీసులో ఉద్యోగం చేస్తూ పిత్రార్జితమయిన నాలుగకరాల పొలం సాగు చేసుకుంటూ గౌరవంగా బతికేవాడు.

నేనిప్పుడు బెంగుళూర్లో వొక పెద్ద మల్టీనేషనల్ కంపెనీలో సాఫ్ట్వేర్ ఇంజనీర్గా పనిచేస్తూ బిజీ అయిపోవడంతో, ఇష్టమున్నా రేవతిని చూడ్డానికి అసలు వీలుపడలేదు. ఆమెతో మాట్లాడక మూడు సంవత్సరాలయిందేమో! ఈలోగా ఏ పరిణామాలు జరిగాయో కూడా తెలియలేదు. పెళ్లిపిలుపు లేదు కాబట్టి పెళ్లయితే జరగలేదనే అనిపిస్తుంది! మోహన్ గవర్నమెంటు జాబ్ కోసం ఏవేవో పరీక్షలు రాస్తున్నాడని మాత్రం తెలుసు.

నిజానికి అతనికి ఉద్యోగమే అవసరం లేదు. వాళ్ల నాన్న సారాయి సిండ్ కేట్లో భాగస్వామి క్లబ్బు సంపాదించాడనీ, అనంతపురంలో పెద్ద కాంప్లెక్సు, గొప్ప లాడ్జీ, సొంతూరు తాడిపత్రిలో పెద్ద గ్రానైట్ ఫ్యాక్టరీ, దాదాపు సూరకరాల ఖరీదయిన పొలమూ కొన్నాడనీ తాడిపత్రి నుంచీ హైదరాబాద్కు నడిచే నాలుగు వోల్ట్స్ బస్సులున్నాయని ఈ మధ్యనే తెలిసింది. ఆర్థికంగా ఆ స్థాయికి ఎదిగిన మోహన్ తండ్రి, పేదరాలైన రేవతిని కోడలుగా

చేసుకుంటాడా అన్న అనుమానం ఈ మధ్య నా మనస్సులో యెక్కువగా మెదులుతూ వుంది. ఆ అనుమానం వెనుక దాగివున్న నా ఆశను గుర్తు చేసుకొని అప్పుడప్పుడు నవ్వుకుంటూ వుంటాను.

రేవతి విషయం ఇంతకు ముందు అమ్మ దగ్గర రెండుమూడు సార్లు ప్రస్తావన చేశాను. నా అభిప్రాయం తెలుసుకున్న అమ్మ, రేవతికి మేనరికం వుందన్న సంగతి గుర్తు చేసి నా మనస్సును పక్కకు మళ్లించేది. అయితే రేవతికి మోహన్కూ ఇంకా పెళ్లెందుకు కాలేదో ఈసారి అమ్మను గట్టిగా అడగాలని బెంగుళూరు నుంచి బయలుదేరేటప్పుడే నిర్ణయించుకున్నాను. ఆ నిర్ణయంతోనే, అమ్మతో అదీ ఇదీ మాట్లాడుతూ మెల్లగా అడిగాను. ఎన్నడూ లేని విధంగా అమ్మ రేవతిని గురించి వెటకారంగా చెప్పిన మాటలు విని నేను చలించిపోయాను.

మోహన్ను అంతగా ఆరాధించిన రేవతి, వాళ్ల గ్రెనైట్ ఫ్యాక్టరీలో పనిచేసే గుమస్తా రాజన్నతో లేచిపోవడమేమిటి? అమ్మ చెప్పింది అపద్ధమేమో! అయితే అమ్మ అపద్ధమెందుకు చెబుతుంది? తన కోసం అమ్మ చెప్పదు. మరి అమ్మ చెప్పింది నిజమే అయితే ఎందుకలా జరిగివుంటుంది?

ఎన్నో సందేహాలు ప్రశ్నలతో నా తల వేడెక్కింది. వెంటనే కల్లూరు వెళ్లి విషయమేమిటో తెలుసుకోవాలనిపించింది. ఏదో సాకు చెప్పి కర్నూలు వెళ్లడం తాత్కాలికంగా మానుకోవడం మంచిదనిపించింది. కానీ ఇంట్లో అందరినీ ఇబ్బంది పెట్టడమెందుకని నాలో నేను మధనపడుతూ రెండ్రోజులు బరువుగా గడిపాను.

అక్క నిర్ణయించిన రోజే, సూచించిన సమయంలోనే అందరితో కలిసి అయిష్టంగానే ట్యాక్సీలో బయలుదేరి కర్నూలు చేరుకున్నాను. అందరమూ అమ్మాయిని చూశాం. అక్క చెప్పినట్లు అమ్మాయి చాలా చాలా బాగుంది. అన్ని విధాలా తగిన సంబంధమే అది. అయినా నా మనస్సు స్పందించలేదు. నిన్నటి నుంచీ మనస్సు మరీ గజిబిజిగా వుంది.

పెళ్లిచూపులయ్యాక అక్క నన్ను పక్కకు పిలిచి నా అభిప్రాయాన్ని అడిగింది. మనసు నిండా శూన్యం నింపుకున్న

నేను ఏమని చెప్పగలను? కాసేపు మౌనం వహించాక మగపెళ్లి వారి దురహంకారాలు గుర్తుకొచ్చాయి. అందులో వొకటి వాడుకోవడం మంచిదనుకొని, 'ఊరికి వెళ్లి ఆలోచించుకొని మా అభిప్రాయం తెలుపుతామని చెప్పండి' అని అక్కకు నలహా ఇచ్చాను. అక్క ముఖం చిన్నబుచ్చుకొని వెళ్లి అమ్మాయి తల్లిదండ్రులకు అదే చెప్పింది. వాళ్లు

'సరే'నంటూ తలలూపారు. అందరమూ బయటకొచ్చి ట్యాక్సీ ఎక్కాం.

కర్నూల్లో చదువుకునే సమయంలో నన్ను తమ సొంత కొడుకుగా చూసుకున్న గురువు సుబ్బారావు గారినీ ఆయన కుమారుడు, నా క్లాస్మేట్ కృష్ణమూర్తిని తప్పక పలకరించి రావాలని ధర్మవరంలో బయలుదేరేటప్పుడే అనుకున్నాను. అందుకే మా వాళ్లందరినీ పూరికి సాగనంపి నేను గురువుగారింటికి వెళ్లాను. వెళ్లే సమయానికి మూర్తి ఇంట్లోనే వున్నాడు. నన్ను ఆత్మీయంగా రిసీవ్ చేసుకున్నాడు. నాన్న వూర్లోలేరని, శెలవులు రావడంతో తన భార్యపిల్లలూ హైదరాబాద్ వెళ్లారని, అమ్మ ఆరోగ్యం సరిగాలేదని అవీఇవీ మాట్లాడుతూ నన్ను బెడ్రూమ్లో ఉన్న వాళ్లమ్మ శారదమ్మ గారి దగ్గరికి తీసుకెళ్లాడు. ఆమె నన్ను చూడగానే ప్రేమగా పలకరిస్తూ తన ఆరోగ్యమంతా చెప్పి బాధపడింది. నేనామెను వోదార్చి మూర్తితో పాటు హోల్లోకొచ్చి కూర్చున్నాను. నాకెదురుగా మూర్తి కూర్చుంటూ 'పార్వతీ, రెండు కప్పులు టీ తీసుకొని రా' అంటూ వంటింట్లో వున్న మనిషిని వుద్దేశించి కావచ్చు, గట్టిగా కేకవేసి చెప్పాడు. నేను వంటగదికి ఎదురుగానే కూర్చున్నట్లుంది గానీ

నాకయితే ఆ గదిలో వున్న మనిషి మాత్రం కనిపించలేదు.

మూర్తి నేనూ డీప్ గా మాటల్లోకి దిగిపోయాం. రెండు నిమిషాలయ్యాక వంటగదిలో నుంచీ ఫ్రేలో టీ తెస్తున్న ఆమెను చూసి నేను నిర్ఘాతపోయాను.

ఆమె నా మనసులో ఉన్న రేవతి. నన్ను చూడగానే కంపించిపోయిందేమో, ఆమె చేతుల్లో వున్న ఫ్రే తటాలున కిందపడింది. టీ కప్పులు ముక్కలయ్యాయి. ఆ శబ్దానికి ఉ లిక్కిపడిన మూర్తి, పైకిలేచి అటువైపు చూస్తూ ఆమెను మందలించసాగాడు. ఆమె మౌనంగా తలొంచుకొని టీకప్పు ముక్కల్ని ఎత్తివేసి టీ మరకల్ని తుడిచి వంటగదిలోకి వెళ్లిపోయింది.

వంటమనిషి నిర్లక్ష్యం వల్ల వెంటనే టీ ఇవ్వనందుకు బాధపడుతూ మూర్తి నాకు సారీ చెప్పాడు. పార్వతి చాలా మంచి మనిషిని, ఐదారు నెలలకిందట తమ ఇంట్లో వంటమనిషిగా చేరి, మా పిల్లలకు ట్యూషన్ చెప్పుతూ మా అమ్మకు సహాయపడుతూ చివరికి ఇంటి మనిషిగా మారిపోయిందని, ఆమె భర్త ఒక ఫ్యాక్టరీలో పనిచేస్తున్నాడని, అతడు మా నాన్నగారి స్నేహితునికి దగ్గరి బంధువు కావడంతో ఆయనే వాళ్లను ఇక్కడ చేర్చాడని, ఇద్దరూ చాలా మంచివాళ్లని చెప్పుకుపోతున్నాడు. అంతలో వొక్కసారిగా వంటగదిలో గభిల్లున మనిషి పడిన శబ్దమొచ్చింది. మేమిరువురమూ ఆదుర్దాగా ఆ గదివైపు వెళ్లాం. పక్కగదిలోనే ఉన్న శారదమ్మ గమనించిందేమో, తాపత్రయపడుతూ అక్కడికొచ్చింది. కిందపడిన రేవతిని చూసి నేను భయపడ్డాను. కృష్ణమూర్తి గాబరాపడుతూ, 'పార్వతీ పార్వతీ' అంటూ పిలువసాగాడు. శారదమ్మ పక్కన కూర్చోని 'పార్వతీ' అంటూ కదపసాగింది. ఆమె స్పృహ కోల్పోయినట్లుండేమో మెదల్లేదు. నేనొక గ్లాసుతో నీళ్లు తెచ్చి ఆమె ముఖమీద చిముకరించాను. అయినా ఆమె కదలేదు. నేను ఆమె కొంగుతోనే ముఖాన్ని తుడుస్తూ 'రేవతీ రేవతీ' అంటూ ఆమె తలమీద తడుతూ లేపాను. ఆమెకు స్పృహ రాలేదు.

'ఈమె పేరు రేవతీనా? అయితే ఈమె ఎవరో నీకు ముందే తెలుసా శేఖర్?' అని సందేహంగా అడుగుతూ నావైపు చూశాడు మూర్తి. అంతా తర్వాత చెబుతానంటూ ఆమెను మళ్లీ మళ్లీ కదుపుతూ అనుమానంతో ముక్కు దగ్గర చేయిపెట్టి గమనించి, స్వాస బాగా వుండడంతో నేను ఊపిరి పీల్చుకున్నాను.

'ఇద్దరూ అమ్మాయిని చెరోవైపు పట్టుకొని వెళ్లి హాల్లో దివాన్ మీద పడుకోబెట్టండయ్యా, ఇక్కడ గాలిలేదు' అంటూ శారదమ్మ పైకి లేచింది. వెంటనే నేను రెండు చేతులతో ఆమెను పైకెత్తుకొని వెళ్లి దివాన్ మీద పడుకోబెట్టి ఫ్యాన్ వేశాను. కృష్ణమూర్తి తొందరగా వెళ్లి దగ్గర్లోనే వున్న వాళ్ల ఫ్యామిలీ డాక్టర్ని

పిలుచుకొని వచ్చాడు. డాక్టరు రేవతిని క్షుణ్ణంగా చెకప్ చేసి ప్రమాదమేమీ లేదని, షాకింగ్ న్యూసేదో వినడం వల్ల అలా పడిపోయి వుంటుందని ఏదో ఇంజెక్షన్ వేసి, వొక గంటలో స్పృహ వస్తుందని చెప్పి వెళ్లిపోయాడు.

రేవతి దివాన్ మీద మత్తుగా పడుకొని వుంది. శారదమ్మ ఆమె తలదగ్గరే కూర్చోని వుంది. నేనూ మూర్తి ఎదురుగా సోఫాలో కూర్చున్నాం. అట్నుంచీ శారదమ్మ ఇట్నుంచీ మూర్తి, రేవతి తమ వంట మనిషి పార్వతిగా ఎందుకు మారిందో తెలుసుకోవాలన్నట్లు నావైపు చూస్తున్నారు. నేనక్కడ మొదలుపెట్టాలో ఆలోచిస్తున్నాను. అంతలో కృష్ణమూర్తి పెదవి విప్పాడు.

'నీకు తెలిసిన రేవతి మా ఇంట్లో వంట మనిషి పార్వతిగా చేరడమేమిటో, నిన్ను చూసి ఆమె స్పృహ తప్పి పడిపోవడమేమిటో నాకంతా అయోమయంగా వుంది శేఖర్!

ఇంతకూ ఎవరీమె?' అని కుతూహలంగా అడిగాడు.

రేవతి మీ ఇంటి పనిమనిషిగా ఎందుకు చేరిందో నాకూ అర్థంకావడం లేదు మూర్తి. స్పృహలోకొచ్చి మనసు కాస్తా కుదుటపడ్డాక ఆమె తానుగా చెప్పితే తప్పా జరిగిందేమిటో మనకు తెలియదు. అది తర్వాత తెలుసుకోవచ్చు గానీ రేవతిని గురించి చెబుతాను, వాళ్ల కుటుంబాన్ని గురించి విను మూర్తి' అంటూ రేవతిని గురించీ, మోహన్ని

గురించీ, వాళ్ల కుటుంబాన్ని గురించీ నా గురించీ కొంచెం వివరంగానే చెప్పాను. అంతా విన్న తర్వాత శారదమ్మ సులభంగానే గెస్ చేసిందేమో, 'కల్లాకపటం తెలియని పల్లెటూరి అమాయకపు పిల్లలాగుండయ్యా. మేనత్త కొడుకే తన సర్వస్వమనుకొని నమ్మి ఏదో మోసానికి గురై ఇక్కడికి వచ్చినట్లుంది నాయనా!' అంటూ జాలిపడింది. కృష్ణమూర్తి కూడా తల్లి అభిప్రాయాన్నే సమర్థించాడు. 'నిజమే కావచ్చునేమో!' అని అనుకోగానే నా గుండె బరువెక్కింది. కాసేపు అలాగే అచేతనంగా వుండిపోయాను.

'జరిగిన దానికి ఇప్పుడు బాధపడ్డమెందుకు శేఖర్? అమ్మాయి స్పృహలోకొచ్చి కుదుటపడనీ, తర్వాత ఏమి చేయాలో ఆలోచిద్దాం' అంటూ నన్ను ముఖం కడుక్కోమన్నాడు మూర్తి. నేను బాతరూముకెళ్లి వచ్చాను. అంతలోనే రేవతి మెదలసాగింది. నేను వెళ్లి గ్లాస్ తో నీళ్లు తెచ్చి శారదమ్మ చేతికిచ్చాను. ఆమె రేవతి ముఖమీద నీళ్లు చిముకరించి, 'రేవతీ' అని పిలిచింది. రేవతి తెప్పరిల్లుకొని లేచి శారదమ్మ వైపు, మా వైపు అయోమయంగా చూస్తూ కట్టలు తెంచుకొని వొస్తున్న దుఃఖాన్ని అపుకోలేక మౌనంగా పొగిలిపొగిలి ఏడ్వసాగింది. శారదమ్మ తన కొంగుతో రేవతి కన్నీళ్లు తుడుస్తూ, 'అంతా మీ బావ శేఖర్

చెప్పాడులే రేవతి, బాధపడొద్దు. ధైర్యంగా వుండు' అంటూ ఆమెను బాత్‌రూముకు తీసుకెళ్లడానికని లేచింది. నేనామెను నివారిస్తూ రేవతి చేయిపట్టుకొని బాత్‌రూము దగ్గరికి తీసుకెళ్లాను. ముఖం కడుక్కొని శారదమ్మకు దగ్గరగా వచ్చి నిల్చుంది. శారదమ్మ బలవంతంగా రేవతిని తన ప్రక్కన కూర్చోబెట్టుకొని తల నిమరసాగింది.

హాలంతా మౌనం పరచుకుంది. నేను రేవతిని గమనిస్తున్నాను. అక్కడుండడానికి తాను చాలా ఇబ్బంది పడుతున్నట్లు కనిపించింది. వాస్తవం తెలుసుకోవాలని నేను బ్రతిమాలుతూనే కాస్త గట్టిగా అడిగేసరికి రేవతి బరువుగా నిట్టూరుస్తూ నోరు విప్పింది.

“ఏమని చెప్పమంటావు శేఖర్? నా బతుకిలా తెల్లవారిందని చెప్పమంటావా? ఆ తండ్రీకొడుకులిద్దరూ తడిబట్టలతో నా గొంతు కోశారని చెప్పమంటావా? తానే నా జీవితమని నమ్మిన నన్నూ నా సర్వస్వాన్నీ దోచుకొని పశువుకంటే హీనంగా మారిపోయిన ఆ మోహన్ నమ్మకద్రోహాన్ని గురించి చెప్పమంటావా? కొడుకును అమ్మకానికి పెట్టి, తనను కొండంత అండగా భావించిన తన తోబుట్టువునూ ఆయన ఇంటి కోడలవుతున్నందుకు గర్వంగా మురిసిపోయిన తన వేనకోడలిని నిలువునా దహించివేసిన ఆ మామయ్య దుర్మార్గాన్ని గురించి చెప్పమంటావా? ఎవరిని గురించి ఎంతని చెప్పమంటావు శేఖర్?” అంటూ బావురుమని గట్టిగా యేడవసాగింది రేవతి. ఆమె ఆవేదనను చూడలేక శారదమ్మ కూడా కన్నీటి పర్యంతమయింది. నేను మూగబోయిన వాడిలాగా ఏమీ మాట్లాడలేకపోయాను. రేవతి వెక్కివెక్కి యేడుస్తూ మళ్లీ తానే చెప్పసాగింది.

‘నా కొడుకు కోసమే నా మేనకోడలు పుట్టిందని అటు మామయ్యా, నా కూతురి కోసమే నా మేనల్లుడు పుట్టాడని ఇటు అమ్మా పిల్లప్పటి నుండీ అంటూ వుంటే వింటూ, బంధువులూ ఇరుగుపొరుగు వాళ్లందరూ చిన్నతనం నుంచే నన్నూ అతగాళ్లీ భార్యాభర్తలని చెప్పుకుంటూ వుంటే మురిసిపోతూ ఏమీ తెలియని వయస్సు నుంచే ఆ కుటుంబం మీదా ఆ మనుషుల మీదా మనసు పెంచుకున్నానే గానీ వాళ్ల నిరిసంపదల్ని చూసి మోజుపడ్డానా శేఖర్? నాకు ఏ ఆశ చూపి నన్ను మోసగించాడో ఆ నీచుడు చెప్పగలడా? నమ్మి నేను మోసపోయానే అనుకో, నా కారణంగా, కట్నం పేరుతో వచ్చే సంపదను వాదులుకోవడం వాళ్లకు ఇష్టం లేనప్పుడు ఏదో వొకటి బొంకి ‘మీ సంబంధం మాకు సరిపోదు’ అని చెప్పివుంటే ‘అయ్యో మోసపోయానే’ అని బాధపడ్డం తప్పా నేను చేయగలిగిందేమీ వుండదు గదా! అంత

మోసం చేసిందీ చాలక, అది నా ఇల్లు అన్న వ్యామోహంతో ఆ ఇంటికి వెళ్లినప్పుడల్లా ఆ ఇంటి పనిమనిషి కదా అని ప్రేమగా చూసుకున్న పాపానికి నాకూ రాజన్నకూ అక్రమ సంబంధముందని ముందుగానే పథకం వేసుకుని, ఫోన్ చేసి నన్ను వాళ్ల వూరికి రప్పించుకున్నారు. కసాయి వాళ్ల అంగడి దగ్గరికి చేరే గొట్టెలాగా అమాయకంగా వాళ్లను నమ్మి వెళ్లిన నా మెడలో ఏ పాపమూ ఎరగని రాజన్న చేత బలవంతంగా తాళి గట్టించారు. ఇది ఏ జాతి లక్షణమో చెప్పగలవా శేఖర్. డబ్బు కోసం ఇంత నీచత్వానికి దిగజారడమా?’

‘నన్ను తమ దారికి అడ్డురాకుండా తొలగించుకోవడానికి అమాయకుడైన రాజన్నను బెదిరించి వాడుకున్నారు. వాళ్ల దగ్గర పనిచేసిన పాపానికి వాళ్లు బెదిరిస్తే బెదిరిపోయిన రాజన్న, ప్రాణభయంతో నా మెడలో తాళికట్టాడు. కానీ ఆడదాని మెడలో తాళికట్టిన మగవానిగా ఆ వశువుల మాదిరి అతడు

ప్రవర్తించలేదు. నాలోని ఏ అందాన్ని చూసి ఆ చదువుకున్న పశువు నా వెంటపడ్డాడో ఆ అందాన్ని రాజన్న కన్నెత్తేనా చూడలేదు. అన్ని అవకాశాలుండీ అతడు నన్ను తాకనైనా తాకలేదు. పైపెచ్చు వొక అమాయకురాలి మెడలో తాళిగట్టి ఆమె జీవితాన్ని నిష్కారణంగా నాశనం చేశానే అని దహించుకుపోయాడు. నా పాదాలు తాకి కన్నీళ్లు నింపుకొని తనను క్షమించమని కోరాడు. మనిషిగా ఆలోచన చేసి నా మెడలో తాను కట్టిన తాళిని తన చేతులతోనే తెంచి నన్ను భద్రంగా మా వూరు చేర్చి తానేవరికీ కనిపించకుండా దూరంగా వెళ్లిపోతానని, కేవలం సెంటిమెంటు తప్పా వొక పసుపుతాడు, పరస్పరం ఇష్టపడని ఇద్దరు స్త్రీ పురుషులను బంధించలేదని హృదయం విప్పి ఎంతో మానవీయంగా మాట్లాడాడు. ఆ సమయంలో రాజన్న నాకు చాలా గొప్ప వ్యక్తిగా కనిపించాడు. అందుకే ఈ జీవితానికి అతని నీడ చాలనుకున్నాను.” అంటూ చెప్పడం ఆపి వొక విశ్వాసాన్ని కనబరుస్తూ గట్టిగా వూపిరి పీల్చుకొని వొదిలింది రేవతి.

ఉరుములతో పిడుగులతో మెరుపులతో భయంకరంగా గర్జించి కురుస్తూ, తెల్లవారుతుండగా కుంభవృష్టి ఆగిపోయినప్పటి నిశ్శబ్దంలాగా వుంది, అప్పటి ఆ ఇంటి వాతావరణం. ఉ గ్రరూపమెత్తిన వాగులో కొట్టుకుపోతూ, గట్టుపక్కనుంచీ తన మీదే విరుచుకుపడుతుండనుకున్న వొక చెట్టు వేరును ఆసరాగా చేసుకొని, భయపడుతూ తగిలిన గాయాలతో బాధపడుతూ గట్టెక్కిన మనిషిలాగా వుంది రేవతి. చాలా సేపటి నిశ్శబ్దం తర్వాత గొంతు విప్పాడు మూర్తి.

‘ఎంత మోసానికి గురయ్యావో నీ జీవితం ఎటువైపుకు దారిమళ్లిందో వింటూవుంటే బాధవుతోందమ్మా రేవతి. సరే,

జరిగిన దానికి ఇప్పుడెంత బాధపడినా ప్రయోజనం లేదు. ఇంక నీ భవిష్యత్తును గురించే ఆలోచించాలి. నువ్వు ఏమీ అనుకోనంటే వొక మాటడగుతానమ్మా. ఆ రాజన్న నిన్ను సుఖంగా చూసుకుంటాడని అనుకుంటున్నావా' అని అడుగుతూ కృష్ణమూర్తి ఆమె వైపు అదోలా చూశాడు.

'సుఖంగా చూసుకోవడమంటే అర్థమేమిటన్నయ్యా? అసలు సుఖమంటే యేది? పెద్ద పెద్ద బంగ్లా, ఏ.సీ. కార్లు, చేతనిండా డబ్బు, గొప్పగొప్ప హోదాలూ, మంచి మంచి తిండితీర్థాలేనా?' తత్వవేత్తలాగా ఎదురు ప్రశ్న వేసింది రేవతి. ఊహించని ఆమె ప్రశ్నలతో నిరుత్తరుడయ్యాడు మూర్తి. ఏమీ మాట్లాడలేకపోయాడు. అది గమనించి ఆమె మూర్తి అంతర్యాన్ని విప్పింది.

'...ఆ ప్రశ్నతో మొదలుపెట్టి మీరు ఏమి అడగదలచుకున్నారో నేనర్థం చేసుకున్నానన్నయ్యా. మీ అంతర్యమే మా శేఖర్ బావ అంతర్యమయితే ఇంక

నాకీ లోకంలో మా నాన్నా, నా రాజన్నా తప్ప సంస్కారమున్న మగవాడెవడూ కనిపించడనుకుంటాను' అని అంటూ వుంటే ఆమె ముఖంలో ఇంకెవరికీ తలవంచని గాంభీర్యం చోటుచేసుకోసాగింది. ఆమె మాటలు మూర్తికి ఎలా అనిపించాయో కానీ ఎక్కడో నా హృదయాంతరాళాల్లో దాగివున్న మానవ సహజమయిన ఐహికమయిన రాగబంధం సిగ్గుతో తలవొంచుకుంది. రేవతి నాకప్పుడు వొక ఉదాత్తమయిన స్త్రీమూర్తిగా కనిపించడంతో విచిత్రమయిన అనుభూతికి లోనయి మాటలు రాని వాడినయిపోయాను.

రెండు నిమిషాలయ్యాక నన్ను నేను పరామర్శించుకొని గొంతు విప్పాను. 'రేవతీ, నీకింత అన్యాయం జరుగుతుందని, ఆ దుర్మార్గులు నీకింత ద్రోహం చేస్తారని నేను కలలో కూడా అనుకోలేదు. నీ విషాదగాధ విన్న తర్వాత నా మెదడు మొద్దువారిపోయింది. మూర్తి అడిగిన మాటల్లో ఏ భావముందో నాకు తెలియదు గానీ నీ నిర్ణయం నాలో నీ మీద గౌరవమైన ప్రేమను పెంచింది రేవతీ. జరిగిందంతా వొక పీడకల అనుకొని ధైర్యంగా వుండు. రాజన్నతో కొత్త జీవితాన్ని ప్రారంభించు. నేనెక్కడున్నా వరుసకు నీకు బావనే అయినా వొక అన్నయ్యగా నీకు చేయనందిస్తానని మరిచిపోకు' అంటూ వుంటే నా హృదయం తేలికపడింది.

బంధువుల మధ్య వున్నట్లు కాస్త తేరుకొని రేవతి పైట కొంగుతో ముఖం తుడుచుకుంటూ వంటగదిలోకెళ్లి అందరికీ కాఫీలు చేసుకొని వచ్చింది. కాఫీ తాగాక రేవతి ఇంటికి బయలుదేరింది. శారదమ్మా నేనూ చెప్పవలసిన జాగ్రత్తలన్నీ చెప్పాం. అన్నీ శ్రద్ధగా విని రేవతి ఇంటికెళ్లిపోయింది. శారదమ్మ

నాతో నాలుగు మాటలు మాట్లాడి తన గదిలోకెళ్లింది.

నేనూ మూర్తి రేవతిని గురించి చాలాసేపు మాట్లాడుకున్నాం. చివరికి మూర్తికి నా నిర్ణయం చెప్పాను. అతడు ఆలోచించమన్నాడు. మరేం పర్వాలేదని అతని సహకారాన్ని అర్థించాను. అతడంగీకరించాడు.

నేను పూరికెళ్లి కర్నూలమ్మాయి పావనిని పెళ్లి చేసుకోదానికి నా అంగీకారాన్ని తెలిపాను. అందరూ చాలా సంతోషించి మధ్యవర్తి ద్వారా కర్నూలు వాళ్లకు తెలియజేశారు. వాళ్లు రేపే వచ్చి అన్ని విషయాలూ మాట్లాడుతామని కబురంపారు.

ఆ రోజు గడిచిపోయింది. కర్నూలు వాళ్ళొచ్చారు. కట్టకానుకల్ని గురించి ఆనందంగా మాట్లాడారు. మిగతా లాంఛనాలతో పాటు కోటి రూపాయలు క్యాష్ ఇస్తామన్నారు. అందుకు అంక్షలేవీ వుండవు కదా అని నవ్వుతూ నేనడిగాను.

పావని తండ్రి, 'మా అమ్మాయితో పాటు మేము ప్రీతిగా ఇచ్చే కానుకల్ని నువ్వు స్వీకరించడమే అంక్షలు లేని మా ఆకాంక్ష' అని నవ్వాడు. అంక్షలు లేని ఆ నవ్వు చివర, నా మనస్సులో రేవతి మెదిలింది.

పెళ్లి రోజు నిర్ణయమయింది. ఆ రోజు రానే వచ్చింది. పెళ్లికి రేవతీ రాజన్నా, మూర్తి వచ్చి ఆనందంగా కనిపించారు. ఆనందోత్సాహాలతో పెళ్లయిపోయింది. పావని నా హృదయం నిండా వ్యాపించింది. అన్ని

ఏర్పాట్లూ చేసి, మూర్తికి చెప్పవలసినదంతా చెప్పి ఆ తరువాత వొక నెలలోపలే కంపెనీ డెప్యూటీషన్ మీద పావనితో కలిసి అమెరికా వెళ్లిపోయాను.

కాలచక్రం గిరగిరా తిరిగింది. సంవత్సర కాలం గడిచిపోయింది. రేవతీ రాజన్నల ఆహ్వానం మేరకు పావనితో కలిసి, అమెరికా నుండి బయలుదేరి వచ్చి ధర్మవరం చేరుకున్నాను.

ఆ రోజు ఇండస్ట్రీస్ ప్రారంభోత్సవ కార్యక్రమం. రేవతీ రాజన్న దంపతులు ఇండస్ట్రీస్ యజమానులుగా పట్టుబట్టలు కట్టుకొని మేళతాళాలతో మాకు స్వాగతం పలికారు. వందలాది మంది పెద్దల మధ్య నేనూ పావనీ రిబ్బన్ కట్ చేసి పెద్ద ఆఫీసు హాల్లోకి అడుగుపెట్టాం. ఎదురుగా గోడమీద గొప్ప ఆర్టిస్టు చిత్రించిన రెండు నిలువెత్తు తైలవర్ణ చిత్రాలు. వాటి పక్కన "రేవతి ఇండస్ట్రీస్" అన్న అక్షరాలు. చిత్రాల కింద పెద్ద పెద్ద అక్షరాలతో 'పావని, శేఖర్ గార్ల ఆశీస్సులతో...' అన్న అక్షరాలు. మా ఫోటో చిత్రాలనూ వాటికింద మా పేర్లనూ చూసి పావని సంభ్రమాశ్చర్యాలతో పరవశిస్తూ వుంది. ఆమె ముఖంలోని కళాత్మకమయిన ఆనందాన్ని చూసి నేను మురిసిపోతూ రేవతీ రాజన్నల వెంట ముందుకెళ్లాను.

మౌన రాగం

మౌనం అవసరమే
 అప్పుడప్పుడు
 మౌనప్రతమూ అనివార్యమే
 మనసుకంటిన అహాన్ని వదిలించుకోవాలన్నా
 ఎదుటి వారి అంతరంగాన్ని అవలోకించాలన్నా
 మౌనం అవసరమే

అప్పటి వరకూ
 గువ్వారోరింకల్లా గుసగుసలాడుకున్న లోగిలి
 ఉన్నట్టుండి
 మాటల క్షురుక్షేత్రంగా మారుతున్నప్పుడు
 పదునైన అస్త్రధారులవుతున్నప్పుడు
 పెదవి దాటని ఉక్రోశాలు
 గుండె గొంతుకలో కొట్లాడుతూ
 పోట్లాటకు సిద్ధమవుతున్నప్పుడు
 మౌనం అవసరమే

మౌనానికి గుబులెక్కువ
 మనిషిని కుదురుగా నిలవనీయదు
 మనసును నిమ్మకంగా ఉండనీయదు

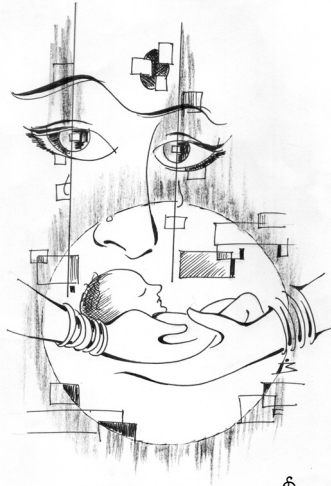
పులిమళ్ల సునంద
 9441815722

తనను తాను పుట్టం పెట్టుకున్న అహం
 మదనపడిన మౌనలోచనా తరంగం
 నిశ్శబ్ద నిగళాలను తెంచుకోవాలనీ
 మాటల వారధి కట్టి
 మమతల వెన్నెల పంచుకోవాలని
 ఆరాట పడుతున్నప్పుడు

ప్రేమ నిండిన పలకరింపును
 చిరునవ్వుల చిలకరింపుతో
 మాట నేర్పిన మందహాసాన్ని సందిస్తే
 మౌనం మనసెత్తు మల్లెతోటై గుబాళిస్తుంది

నీ మమతలు అడవి కాచిన వెన్నెలలే ...

పొట్ట కూటి కోసమో
 నాలుగు రాళ్ళు వెనకేసుకుందాం అనో మరి
 ఎవరో కన్న కలకి
 నీ కడుపులో పిండంగా మోస్తున్నావు
 మళ్ళీ పుట్టటమే...అని నీకు తెలియక కాదు కానీ ...
 నవ మాసాలు కళ్ళలో పెట్టుకొని ఎదిగివచ్చిన...
 పేగు తెంచిన బంధాన్ని...
 ప్రాణాలతో మరొకరి చేతుల్లో పెడుతుంటే ...
 అమృతనం కన్నీళ్ళు పెట్టింది ...
 పసిగుడ్డుకు గుక్కెడు
 పాలు కూడా తాగించక ముందే ...
 గుప్పెడు జ్ఞాపకాలని పొదివి పట్టుకోకముందే
 చేజారిన పసితనాన్ని తలచుకొని
 వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తావు ...
 రక్తం పంచి ఇచ్చినా ఏమీ కాలేవు
 నీ మమతలు అడవి కాచిన వెన్నెలలే ...
 ఎక్కడి ఎక్కడి వారో నీ కోసం...

అనంతోజు మోహన్ కృష్ణ
 8897765417

వారి వారి వారసత్వం కోసం
 నీ అనుభూతులతో ఆడుకుంటున్నారు
 దత్తత ఖరీదుగా మారినప్పుడు
 అద్దె అమ్మలు ప్రతి గడపలోనూ ...
 మరో తరానికి బాటలు వెయ్యడానికి ...
 ముందుకు ...

బి.ఎస్.రాములు కథా నిర్మాణ రీతులు

- విహారి
9848025600

కథను నిర్మించే రీతుల్లో ప్రధానంగా ప్రథమపురుష కథనం (సర్వసాక్షి దృశ్యకోణం), ఉత్తమ పురుషదృశ్యకోణం ('నేను', 'తాను', గా కథని ఒక పాత్ర చెప్పడం) కనిపిస్తాయి. అరుదుగా ఒక పాత్రవదుటి పాత్రతో - మూడోవ్యక్తి గురించి చెబుతూ కథనం సాగుతుంది. దీన్ని 'పరోక్ష సమీక్షా విధానం' అనుకోవాలి. బి.ఎస్. తన కథల్లో ఈ మూడు నిర్మాణరీతులనూ ప్రయోగించారు. ఇందులో ఎంత సౌలభ్యం ఉందో అంత కష్టమూ ఉంది.

తొలినాళ్లలో కథానిర్మాణం - ఉపోద్ఘాతం, పాత్రల పరిచయం, వారి ప్రవర్తన, ఆలోచనలు, మనస్తత్వం, కథనం, సమస్య పట్టు-విడుపు, ముగింపు - అనే ఒక సాంప్రదాయక 'కట్టుబడి'తో సాగేది.

ఈనాటి కథల్లో వీటన్నిటి మిశ్రీకరణం జరుగుతోంది. ఒక ప్రణాళిక మీద ఆధారపడి లేస్తుంది నిర్మాణం. కనుక, నిర్మాణ రీతిలో రచయిత వైయక్తికమైన రచనా ప్రణాళిక నిబిడంగా వుంటుంది. అందువల్లనే వర్తమాన కథానిర్మాణం లో కొత్త కొత్త విరుపులూ, మలుపులూ, నడకలూ, విన్యాసాలూ చోటు చేసుకుంటున్నాయి.

ఆధునికానంతర ధోరణివలన రచనలో మరీ కొత్త కొత్త రీతులూ విస్తరిస్తున్నాయి. ఈనాటి వాస్తవికత పాత సూత్రాల్ని అన్నింటినీ పక్కన పెట్టేయిస్తోంది. కనుక వాస్తవికతని పరిశీలిస్తూ, అనుభవిస్తూ, సంకీర్ణతతో, అవస్థపడుతున్న పాత్ర కూడా ఒక చట్రానికి కట్టుబడి వుండటం లేదు. మనిషి అంతరంగంలోని అలజడి ప్రాధాన్యత కథల్లోనూ గోచరిస్తున్నది. ఈనాటి కథలు ఎక్కువగా వర్తమానంలో ప్రారంభమై, కొంత నడిచి, గతంలోకి వెళ్లి, మళ్ళీ నేటికి వచ్చి రేపటివైపు చూస్తూ ముగుస్తున్నాయి. కొన్ని కొన్ని కథల్లో వర్తమానం, గతం - ఒక విడివడని - అల్లిక తాడులా పెనవేసుకుని సాగుతున్నాయి. ఇలా కథను నిర్మించే రీతుల్లో ప్రధానంగా ప్రథమపురుష కథనం (సర్వసాక్షి దృశ్యకోణం), ఉత్తమ పురుషదృశ్యకోణం ('నేను', 'తాను', గా కథని ఒక పాత్ర చెప్పడం) కనిపిస్తాయి. అరుదుగా ఒక పాత్రవదుటి పాత్రతో - మూడోవ్యక్తి గురించి చెబుతూ కథనం సాగుతుంది.

దీన్ని 'పరోక్ష సమీక్షా విధానం' అనుకోవాలి. బి.ఎస్. తన కథల్లో ఈ మూడు నిర్మాణరీతులనూ ప్రయోగించారు. ఇందులో ఎంత సౌలభ్యం ఉందో అంత కష్టమూ ఉంది. రచయితది పరోక్ష పాత్ర. కథలోని పాత్రలు ఏమి చేశాయో, ఏమి చెప్పాయో, ఏమి విన్నాయో, అన్నీ 'రిపోర్ట్' చేయాలి కథకుడు. అంతకుమించి ఎక్కడా మధ్యమధ్యన తానుగా కథలోకి ప్రవేశించకుండా జాగ్రత్తపడుతూ - పాత్రపరంగా ఒక స్థితిని, ఒక పాత్రని, ఒక సంఘటనని లేదా ఒక సన్నివేశాన్ని విశ్లేషించవచ్చు. ఏ నేపథ్యాన్నో, వాతావరణాన్నో, పాత్రనో, పరిస్థితిని విశ్లేషించవచ్చు. అలాగే, కథా ప్రయోజనాన్ని తాను ఆశించిన స్థాయిలో పాఠకులకు చేరటానికి అక్కడక్కడా ఒక విశ్లేషణనీ, వ్యాఖ్యానాన్నీ తన కంఠస్వర 'ధ్వని'తో చేయవచ్చు.

ఈ విశ్లేషణనీ, వ్యాఖ్యానాన్నీ బి.ఎస్. ఉపయోగించుకున్న సందర్భాల్ని చాలా కథల్లో చూస్తాము.

కాలం తెచ్చిన మార్పు, చికాగోలో నానమ్మ, గెలుచుకున్న జీవితం అనే మూడు సంఘటాల్లోని 47 కథల్లోనూ, 41 కథల్ని సర్వసాక్షి దృశ్యకోణంలోనే నిర్మించారు బి.ఎస్.

కథనంలో తన నవ్య శిల్ప పద్ధతిలో ఈ కథల్ని 'నేను-నిన్ను- రేపు' విశ్లేషణలతో, వ్యాఖ్యలతో సాగించారు.

ఈ రీతిని నడచిన కథల్లో 'ప్రశాంతం', 'పరలక్ష్మి', 'రాజకీయం', 'ఎవరికి వారే', 'చేయూత', 'చుట్టరికం', 'వాళ్ళు గెలుచుకున్న జీవితాలు' వంటివి శిల్పరీత్యా ఉత్తమ కథలు.

ప్రథమ పురుష కథనంలోనే అద్భుతమైన డాక్యుమెంటరీ టెక్నిక్ తో సాగిన గొప్పకథ 'రాజు- రాజగురువు' అనేది.

స్వామి నిత్యానంద ఒక ఋషి. ఒక సాధువు, ఆయన హిమాలయాల్లో తపస్సు చేస్తుండేవారు. వారి జ్ఞానం అపారమైనది. అప్పుడప్పుడు అటువేపు సందర్భాలు, భక్తులు వస్తూ వుండేవారు. కొందరు భక్తులు నిత్యానందను ఏవేవో అడిగేవారు... అంటూ మొదలవుతుంది కథ. ఆయన జ్ఞానబోధ చేస్తూ వుండేవారు. ఇలా చదువుతుంటే ఒక వాతావరణ నేపథ్యం, అక్కడి పరిసరాలు కళ్లముందు కనిపిస్తూ వుంటాయి. మనుషులు కనిపిస్తూ వుంటారు.

ప్రజాభిమానం పొందాడు. రాజాస్థానానికి వెళ్ళాడు. ఆయన ఆశ్రయం పొందాడు. 'అధికారం రాజుది కదా. అందరూ రాజు ఔనన్నది ఔనన్నారు. రాజు లాగే, రాజుకన్న ఎక్కువగా నిత్యానందగారిని ప్రజలూ అధికారులూ గౌరవించారు. కొలిచారు. రాజు - రాజగురువు - జ్ఞానులు ఒక కూటమి. ఆ ఆధిపత్యం పాలనలో కొనసాగింది. చివరికి నిత్యానంద అంతిమ శ్వాస విడిచారు. ఆయన వారసుడు రాజగురువుగా స్వీకరింపబడ్డాడు. ఆ వారసుడికి అంతకుముందే నిత్యానంద 'అవసరమైన' బోధ చేశారు. ఆ వ్యవస్థ నిరంతరంగా నిరావూటంగా సాగటానికి తగిన 'జ్ఞానబోధ' అది!

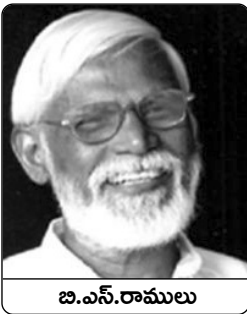
'అలా రాజుగారు.. రాజగురువు.. రాజవ్యవస్థ... రాజరికం.. కొనసాగుతూ వచ్చింది. రాజు పోయినా.... రాజరికం పోదు.. అనే సామెత ఇలా రూపొందింది" అనేది ముగింపు!"

'నాగశాల' కథానిక కూడా ఈ డాక్యుమెంటరీ విధానానికి ఉదాహరణ.

ప్రథమ పురుష కథనంలో 'పాత్ర చిత్రణ'పై దృష్టిని కేంద్రీకరిస్తూ చేసిన మంచి శిల్ప ప్రయోగాన్ని మనం 'భీమన్న' 'జిజ్ఞాస' వంటి కథల్లో చూస్తాము.

ఉద్యమాల ప్లస్, మైనస్ పాయింట్ల గురించిన వివరణకి 'మలియంవ్వనం' 'వయసు పిలుపు' వంటి కథల్లో ప్రయోజనాత్మకంగా ఈ కథనవిధానాన్ని ఆవిష్కరించారు బి.ఎస్.

'కాలం తెచ్చిన మార్పు' కథలో మార్కండేయులు ఆలోచనల్లోనుండి - అతని పెదనాన్ననీ, పెద్దమ్మనీ, తండ్రినీ, తల్లినీ - మన కళ్ళ ముందు నిలిపారు రచయిత. ఇక్కడ విశేషమేమంటే - గత సంభవాల మధ్యలో ఈ నలుగురి స్వరూప స్వభావాల ఆకళింపుని పరితకు కలిగించారు. రెండుమూడు పేరాల వివరణ తర్వాత-

బి.ఎస్.రాములు

'ఇలాంటి వాటి వల్లే తనకు, అమ్మకు నాన్నంటే లెక్కలేకుండా పోయిందేమో?' అనే ఆత్మ విశ్లేషణకి లోనవుతాడు మార్కండేయులు. ఆ వెంటనే రచయిత రాసిన వాక్యాలు 'నాన్న ఎప్పుడూ అవమానాలు దిగమింగుతుండేవాడు. గౌరవం లేని ఇంట్లో ఉండలేక ఇతర ప్రాంతాలకు పనివెతుక్కుంటూ రోజుల తరబడి, నెలల తరబడి వెళ్ళేవాడు.."

ఆ తర్వాత ఆ తండ్రి పాత్రని సుమారు రెండు పేజీల్లో తన గుండె లిపితో 'బొమ్మ' కట్టించారు బి.ఎస్! విశదమైన వర్ణనతో పాత్ర స్వరూప స్వభావాల్ని చూడండి! హోంమేకర్ కథలో రామచంద్రయ్యని చూడండి!

"రామచంద్రయ్య దినపత్రికలను తేదీల వారీగా చక్కగా అమర్చుతారు. నెల తర్వాత 16వ తేదీ పేపర్ కావాలనుకుంటే 15వేవర్ల తర్వాత పేపర్ను తీసుకుంటే వచ్చేస్తుంది. ఆయన జీవితమంతా ప్రతి విషయంలో ఇలా క్రమశిక్షణ పాటిస్తుంటాడు. ఆ క్రమశిక్షణే ఎస్జీబీటీ సెకండరీగ్రేడ్ టీచర్గా ఉద్యోగంలోకి ఎక్కిన రామచంద్రయ్య డిగ్రీ, బీఈడీ, ఎమ్ఎ, ఎమ్ఈడీ, పిహెచ్డి పాసవుతూ స్కూల్ అసిస్టెంట్గా క్రమంగా జూనియర్

ప్రథమ పురుష కథనంలో 'పాత్ర చిత్రణ'పై దృష్టిని కేంద్రీకరిస్తూ చేసిన మంచి శిల్ప ప్రయోగాన్ని మనం 'భీమన్న' 'జిజ్ఞాస' వంటి కథల్లో చూస్తాము.

లెక్చరర్గా, డిగ్రీ లెక్చరర్గా రిటైరయ్యే ముందు కాలేజీ ప్రిన్సిపాల్గా ప్రమోషన్లు రావడానికి కారణమైంది. తనతో పని చేసే సిబ్బంది, ఉపాధ్యాయులు, లెక్చరర్లు, స్కూలు, కాలేజీ విద్యార్థులు తనపట్ల గొప్ప గౌరవంతో అభిమానించడానికి, సమాజంలో మంచి కీర్తిప్రతిష్ఠలకు అదే ఉపయోగపడింది.

రామచంద్రయ్యకు ఎలాంటి చెడు అలవాట్లు లేవు. కనీసం సిగరెట్టుగానీ, మద్యంగానీ, పేకాటగానీ, పాన్గానీ ఎన్నడూముట్టి ఎరగడు. ఎవరినీ గట్టిగా తిట్టి ఎరుగడు. డ్రస్సు కోడ్ కూడా చాలా గంభీరంగా జీవితమంతా కొనసాగించాడు. సమాజంలో నడకకు, నడతకు, డ్రస్సుకు, మాటతీరుకు వున్న గౌరవం మరిదేనికి లేదు. పొదుపు, క్రమశిక్షణ, దయాగుణం, క్షమాగుణం మనిషిని ఉన్నతీకరిస్తాయి అని తాను ఆచరిస్తూ జీవితమంతా విద్యార్థులకు, సహచరులకు వివరిస్తుంటాడు. రామచంద్రయ్య చెప్పిన ఈ సింపుల్ సూత్రాలు ఎంత గొప్పవో కాలం గడిచిన కొద్దీ వాటి ప్రాధాన్యత తెలుసుకున్న సహచరులు, పూర్వ విద్యార్థులు ఎంత ఎదిగినా వినయంగా ఆయనను ఎంతగానో గౌరవిస్తుంటారు.

"నేను అడుగుపెట్టిన ఘడియ. ఇదంతా నా అదృష్టం"

అంటుంది మాధవి.

“అవును, ఇంట్లో ప్రశాంతంగా వుంటేనే గదా నేను ఇన్నిపరీక్షలు పాసై ప్రమోషన్లు కొట్టింది. పిల్లలను నువ్వు చూసుకోబట్టి నేను నా టెస్ట్లన్నీ రాయడం వీలైంది. లేకపోతే నేను నాతోటి వాళ్ళలాగా హెడాస్ట్రర్గానే రిటైరైవుండేవాన్ని.” అంటూ మెచ్చుకుంటారు రామచంద్రయ్య.

ఇదీ ఈ ప్రథమ పురుష కథనాన్ని శక్తివంతంగా వాడుకునే నేర్పు!

సర్వసాక్షి దృక్పథంలో కథ నడుస్తున్నప్పుడు రచయిత వ్యాఖ్యానం వచ్చిన చోటల్లా కథనంలో అర్థం కంటే అంతర్భాషిస్తూ సారం కంటే గాఢ ప్రకటననీ మనం అవగాహన చేసుకోవలసి ఉంటుంది.

‘రాజకీయం’ కథని పరిశీలించినా పై అంశానికి ఉదాహరణలు కనిపిస్తాయి.

ఉత్తమ పురుష కథనంలో 6 కథలు సాగినై. ‘వరుసలు’ కథ గురించి ప్రస్తావించాను. కథని చెప్పుకున్న ‘నేను’ గమనించిన సాంఘిక పరిణామాలూ, తనవారి ప్రస్తుత స్థితిగతులూ, సరస్వతిమాటల్లో, ప్రవర్తనలో కనిపించే నిష్పల్లవ హృదయం, తన భార్యతీరు - అన్నీ ఆత్మనివేదనంగా బయటపడినాయి. చివరికి ఆ ‘నేను’ అనుభవించిన మానసిక సంఘర్షణ - ఉత్తమ పురుష కథనం వలన చాలా గాఢంగా ఆవిష్కృతమైంది.

‘నానమ్మ’ కథ కూడా ఆత్మీయంగా సాగింది. కథానాయకురాలి స్వీయ కథనంలో ‘నానమ్మ’ పాత్రలోని వివిధ పార్శ్వాలూ ఎంతో ‘తెలిసినతనం’తో చిత్రితమైనాయి. నేతన్నల జీవితాలను సుడితిప్పుతున్న వెతల్నీ, వారి మౌనభనోషనీ - ప్రసక్తాను ప్రసక్తంగా కథలో యిమిడ్చారు రచయిత.

‘ఎవరికి వారే’ కథలో నిత్యం మనం చూస్తున్న జనం తటస్థ పడతారు. జీవిత కోసం ఎవరి పనిలో వారు తమదైన తర్కాన్ని ఆధారం చేసుకుని బతుకుతున్నవారు వీరంతా. వీరి జీవన శైలిలో నీతి - అవినీతిలకు గానీ, మంచి చెడులకు గానీ, సూక్ష్మవిమర్శలకి గానీ తావులేదు. తమదైన తర్కంతో వాటిని నిరసిస్తారు. తిప్పికొడతారు. అయితే ఈ తర్కం, నిరసన-వివరించటంలో, వెలువరించటంలో చిత్రంగా - ఒక సౌమ్యత ధ్వనిస్తూ వుంటుంది. ఒక నిస్పృహోయత, తొంగి చూస్తూ వుంటుంది. చదువరి కూడా వారి తర్కంలోని ‘న్యాయసూక్ష్మత’లోకి పోకుండా, వారి పట్ల సహానుభూతిలోకే ప్రవేశిస్తాడు. చివరికి కథానాయకుడు తన ఆలోచనల్లో అనుకుంటాడు. ‘తనవెలుతురు

కోసం తానే పరిగెడుతున్న బస్సులా ఎవరి జీవితం కోసం వాళ్ళు పరుగుతీస్తున్నారు. జీవితమే అందరికీ అన్ని రకాల తర్కవిద్యలని నేర్పుతున్నట్టుంది’ అని! ఈ కథని మరే టెక్నిక్తో రాసినా పరితకు కథా వస్తువు పట్ల ఇంతటి ఆర్పిని కలిగించే అవకాశం వుండేది కాదు.

‘అసమర్థుని జీవయాత్ర’ కూడా ఇంతకింత ఆర్పితో వచ్చిన కథే.

బి.ఎస్ కథల్లో ఒక మణిదీపం ‘బ్రతుకు నేర్పిన పాఠం’ గురించి వివరించాను. (ఎర్రగొల్ల మల్లయ్య కథ)ఈ కథంతా సంభాషణలో నడిచింది. ఈ కథని ఈవిధంగా రాయడం వలన ఇతివృత్తంలో శిల్పపరంగా కేంద్రీకరణం సాధింపబడింది. క్లుప్తత కుదిరింది. ఏకసూత్రత అమరింది. వీటన్నింటితోపాటు సామాజిక విశ్వసనీయత అద్భుతంగా మెరిసింది. కథాన్యాయం (అంటే పాత్ర

పట్ల, పరిస్థితి పట్ల, విషయం పట్ల సంభాష్యత గురించిన అంగీకృతి) సాధింపబడింది. వీటన్నింటివలన పాఠకుడికి ఆ కథ అలాగే జరగాలి అనిపిస్తుంది. ఆ పాత్ర అలాగే మాట్లాడాలి అనిపిస్తుంది. ఆ కథలోని ఎదుటి వారికి అలాగే జరగాలి, ‘తిక్క కుదిరింది’ అనిపిస్తుంది. ఈ అనిపించటం వలన పరితకూ, రచయితకూ, రచయిత స్వస్థించిన పాత్రకూ - భావ సారూప్యత, హృదయ సాన్నిహిత్యం కలుగుతాయి. కథా

ప్రయోజనం ప్రచోదితమవుతుంది. ఇదీ రచయిత విజయం!

‘పంజరం’ కథ ఈ నిర్మాణ విధానంలో వచ్చింది. ఉత్తరం ఎప్పుడూ మనసుని పలకరిస్తుంది. భావస్పందనల్ని వెలారుస్తుంది. దీనివలన రాసేవారి మనసు లోపలి అరలమూతల్ని తీస్తుంది. ఎక్కువ సందర్భాల్లో ఉత్తరం ఆత్మీయతతో ప్రేమాస్పదం అవుతుంది. ఈ కథలోని ముగింపు పేరాలే ఈ విషయాలకి నిదర్శనం. చూడండి.

“మీ స్వార్థం కనపడకుండా చాలా చక్కగా మర్యాదలు నటిస్తుంటారు. మాకది చేతకాదు. మాది హృదయపూర్వక ఆహ్వానం. అందుకే మా ఆవిడ మన పిల్లలు కలిసి ఆడుకోవడం చూసి కరుణను అనిలోకు చేసుకోని అన్నయ్యా! అని అడిగింది. అప్పుడు నువ్వు ఏమన్నావో గుర్తుందా? మన జీవితంలో ఎన్నడూ అడ్డురాని మన కులాలు, గోత్రాలు, జాతకాలు అంటూ ఏవేవో గుర్తుచేశావు. నీ కడుపులో ఏముందో చెప్పకనే చెప్పావు. మాపట్ల మీకు లోలోపల ఎంతో చిన్న చూపు ఉందని, మా ఎదుగుదలను హృదయపూర్వకంగా ఆహ్వానించటం లేదని, నీ మాటలే పట్టిచ్చాయి...”

వీటన్నింటితోపాటు సామాజిక విశ్వసనీయత అద్భుతంగా మెరిసింది. కథాన్యాయం (అంటే పాత్ర పట్ల, పరిస్థితి పట్ల, విషయం పట్ల సంభాష్యత గురించిన అంగీకృతి) సాధింపబడింది. వీటన్నింటివలన పాఠకుడికి ఆ కథ అలాగే జరగాలి అనిపిస్తుంది.

ఆనంద్! అవన్నీ తెలిసి కూడా నేను స్నేహానికి కట్టుబడి ఉన్నాను. అనిల్ నా దగ్గరకు పంపు. నీ భారం తగ్గుతుంది. నా కూతురు కరుణతో పాటు కలిసి చదువుకుంటాడు. పెళ్ళిళ్ళ సంగతి తర్వాత... అది వాళ్ళ ఇష్టం. నువ్వు నేను నిర్ణయించేది కాదు. ఇక్కడ నా వద్ద ఉంటాడనే భావిస్తాను. కరుణతో పాటు మాచెల్లెలు కొడుకు, నీ కొడుకు కూడా మా యింట్లోనే ఉండి చదువుకుంటారు.

ఇంట్లో ఇక నీ కొడుకు అనిల్ గురించిన గొడవలు అక్కరలేదు. క్రమశిక్షణతో నీ కొడుకు జీవితంలో చొరవ పెంచుకుంటే నన్ను చూసి నాలాగ ఎదుగుతాడు. లేదా నీ లాగ ఉద్యోగం వెతుక్కుంటాడు. ఏదైనా మంచిదే. నేను చేయగలిగే సహాయం చేస్తాను. ఆనంద్! ఆమనిని ఒప్పించి అనిల్ ను తీసుకొని ముగ్గురు కలిసి ఒకసారి ఇంటికి రండి. మీ కోసం ఎదురుచూస్తుంటాను.”

ఒకవిధంగా ఈ నిర్మాణ రీతి ప్రథమపురుష కథనంలో కనిపించే భిన్నత్వమే. అయితే, బి.ఎస్. రాసిన ‘విడాకులయ్యాక మొదటి భర్త మంచితనం’ కథ చదివిన తర్వాత, ఈ కథని ప్రత్యేకంగా ఉటంకించాల్సిన అవసరం కలిగింది.

ఇటీవల కథలో ఏకాంశ వ్యగ్రతని పాటించకుండా - మనిషి జీవితాన్నంతా చిన్న నవలలాగా - రచయిత వివరించటం అవసరం అన్నంత విస్తృతమైన, పలుచనైన భావనతో, అర్థంతో, శిల్పం గురించి అభిప్రాయ ప్రకటనం చేస్తున్నారని కొందరు కథలో సామాజిక చారిత్రక గతాన్ని ఎక్కువగా వివరించి చెప్పటాన్ని కొందరు ఈ రీతి అనీ భావిస్తున్నారు.

కానీ, మౌఖిక కథాశిల్పంగా పరిగణించవలసిన రీతి కేవలం పైన తెల్సిన ముఖాముఖీ ప్రసంగ విధానానికి మాత్రమే అన్వయిస్తుంది.

చెల్లీ.. చెల్లీ.. విడాకులయ్యాక నా మొదటి భర్త మంచితనం గురించి అడిగితే ఏం చెప్పను? మంచితనంతో కలిసి ఉంటే విడాకులయ్యేవా?... కలిసి ఉండలేకే కదా విడిపోయింది... విడిపోయే దాకా ఎలా కలిసి ఉన్నారో.. చెప్పమంటే ఏం చెప్పను?

ఎందుకు విడాకులయ్యాయో చెప్పకపోతే... ఇక ఎందుకు విడిపోయినట్లు... జీవితాన్ని నష్టపోయింది నేను... విడాకులయ్యాక చెప్పాల్సింది.. నువ్వు అడగాల్సింది. నేను కోల్పోయిన యవ్వనాన్ని జీవితాన్ని...’

అని మొదలైంది కథ. చెల్లెలుకు అక్క చెబుతోంది. ఉత్తరం కాదు.. ఎందువలన? ఆ ‘ఫార్మట్’లో లేదు. చివర

చేవ్రాలూ లేదు. కనుక, చెల్లికి, చెలికి -ఎదురుగా కూర్చుని ఆమెతో మాట్లాడుతోంది. ఇదీ ముఖాముఖీ.

ఆ తర్వాత-

‘అది రాజీ అనాలో... రాజకీయం అనాలో.. తొలినాళ్ళ మాయామోహం అనాలో... మొగ్గ తొడిగి ఇంకా పుష్పించని వ్యక్తిత్వం అనాలో... రేపటికైనా మారుతాడనే ఆశ అనాలో... ఇంత సేవ చేస్తున్నాను.. ఇంత ప్రేమ గెల్చుకున్నాను.. నా మాట వింటాడనే విశ్వాసం అనాలో... నాకే తెలియని దశలో ఏమని చెప్పను? ... ఆనాడు అతనిదీ అదే స్థితి కదా....!’

విడాకులయ్యాక మొదటిభర్త మంచితనం గురించి అడిగితే ఏం చెప్పను? నిన్ను చెల్లి అనాలో... నవతి అనాలో తేల్చుకోలేకపోతున్నాను. అతనితో నీ కాపురం చెడినప్పుడల్లా ...

నీ అనుభవాల సారమేమిటి అని అడుగుతావు... అది నా కోసం కాదు. అతన్ని నీ దారికి తెచ్చుకోవడానికే అని తెలుసు.... ఒక ఆత్మీయ స్పృహతో తిరిగి అతని ఒడిలోనే చేరిపోతావు... మళ్ళీ కనపడవు... అతని మత్తులో మైమర్చే నీకు లోకమంతా అతడై సాక్షాత్కరిస్తాడు...’

అని కొనసాగిస్తోంది భాషణి. ఆమె పలుకుతీరులో వ్యక్తావ్యక్త వేదన, నిస్సహాయత వినిపిస్తోంది కదూ?!

“అతడూ మనిషే... హృదయం ఉన్నవాడే... ఆనాటికీ ఈనాటికీ అతడు అలాగే ఉండపోలేదుకదా.... నీకు మా గతం

ఎందుకు....?” అంటూ,

ఆ తర్వాత ఆమె చెబుతున్నదంతా- ఒక విషాదం. ఆమె తలపుల్లో అతడేమిటి అనేది. ఆమె బతుకు సూత్రం తెగిపోయిన వివరణ. మొత్తం కథని చదివి చూడండి. కథానికని రసప్లావితం చేయటం అంటే ఏమిటో అర్థమవుతుంది. కవితవ్వం ‘బాబు’లా కథలోనూ అభివ్యక్తి తీవ్రతనీ, సాంద్రతనీ - నిర్దోహతతో ఎలా నిర్వహించవచ్చో ఈ కథలో చూపారు బి.ఎస్. చాలా గొప్ప నైపుణ్యం ఇది.

ఒక మిత్రునినో, మిత్రురాలినో ఎదురుగా కూర్చోబెట్టుకొని ఆత్మీయంగా కథ చెప్పటం-ఈ సంవిధానంలో ప్రముఖంగా పారదర్శకం కావాలి. ఇదీ అసలైన మౌఖిక కథాశిల్పం అవుతుంది.

దీన్ని ఒక వ్యాసకథ అనీ అనవచ్చు. అయితే, వ్యాసం కథ ఎలా అవుతుంది- అనే సందేహం ఎదురవుతుంది. ఎలా అవుతుందంటే - ఈ వ్యాస రూపసంఘటనల్ని వర్ణిస్తున్నది కాబట్టి. మనుషుల్ని గురించి చెబుతున్నది కాబట్టి. మనుషుల మధ్య నెలకొన్న సంబంధాల్లోని వైరుధ్యాల్ని చిత్రిస్తున్నది కాబట్టి.

“కల్పనా సాహిత్యం వాస్తవ జీవితాన్నిచిత్రించాలి.

ఇటీవల కథలో ఏకాంశ వ్యగ్రతని పాటించకుండా - మనిషి జీవితాన్నంతా చిన్న నవలలాగా - రచయిత వివరించటం అవసరం అన్నంత విస్తృతమైన, పలుచనైన భావనతో, అర్థంతో, శిల్పం గురించి అభిప్రాయ ప్రకటనం చేస్తున్నారని కొందరు.

విశ్లేషించాలి. వ్యాఖ్యానించాలి. విమర్శించాలి. వాస్తవికత అంటే అసలుకు సరైన సకలు దించటం ఏమాత్రమూ కాదు - జరిగినది మాత్రమే కాకుండా, జరగటానికి అవకాశం వున్నదీ, జరగదగినదీ కూడా వాస్తవికతలో చోటుచేసుకుంటుంది. ముఖ్యమైనదేమంటే జీవిత సత్యాన్ని వ్యక్తం చెయ్యటం.” అన్న కొడవటిగంటి కుటుంబరావు నిర్వచనానికి ఉదాహరణగా నిలుస్తూ ఒక ముఖ్యమైన జీవిత సత్యాన్ని వ్యక్తం చేస్తున్నది కాబట్టి!

‘విలువలు’లో ఈ విధానం అధిక కథా భాగంలో ద్యోతకమవుతోంది. సరోజ మేడమ్ గురించి స్వప్నకు కొంత తెలుసు. స్వరూపకు అంతకంటే ఎక్కువగా తెలుసు. తనకు తెలిసిన ఆ ఎక్కువ విషయాల్ని సరోజ వ్యక్తిత్వ ఔన్నత్యాన్ని - స్వరూప, స్వప్నకు చెబుతుంది. వాస్తవిక జీవితం వర్సెస్ విలువల గురించి స్వరూప చెప్పే విశ్లేషణాత్మక సలహా కథ చివరన ఇలా గమనిస్తాం!

“స్వప్నా! ఊహలువేరు... వాస్తవాలు వేరు. సరోజ మేడమ్ ఇప్పటికీ ఊహల్లో జీవిస్తోంది. ఇది నీ అభిప్రాయం. బహుశా నా అభిప్రాయం కూడా. ఆమె ఊహల్లో, భ్రమల్లో లేదా ఆదర్శాల్లో జీవిస్తోంది అనే అభిప్రాయం ఎవరిది? నీది... నాది.. కానీ మేడమ్ సరోజ గారికి అది ఊహ కాదు. అది ఆదర్శం కాదు. అది వాస్తవిక జీవితం. అందువల్ల ఊహ అనే పదాన్ని మనవే ఆవెం మీద ఆపాదిస్తున్నాం. కానీ ఇప్పుడు సరోజ మేడమ్ ను చూసి వాళ్ళ అమ్మ ఎంతో గర్విస్తుంది. ఆమెది తల్లి హృదయం. అమ్మ మనస్సు. అన్ని విలువలకు అతీతంగా ప్రేమించే, క్షమించే మాతృ మమత. ఇప్పుడు అమ్మ సరోజకు గొప్ప వరం. ఎందువల్ల? సరోజను వాళ్ళ అమ్మ ఎలా అర్థం చేసుకోగలిగింది? మనమెందుకు అర్థం చేసుకోలేకపోతున్నాం? ఇప్పుడర్థమైందనుకుంటాను. మన అభిప్రాయాలే సరోజ వ్యక్తిత్వంగా మన విలువలతో ఆలోచిస్తున్నామని!

ఇప్పుడు చెప్పు. ఎవరివి ఊహలు? విలువలంటే ఏమిటి? మనిషి కోల్పోయిన జీవితాన్ని తిరిగి ఎప్పుటికప్పుడు గెలుచుకునే అవకాశం ఉండే సమాజం. దాని విలువలు గొప్పవా? లేక కాలు జారిందనో, పతనమైందనో జీవితమంతా బాధపడుతూ బతికే విలువలు గొప్పవా?

స్వప్నా! మన భావాలను, మనం ఆచరించే గౌరవించే విలువలను ఎదుటి వారిమీద రుద్ది వాటి మూసల్లోంచి వారి వ్యక్తిత్వాలను చూడడం అనేది మన రంగు కళ్ళద్వారా చూడడం కాదా? ఆమె గతం నీ వర్తమానం ఒకటే. మేడమ్ నీకు అర్థం కావడం అంటే నిన్ను నీవు అర్థం చేసుకోవడమే.

స్వప్నా! గతం గతః.... గతాన్ని గుర్తుకు తెచ్చుకొని కుమిలిపోవడం వల్ల లాభమేమీ లేదు. అవన్నీ మర్చిపో. జీవితాన్ని గెల్చుకో. నీ జీవితం నీది. నీవు తిరిగి అమెరికాకు వచ్చేసావో! ఇండియా నీకు సరిపడదు. పాత భావాల్నించి, విలువల్నించి మళ్ళీ విముక్తమై పునీతమయ్యే అవకాశం నీకు ఇండియాలో దొరకదు. యూఎస్ లోనే అది సాధ్యం. ఆప్రా లాంటి వారిని కలిస్తే నీ సమస్య నుండి డిప్రెషన్ నుండి బయటపడతావు., అయినా అదంతా నీ వివేచనకు, నిర్ణయానికి వదిలేస్తున్నాను. నీవు ఇండియాలోనే వుండిపోతావో... యూఎస్ కు తిరిగి వస్తావో నీ ఇష్టం.”

కథా నిర్మాణం ఏ పద్ధతిలో నిర్వహించినా, రచయిత కంఠస్వరానికి కథనంలో విశేష ప్రాధాన్యం వుంటుంది.

సమాజంలోనూ, మనిషిలోనూ నెలకొన్న విభిన్న పార్శ్వాల్ని, కోణాల్ని చూపుతూ, అదే సందర్భంలో - చారిత్రక పరిణామాల్ని వర్తమానంలో విశ్లేషించేటప్పుడు రచయిత - తన మనసులోని మాటను చెప్పకయే చెబుతూ వుంటాడు.

ఈ కథా భాగాన్ని చూడండి. ‘కామన్ వెల్త్’ కథ.

“ప్రయివేట్ జేషన్, గ్లోబలైజేషన్, ప్రపంచ బ్యాంకు, గాట్ వీటన్నింటిని ఎందుకు వ్యతిరేకించాలో ఇన్ని రోజులు ఊదరగొట్టిన ఎల్లాకర్ యిట్ల ప్లేటు ఫిరాయిస్ సేమాకేం సమజ్ కాలేదు. అతని వాదన అతనికే వినిపించినం.

“ఒరే వెంకులూ! చరిత్రను అధ్యయనం చేసేటోళ్లు ఒక విషయం అంగీకరిస్తారు. మన దేశం ఏ మార్పుయినా విదేశీయుల రాకపోకలు లేకుంటే రాలేదు. నాటి ఆర్యులు, మొన్నటి ముస్లింలు, నిన్నటి యూరోపియన్లు, వీళ్ల రాక వల్లనే నిలకడగా ఉన్న వ్యవస్థలు కదలబారినై. కుల వ్యవస్థలో మార్పులచ్చినై.

.... అంతెందుకు? మన దేశంలో వచ్చిన కబీరు, గురునానక్, రామానంద, రామానుజ, చైతన్య, గురు రవిదాసు, తుకారాం భక్తి ఉద్యమాలు గూడ ఇస్లాం ప్రభావం వల్లనే తమ మతాన్ని తాము సంస్కరించుకోవటానికి వచ్చినయే గద. రాజారామ్మోహన్ రాయ్, కందుకూరి వీరేశలింగం సంస్కరణలు, బ్రిటీషోళ్లు పరిపాలనలో లేకుంటే సాధ్యమయ్యేటియేనా?” అని ఎల్లాకర్ అడిగితే ఏం చెప్పలేక. ఇంకా ఏం చెప్పడో అని ఊకొట్టిన.

ఇగో శారదా! ఈ దేశంలో ఆధునిక విద్య, వైద్యం, పరిశ్రమలు యూరోపియన్ల వలస వల్లనే అభివృద్ధి చెందినై. వాళ్ల ప్రభావం వాళ్ల పరిపాలన ఉండుట్లనే అందరికీ సమాన

సమాజంలోనూ, మనిషిలోనూ నెలకొన్న విభిన్న పార్శ్వాల్ని, కోణాల్ని చూపుతూ, అదే సందర్భంలో - చారిత్రక పరిణామాల్ని వర్తమానంలో విశ్లేషించేటప్పుడు రచయిత - తన మనసులోని మాటను చెప్పకయే చెబుతూ వుంటాడు.

హక్కులు. ఇంత మంచి రాజ్యాంగం సాధ్యమైనై. ఎస్సీ, ఎస్టీలకు రిజర్వేషన్లుచ్చినై. అదే దోపిడి కులాలోల్లు పరిపాలనలో ఉంటే ఇవేవీ సాధ్యమయ్యేటివా! బీసీలకు యాభయి ఏండ్లయినా రాజకీయ రిజర్వేషన్లు యిస్తలేరు గద. ఇది జాలదా మనోల్లు అవతలోడు లేకపోతే ఎంత కరుడుగట్టుకుపోతరో చెప్పటానికి. అందువల్ల సమాజాన్ని మళ్ళీ కృతయుగ, త్రేతాయుగ, ద్వాపరయుగ, వేదకాలంగా వెనుకకు నడిపిస్తన్న హిందూవాదులకు విరుగుడు పరిష్కారం.. విదేశీ సంపర్కంలోనే ఉంది. గ్లోబలైజేషన్లోనే ఉంది. పైగా దీన్ని అడ్డగించటం ప్రపంచంలో ఏ దేశానికీ సాధ్యం కాదు. సాధ్యం కానిది పట్టుకొని వల్లించుకుంట, వ్యతిరేకించుకుంట కూర్చునే బదులు, జరగగల దాన్ని ఊహించి అందులో ముందుండి నడవడం తెలివిగలోల్లు చేయాల్సిన పని. హిందుత్వవాదులే వాల్ల అసవరాల కోసం గ్లోబలైజేషన్ను ఆహ్వానిస్తుంటే నువ్వు నేను వద్దనుడెందుకు చెప్పు?”

“అరే ఎల్లాకర్.. ఈ దేశంలో వృత్తి ఉపాధి అవకాశాలు కోల్పోయి పేదోల్లకు తిండి లేకుంట గాదా! వాల్లందరు ఎట్ల బతకాలె?” అని అడిగిన.

“అ... ఇప్పుడు పేదోల్లు మంచిగ బతుకుతున్నారనుకుంటున్నవా? అరవైశాతం జనాభా దారిద్ర్యాన్ని తలకెత్తుకొని బతుకుతున్నారని ప్రభుత్వమే చెప్పున్నది. వాల్లకున్నది బుడ్లగోచి. బుడ్లగోచి కన్న పేదరికం యింకేముంటది. మహా అయితే ఆ యింత బుడ్లగోచి ఊడపీక్కుంటరు. అంతేగదా! అయితే “సామ్రాజ్యవాద సంక్షేమ అర్థశాస్త్రం” ఏం చెప్పున్నదో ఎరికేనా? బుడ్లగోచి గూడ లేకుంటే అమరికోడు ఏమమ్ముకుంటరు. మనోల్ల కొనుగోలు శక్తి పెరిగితేనే వానికి లాభం. వాని సరుకుల పేర్లు సదువుటాని కన్న సదువు రావాలె అని ప్రత్యేకంగా అందరికీ సదువు రావాలని గ్రాంట్లు ఇస్తున్నట్టై అందరు తినగలిగేటట్టు గూడ ఏదో చేయక తప్పది. మధ్య మునిగేది మధ్య తరగతి సుఖాలు. ఈ దేశ చిన్న పెద్ద పారిశ్రామిక వేత్తలు, అందుకే గవాలే ఇంత లొల్లి చేస్తన్నరు. వాళ్ళ సుఖాల కోసం పేదోళ్ళు మరింత పేదోల్లయితరని బాచి చూపిస్తున్నరు” అన్నాడు ఎల్లాకర్.

“బావా! ఎల్లాకర్ వాదన దుర్మార్గం. ఈ దేశాన్ని అమ్మోటోల్లను సమర్థిస్తున్నరు” రాజేశ్వర్ తన వాదన వినించుచు. ఇది గూడ రాజేశ్వర్ సొంత వాదన కాదు. ఎల్లాకర్ ఎప్పుడో సూరిపోసింది. ఆయనకే అప్పగించుచు.

“బీసీలకు అన్ని రంగాల్లో రాజ్యాంగబద్ధంగా ఎస్సీ, ఎస్టీల తీరు పూర్తి స్థాయిలో రాజకీయ రిజర్వేషన్లయికుండా... కులం

ఈ దేశంలో అంతర్గత ప్రథమ శత్రువు అని కుల వివక్ష పరిష్కరించకుండా... గ్లోబలైజేషన్ ఒక్కటే మాట్లాడే ప్రతి ఒక్కడు నా దృష్టిలో దేశద్రోహి. ఎందుకంటే యిది మెజారిటీ ప్రజల సమస్య. దేశమంటే మెజారిటీ ప్రజలే గనుక ఈ దేశాన్ని అమ్ముతున్నది అగ్రకుల పాలకవర్గాలే. వాల్లను ముందుగల్ల గద్దె దించాలని చెప్పుకుండ, పోరాడకుండ ఏం మాట్లాడినా దేశద్రోహం కన్న పాపం.”

“ఇంకా కులం ఎక్కడున్నదన్నయ్యా!” అన్నది విజయలక్ష్మి. తాను రాజేశ్వర్తో చేస్తున్న సంసారం కులాంతరమే. మాకీ కులం అడ్డం కాలేదని ఆమె ఉద్దేశం.

రచయిత కంఠస్వరంలో చాలా స్ఫుటంగా ప్రపంచీకరణకి అనుకూల ప్రతికూల అంశాల గురించిన వింగడింపు వినిపిస్తోంది.

అలాగే, ‘బతుకు పయనం’ కథలో అమెరికాలో వున్నారు మిత్రులు. వాళ్ళంతా కలిసి సాఫ్ట్వేర్ కంపెనీని ప్రారంభించాలని తర్జన భర్జనలు చేస్తున్నారు.

అప్పుడు జరుగుతున్న సంభాషణలో,

“రిస్కే తీసుకోకపోతే జీవితమే లేదు. రిస్కే లేకుండా ఒక్కక్షణం కారు కూడా నడపలేవు. రిస్కే లేనిదెక్కడ? ఈ ఉద్యోగాలు శాశ్వతమా? ఇదేమైనా ఇండియానా?”

అన్నాడు మరో స్నేహితుడు విశ్వేందర్ రెడ్డి.

కంపెనీ పెట్టడం గురించి సాగే పూర్వాపరాల చర్చలో చాలా మాటలు కదిలాయి. ఇక్కడ ఒకరి అభిప్రాయం చెప్పిస్తూ “ఇదేమైనా ఇండియానా?” అన్న ప్రశ్న వదిలారు. ఇదీ రచయిత కంఠస్వరం! ఆ తర్వాతచర్చలో గతంలో ఉద్యోగాలు కంపెనీలు... వంటి విషయాలూ స్పృశించారు.

కథానికలో జీవితాన్ని అనుభవించేవాళ్ళూ కథను పోషించేవాళ్ళూ ఇలా తమతమ కంఠస్వరాన్ని వినిపిస్తున్నారు.

మానవ సంబంధాల ముడులన్నింటినీ విడదీసే ప్రయత్నంగా ఉంటుంది బి.ఎస్. కంఠస్వరం. పరిస్థితుల ప్రభావంలో పడి కొట్టుకుపోతున్న మనుషుల పట్ల కూడా ప్రేమగా, మెత్తగా, ఆప్యాయంగా మైత్రీ పూర్వకంగా ఉంటుంది ఆ స్వరం. ఈ జీవితాన్ని ఎదిరి, పోరి గెల్వవచ్చు అన్న తీక్షణతని కూడా బుజం తట్టి చెబుతున్నట్టే ఉంటుంది ఆ సరళి. ఆ స్వరంలో రేపటి సమాజానికీ, రేపటితరం మనుషులకూ - ఆశా శ్వాసలూదుతూ వారిని కొగిలిలోకి తీసుకుంటున్న ఆహ్వానం ఉంటుంది.

నీలి నీడలు

-డి.వి.ఆర్. మూర్తి
9848254832

భౌరతదేశం లౌకిక రాజ్యం
సౌభ్రాతృత్వం, సమతాభావం
భావితరాల పరిశోధకులు
పరిశోధించి నిగ్గుదేల్చే
భూతకాలపు నిజాలు అవి
దేశం కోసం ప్రాణాలిచ్చేకాలం దాటి
ప్రాణాలు పిండి, దేశాన్ని పాలించే రోజుల కొచ్చాం
గుండెలు కోసే కరంటు కోతలు
ఖార్జూనాలను మూసేస్తుంటే
రోడ్డున పడ్డా బ్రతుకులు పెట్టే
ఆకలికేకలు చేరేదెవరికి!
ఆకాశంలో దర్శనమిచ్చే
వస్తువు ధరలను అందగలేక
సంపాదించే దిన సరి భత్యం
కాలే కడుపుకు చాలకపోగా,
చేతుల నలుపుతు దిక్కులు చూస్తూ,
అప్పుల బాధలు తాళగలేక,
పట్టపగలుకు భయపడిపోతూ,
చీకటి రాత్రిని ఆహ్వానిస్తూ,

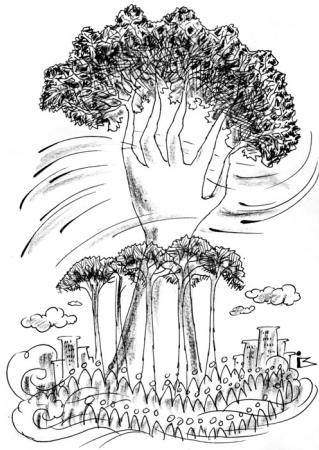

బరువుగ బ్రతికే సగటు మనిషి,
బ్రతుకు తలరాతలు మార్చేదెవ్వరు?
ఆర్థిగపిలచే ఆర్తనాదాలు
ఎన్నుకున్న నాయకులకు వినిపించక పోతే
మాయకత్వపు నాయకత్వాన్ని చూసి
అమాయకంగా తలలు బాదుకునే
పీడితులు నిండిన దేశచరిత్ర
భావితరాలకు పాఠాలు నేర్పిస్తుందా?
ప్రకృతి తలచుకుంటే
కాలాల్లో మార్పు రాకుండా ఉంటుందా!
చైతన్యం మేలు కొంటే,
మానవత్వం మేలు కోదా!
అందుకే ... వివేకంలేనిదే చైతన్యం లేదు.
చైతన్యంలేనిదే ఆలోచన రాదు
ఆలోచన రానిదే బ్రతుకులు మారవు
నాయకత్వం ఎప్పుడు
కాలసర్ప పడగనీడ కాకూడదు
అది... నేడ తీర్చే పచ్చని చెట్టు నీడ కావాలి

అంతర్ముఖం

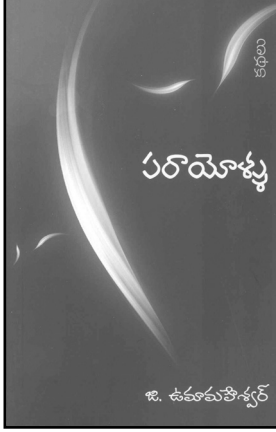
తమ్మెర రాధిక
9440626702

మాకు సముద్రం లేదు
నీలి తరగలు
పాలసురగలై
ఒడ్డారుసుకుంటూ పరిగెత్తుకొచ్చే
అలల కొంటెతనాలకు
మా భూములు నోచుకోలేదు!
పోరు సలిపే కెరటాల సవ్వడి
సముద్రంలోకి తలను వంచి
గుసగుసలు పోయే
గుండెల మీద పారాడే
పడవల ఒరవడి
మా నేలల మీద సాగని నేద్యమిది!
మాకు మట్టిలో పొడుచుకొచ్చిన మాసులు
వేయి చేతులతో పవనాలు వీస్తుంటాయి.
విను వీధుల్లో పూలు నవ్వుతూ

తరు శిఖలకు పంచ రంగుల బోకేలు
తయ్యారు చేస్తుంటాయి!
దేవుని మాడ వీధులల్లో
జన సముద్రం...
రంగుల ప్రాణులు ఈదుతున్నట్టు
మా పూరి పొలిమేరల్లో చెరువులు...
మా పట్నపు దేహమంతా
అంతస్తుల హరివిల్లులు
కష్టాలు ఆటు పోట్లెత్తినప్పుడల్లా
కన్నీటి సంద్రాలమై మాకు మేమే
అనంత సాగరాలమవుతాం
మాకు సముద్రం లేకపోతేనేం
మాలోనే అగాధ జలధి నిండి వుందిగా !!

మన కథలనిపించే కథలు

- చాతుర్య
9885628692

సాంకేతిక విద్యలో ఉన్నత విద్యనభ్యసించి సాఫ్ట్‌వేర్ రంగంలో ఉన్న బి.ఉమామహేశ్వర్ సాహిత్యాన్ని విస్తృతంగా అధ్యయనం చేస్తూ కథకుడి అవతారమెత్తిన ప్రతిభాశాలి. ఉద్యోగ రీత్యా వృత్తినీ, కథలంటే ఉన్న ఇష్టంతో ప్రవృత్తినీ - రెండింటినీ సమానంగా బాలన్స్ చేసుకుంటూ కథలు రాస్తున్న నిబద్ధత కలిగిన రచయిత. పుష్కరకాలంలో ఆయన రాసిన 15 కథల్లో 14 కథల్ని తీసుకుని 'పరాయోళ్లు' సంపుటిగా వెలువరించారు. ఇది రచయిత మొదటి కథా సంపుటి.

ఈ కథల్లో - నవ్వుతూ మాట్లాడుతూనే వెనుక గోతులు తవ్వే సోకాల్ వ్యక్తుల లోకపు తీరుతెన్నుల్ని ఎండగట్టే ప్రయత్నం జరిగింది. కార్పొరేట్ వాతావరణంలో కాలుపెట్టగానే మన మూలాలు విస్మరించేలా అక్కడి పరిస్థితులు ఎలా ఉసిగొల్పుతాయో, మన కాళ్ళు మనమే ఎలా నరుక్కునేలా చేస్తాయో వివరంగా తెలియజెప్పారు. మళ్ళీ మోకాళ్లతో దేక్కుంటూ, పాక్కుంటూ వెనక్కి వస్తే ఇక్కడ ఇంతకు ముందున్న వాతావరణం అప్పటికే ఎలా కలుషితమయి ఉంటుందో కూడా ప్రతిభావంతంగా తెలిపారు. ఆ కాలుష్యానికి ప్రాణాలకు ప్రాణాలు పొగొట్టుకున్న ఉదంతాలున్నాయి ఈ కథల్లో.

పొట్టకూటి కోసం సామాన్య ప్రజానీకం ప్రాంతాలకు ప్రాంతాలు వలసలు వెళ్లడం సహజమే. అలా వరద బాధితుడిగా ఒక చోటుకు వచ్చి అక్కడే ఇంతింతై వటుడింతై అన్నట్టుగా ఎదిగి ఆ ఊరి వారికి ఉపాధి అవకాశాలు కూడా కల్పించిన సాంబశివరావు ఎప్పటికీ పరాయివాడే, అవసరమైతే కలిసిపోయి పనిచేసే జనం, వారికేమైనా అయితే మాత్రం తిరగబడతారు. పుష్కర కాలమున్నా సాంబశివరావును పరాయోడికిందే లెక్కకట్టి

ఒక సందర్భంలో ఊరిడిసి పెట్టమని హెచ్చరిక చేసారు. ఇతని ఉన్నతికి దోహదపడిన సోమిరెడ్డి, మారేగూడ కూడా వారిక్కావలసింది వారు పిండుకుంటూనే - పల్లె ప్రజలందరూ ఒక మాట మీదకు వచ్చి సాంబశివరావును పంపేయాలనుకున్నప్పుడు - చేతులెత్తేసిన అవకాశవాదులు. స్వంత గూడు కానిది ఎప్పటికైనా అభద్రతాభావం కలుగజేసేదే అని అన్యాయపడేశంగా తెలియజెప్పిన కథ - ఈ సంపుటికి శీర్షికగా ఉన్న 'పరాయోళ్లు' కథ.

ఈరన్న, మారెప్ప, ఆదెమ్మ, ప్రభుదాసు, హైమ, సుబ్బారెడ్డి, కేశన్నమామ, నారమ్మ, ఉలిగప్పసారుల కథలు ఉపకథలుగా శ్రీనుకు సంబంధించిన కథలో కలిసాయి. అతని (శ్రీనూ) ఆలోచనల అల్లకల్లోలం ఒక గొప్పమార్పుకు దారి తీసేలా కథలో మొదట్లో తర్వాత చివరల్లో ఉతిగప్పసారు కారణభూతుడయ్యాడు. నిజమే. 'మనిషి గెలిచాడు' కథలో చివరకు మనిషిలోని మానవత్వమే చెలిగింది.

'గొర్రె చచ్చింది' కథలో మధ్యతరగతి మానవులు మోసగాళ్ళ వలలో ఎలా గొర్రెలవుతున్నదీ ఆసక్తికరంగా చూపారు. కథ చదువుతుంటే జరగబోయేది ముందే తెలుస్తున్నప్పటికీ గొర్రె ఏవిధంగా చస్తుందోనని మనమూ ఎదురుచూస్తాము.

ఒక నవలకు సరిపడా ఇతివృత్తాన్ని తీసుకుని 'ది ధూల్‌పేట ఇండస్ట్రీస్ (ఫై) లిమిటెడ్' కథగా మలిచారు. గణేష్ విగ్రహాలు చేసుకు బతికే మల్లేష్ యాదవ్ కాలక్రమేణా కూలిస్థాయికి ఎలా దిగజారిపోయాడో చెప్పి, అదే పరిస్థితి రైతులకు కూడా ఎలా ఎదురవచ్చో పాఠకులనే ఊహించి ఒక

కథగా మలుచుకోమని ఈ కథ చివర్లో (మరో కథకు ప్రారంభం) ఇవ్వడం ముక్తాయింపు. ఇది చరిత్ర చర్యణం. వారి జీవితాలు ప్రపంచీకరణ కోర్లో ఎవ్వరూ బయటకు తీసుకురాలేనంత బలంగా ఎప్పుడో దిగబడి పోయాయి. ఆ క్రమాన్నే పద్ధతిగా కథరూపంలో వివరించారు జి. ఉమామహేశ్వర్.

నలభై ఏళ్ళొచ్చినా పెళ్ళికాని ఒక యువతి - ఇంట్లోని వ్యక్తులు నిరంతరం చేసుకునే ఆత్మవంచనల నడుమ ఎలా మనగలుగుతోంది? ఆమె చెల్లెళ్లు తీసుకున్న నిర్ణయాలు తప్పా? ఒప్పా? అని ఆలోచింపజేసేలా 'బిడియమేలా ఓ చెలీ' కథను రాసారు.

భారతదేశంలో 20వ శతాబ్దాంతంలో విరుచుకుపడిన ఐ.టి. విప్లవం నిశ్శబ్దంగా మనల్ని ఎలా కబళించి వేసిందో, వేస్తోందో 'నిశ్శబ్ద విప్లవం' కథలో అప్పట్లోనే చెప్పారు. సంజన్న ఆక్రోశం దాదాపుగా ప్రతీ పాఠకుడూ పలవరించేదే... అనుకునేదే... కానీ బయటకు మాట్లాడే ధైర్యమేదీ? ఇప్పుడయితే ఇవన్నీ చాలా మామూలుగా తీసుకుంటున్న విషయాలు. మన నరనరాల్లోనూ చాలా సునూయాసంగా ఎక్కించిన జీర్ణించుకోలేని 'టికిట్ ఫర్ గ్రాంటెడ్' వాస్తవాలు.

పేరుకు తగ్గట్టే ఆహ్లాదకరమయిన కథ 'అనందకుటీరం' ఈ కథ చదివితే ఒక్కసారైనా అలాంటి కుటీరాన్ని మన దగ్గరలోనే నిర్మించుకోవాలనిస్తుంది.

కార్పొరేట్ కాలుష్యం ఒక ఆర్ఎంపి డాక్టర్ని ఎలా కబళించి వేసిందో 'మాయరోగం' కథలో క్రమక్రమంగా వివరించారు. 'బ్లాక్ హెూల్'ను ప్రతీకగా తీసుకుని సమాజంలోని పల్లె ప్రజలనూ, పట్టణ ప్రజలనూ 'నగరం' అనే ఒక రకమైన వ్యవస్థ ఎలా ఇముడ్చుకుంటుందో చెప్పారు 'బ్లాక్ హెూల్' కథలో.

గుర్రపుకు 'చెంచుక మిట్ట' నుండి 'గాద్దెల మిట్ట'కు ఎలా బదిలీ అయిందో తెలుసుకోవాలంటే 'చెంచుమిట్ట' కథ చదవాల్సిందే. చెంచుల చైతన్యం రాజకీయశక్తుల ఆటని అడ్డుకున్నప్పటికీ, చివరకు 'ట్రాన్స్ ఫర్' రూపంలో బలయ్యింది మాత్రం 'గుర్రపు' అన్న ఉపాధ్యాయుడే.

సూర్యప్రకాష్ లాంటి వ్యక్తులు మన జీవితాలకు చాలా అవసరం అని చెప్పిన 'మన అవసరం' కథలో అతని ఆశయాలు, కోరికలు, వాటిని సాధించుకోవడం కోసం అతడే ఒక ఉద్యమమై పాటుపడిన వైనం - సూర్యప్రకాష్ కు ఎందరో అభిమానుల్ని సంపాదించి పెట్టింది.

అవినీతి చెదలు ఎలా విస్తరిస్తాయో, నిజాయితీపరుణ్ణి కూడా ఎలా తినేస్తాయో, 'రూపాంతరం'లో చూపారు. ఈ ప్రతికాత్మక కథలో మనిషిలో కలుగుతున్న మార్పుల్ని ప్రకృతిలో సంభవించే పలుమార్పులతో అనుసంధానం చేస్తూ చూపారు. ప్రతి భాగం ముగింపులో పక్షులు, పిచ్చుకులు, పందిపిల్లలు,

దున్నపోతుల్ని ప్రతీకలుగా తీసుకుని, వాటిని 'రూపాంతరం' చెందుతున్న మనిషికి అన్వయించారు.

చిన్నకులం వాణ్ణి ఎప్పటికీ ఎదగనివ్వకుండా చెయ్యడానికి మంచితనం మునుగులో ఎన్ని ముప్పతిప్పలు పెట్టవచ్చో, పెట్టికూడా అతని అభిమానాన్ని తనవైపే ఎలా నిలుపుకునేలా చేసుకుంటారో 'ఎర్రపాలు' కథలో వివరంగా చూపించాడు రచయిత. బడెన్నకు చివర్లో విషయం తెలిసినా ఏమీ చెయ్యాలని ఆశక్త. అఖరికి నిరాసక్త. ముందే ముగింపు చెప్పి కథను ప్రారంభించడం 'ఎర్రపాలు' కథలో ప్రత్యేకత.

రాన్ను రోజుల్లో 'నీళ్ళ ధర', 'రక్తం' ధర కన్నా ఎక్కువ అవబోతుంది అని నూచనా ప్రాయంగా ఊహిస్తాము 'వాటర్' కథ చదివితే. ఇప్పటి నీళ్లకి సంబంధించిన పరిస్థితిని పదమూడేళ్ల క్రితమే ఊహించి రాసిన రచయిత - కథ చివర్లో ఇచ్చిన ముగింపు పాఠకునికి ఉపశమనమిచ్చేదే గానీ సమస్య ఎప్పటికీ సమస్యగానే ఉంటుందన్న దానికి సూచన.

ఈ కథలన్ని చదివిన తర్వాత - రచయిత వృత్తిరీత్యా అనుభవంలోకి వచ్చిన కొన్ని అంశాల్ని అవతలివారు నోచ్చుకోకుండా, అరటివండు వొలిచిపెట్టి నట్టుగా చెప్పారనిపిస్తుంది. సుతిమెత్తని మాండలికం, కర్నూలు జిల్లా పలుకుబడులు కథల్ని సాఫీగా ముందుకు తీసుకెళ్లడానికి దోహదం చేసాయి. జి. ఉమామహేశ్వర్ కథల్లో వస్తువు ఎటువంటిదైనా, శిల్పం ఫారకుడ్ని తనవెంట తీసుకుని వెళ్లి చదివించేలా చేస్తుంది.

పరిస్థితులు ఇలాగే కొనసాగితే భవిష్యత్తు ఎలా ఉంటుందోన్న భవిష్యవీక్షణం (దర్శనం) కథకునికి ఉంది. అయితే ఆ పాళ్లు మనిషిని ఎక్కడ ఉలిక్కిపడేలా చేస్తాయోనని కొన్ని కథలకు - మనసుల్ని సంతృప్తి పరిచే విధంగా - క్షేమకరమైన ముగింపుల్ని ఇచ్చారు.

ఈ కథల్లో వివరించిన ప్రజల దీన, ధైర్య పరిస్థితులు ఎలా చక్కబడతాయి? ఎలా సరిదిద్దుకోవచ్చు? అనే అంశాలపై కథకునికి స్పష్టత ఉంది. అయితే అది వైయక్తికమే. సమస్య పరిష్కారాన్ని సామూహికంగా అనువర్తించే సేపుడు ఏ ఒక్కరై (ట్ర)నా చాలు దాన్ని పెడదోప పట్టించడానికి. అది భూస్వామి కావచ్చు. దళారి కావచ్చు. మల్లీనేషనల్ కంపెనీ అధినేత అవ్వచ్చు. ప్రక్క దేశపు అధ్యక్షుడవ్వచ్చు.... రాజ్యమైనా కావొచ్చు. సంస్కృతీ మూలాల్ని కబళించివేయడంలో పేరుకుపోతున్న డబ్బు వెనుక ఇలాంటి అదృశ్యహస్తాలోన్నో ఉన్నాయి. అలాగే 'సర్దే, ఇక చాల్లే' అనే నిర్దిష్ట ధోరణిలో సమస్యల వరదల్లోనే కొట్టుకుపోయేవిధంగా, సామాన్యుల జీవనాన్ని ఊపిరి పీల్చుకోనివ్వనంతగా ప్రభావితం చేసే అంశాల్ని కూడా ఒడుపుగా పట్టుకుని, వాటిని కథల్లో చక్కగానే చూపించగలిగారు రచయిత జి. ఉమామహేశ్వర్.

(మంచి కంటి' గార్ని కృతజ్ఞతలతో)

సాహితీ విరాణ్మూర్తి - కపిలవాయి లింగమూర్తి

- డా॥ రాపోలు సత్యనారాయణ
9440163211

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో తొలి గౌరవ డాక్టరేట్ అందుకొన్న అరుదైన సాహితీవేత్త కపిలవాయి లింగమూర్తి. ఆగస్ట్ 30, 2014న తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం ఆ మహా విద్వాంసునికి డాక్టరేట్ ప్రదానం చేసింది. కపిలవాయి లింగమూర్తి ప్రభవించినది ప్రభవ నామ సంవత్సర మాఘ శుద్ధ నవమి (31మార్చి, 1928). తండ్రి వేంకటాచలం, తల్లి మాణిక్యమ్మ. స్వగ్రామం జినుకుంట- పాలమూరు జిల్లా. లింగమూర్తి గారికి బాల్యంలోనే పితృవియోగం కలిగింది. అందువల్ల అమరాబాద్ లోని మేనమామ చేపూరు పెద లక్ష్మయ్య ఇంటికి మారవలసి వచ్చింది. ఉర్దూ మాధ్యమంలో చాహారం దాకా చదివి, తర్వాత తెలుగు నేర్చుకొన్నడు. మేనమామ పండితుడు సమీప బంధువు నారాయణ ప్రోత్సాహం! 14వ ఏటనే వద్య రచన ప్రారంభించిండ్లు. 1944లో మీనాక్షమ్మతో పెండ్లి. మొలకమామిడి గ్రామంలో అవుసలి పని. పని చేసికొంటూ ఆంధ్రసారస్వత పరిషత్తు పరీక్షలు వ్రాసిండ్లు. తెలుగు 'విశారద' ప్రమాణ పత్రాన్ని సాధించిండ్లు. 1954లో నాగర్ కర్నూల్ జాతీయోన్నత పాఠశాలలో తెలుగు పండితుడుగా ఉద్యోగం లభించింది. నాగర్ కర్నూల్ లో చిక్కెపల్లి రాంచందర్ రావు లింగమూర్తిలోని కవిమూర్తిని దర్శించి ప్రోత్సహించిండ్లు. శతకాలు వ్రాయించిండ్లు. అక్కడ బోధిస్తూ, వ్రాస్తూ తనూ చదువుకొన్నరు.

ఎం.ఓ.ఎల్. పట్టా పొందిండ్లు. 1972లో పాలెం ప్రాచ్య కళాశాలలో ఉపన్యాసకులైండ్లు. దానితో ఆటంకాలన్ని ఆధిగమించినట్టైంది. కథ, విమర్శ, గ్రామ చరిత్ర, స్థల చరిత్ర, దేవాలయ చరిత్ర, బాల సాహిత్యం, పద్యం, గద్యం ఇట్లా సాహిత్య రచన, చరిత్ర పరిశోధన అప్రతిహతంగా సాగిపోయినై. కావ్యాలు, వ్యాఖ్యానాలు, శతకాలు, కీర్తనలు, చరిత్రలు ఒకదాని వెనుక ఒకటి వ్రాస్తూనే ఉన్నరు. సోమనాథునిచే ప్రచురమైన ద్విపద, ఉదాహరణలు కూడా లింగమూర్తి రచనా తృష్ణను తృప్తి పరచినవి. పండరినాథ విరల శతకం, ఆర్య శతకం, ఛత్రపతి, తిరుమలేశ్వర

శతకం, దుర్గ - భర్గ శతకాలు, జినుకుంట రామబంటు శతకం, గద్వాల హనుమద్వచనాలు, సౌద శిఖరం, చక్ర తీర్థ మహత్యం, ఇందేశ్వర చరిత్ర, శ్రీమత్ ప్రతాపగిరి ఖండం, మహా క్షేత్రం - మామిండ్ల పల్లి, పాలమూరు జిల్లా దేవాలయాలు, భైరవకోన మహత్యం, సోమేశ్వర మహత్యం, స్మృతి పథం ఇలా వ్రాసిన కృతులన్ని ఆయనకు పేరు తెచ్చినవే! 60 పైచిలుకు కృతులు అన్నీ విలక్షణమైనవే. లింగమూర్తి పరిశోధక విద్యార్థులకు పెన్నిధి! ఇల్లు ఒక గ్రంథాలయం - తను ఒక నడిచే గ్రంథాలయం. సరళంగా సంభాషిస్తూ, పద్యాలు వినిపిస్తూ వచ్చిన వారికి పరిష్కారాలు అందిస్తరు. 1983లో పదవీ విరమణ పొందిన పిమ్మట ఎన్నో తాళ పత్ర గ్రంథాలు పరిష్కరించి ప్రచురణ గావించిండ్లు. ఎందరో సాహితీ ప్రముఖులు, సాహిత్య - చరిత్ర పరిశోధకులు లింగమూర్తి గారిని ఆప్తులు - మిత్రులు - గురువులు - శిష్యులుగా చెప్పుకొంటరు. లింగమూర్తి గారి కుమారులు కిశోర్ బాబు - అశోక్ బాబు జంట కవులు. కిశోర్ బాబు మరణం వారిని కృంగదీసింది. లింగమూర్తి పొందిన పురస్కారాలు, సన్మానాలకు కొదువ లేదు. తెలుగు విశ్వవిద్యాలయ ప్రతిభా పురస్కారం, బూర్గుల రామకృష్ణా రావు ప్రతిభా పురస్కారం, బ్రౌన్ సాహిత్య పురస్కారం, నోరి నరసింహ శాస్త్రి పురస్కారం, కందుకూరి రుద్రకవి పీఠం పురస్కారం, పులికంటి సాహితీ పురస్కారం, బి.ఎన్.శాస్త్రి స్మారక పురస్కారం అందుకొన్నరు. ఇంకా కవితా కళానిధి, పరిశోధన పంచాసన, కవి కేసరి, వేదాంత విశారద, సాహిత్యోద్ధారక వంటి బిరుదులు వారి యశో కిరీటంలో తళుకులీను తున్నవి.

2012లో పాలకుర్తి లోని సోమనాథ కళా పీఠం వారి 'సాహితీ విరాణ్మూర్తి' బిరుదాన్ని స్వీకరించిండ్లు. అట్టి సాహితీ విరాణ్మూర్తికి గౌరవ డాక్టరేట్ మరింత కొత్త శోభ నిచ్చింది.

వేయి పున్నమల వెలుగు, అద్యతన తెలంగాణ సాహితీ రంగ ఉత్తుంగ శృంగం కపిలవాయి లింగమూర్తి!

అరుదైన చరిత్రకారుడు

బిపన్ చంద్ర అస్తమయం దేశ చరిత్రరంగానికి మారించలేనిలోటు, చరిత్ర అధ్యయనవరులకు, చరిత్రాభిమానులకు దశాబ్దాలుగా చిరపరితమైన పేరు బిపన్ చంద్ర. తన ఎనిమిదిన్నర దశాబ్దాల జీవితంలో ఆయన భారత చరిత్రరంగానికి బహుముఖాలుగా సేవలు అందించారు. ప్రగతిశీల చరిత్రకారులు ఎందరిలానో బిపన్ చంద్ర కూడా వామపక్ష అభిమాని. చరిత్రను గతితర్కంతో పరిశీలించింది మార్క్సిజం కనుక అది సహజమే కూడా. అయితే వ్యక్తిగతంగా ఆయన నెహ్రూ అలోచనా విధానాన్ని అభిమానించేవారు. నెహ్రూ కుటుంబంతోనూ ఆయనకు సంబంధాలు ఉన్నాయి. ఎమర్జెన్సీ విధింపులో ఆయన ఇందిరాగాంధీని ఒకవిధంగా సమర్థిస్తున్నారా అన్న భావన కలిగించిన ఆయన రచన 'ఇన్ ది నేమ్ ఆఫ్ డెమోక్రసీ : జెపి మూవ్మెంట్ అండ్ ఎమర్జెన్సీ' వివాదాస్పదం అయింది కూడా. రాజీవ్ గాంధీని ఆయన బాగానే సమర్థించారు. ఒక విషయంలో మాత్రం బిపన్ చంద్రను ఇతర ప్రముఖ చరిత్రకారుల కంటే భిన్నంగా పరిగణిస్తారు. అది, ఆధునిక భారతదేశాన్ని అవగాహన చేసుకోవడానికి అవసరమైన గీటురాళ్లను అభివృద్ధిచేసి అందించడం. రాజకీయ క్షేత్రంలోనూ, ఇతరత్రా కూడా ఆయన అభివృద్ధి చేసిన భావనలే దిక్కుమలు అయ్యాయని నిపుణులు చెబుతారు. గాంధేయవాదాన్ని, జాతీయోద్యమాన్ని ఎంతగా గౌరవించినా కమ్యూనిస్టులు పాత్రను కూడా అంతే ప్రముఖంగా చెప్పారు. ఆయన ఎన్.టి.టి చైర్మన్ గా ఉండగానే సుందరయ్య, పిసి జోషీ వంటి వారి జీవిత చరిత్రలు అధికారికంగా ప్రచురించారు. ఆధునిక భారతదేశంలో మతతత్వం విషయానికే వస్తే ఆయన రాజీలేని లౌకికవాది. మతతత్వ పూరిత హిందూత్వ శక్తులు భిన్న మతాల పట్ల విద్వేషంతో చరిత్రకు మసిపూయడానికి చేస్తున్న నిరంతర ప్రయత్నం దృష్ట్యా ఇటువంటి పరిశీలనలు ఎంతో విలువైనవి. మత ప్రాతిపదికపై ప్రజలను చీల్చే కౌటిల్యం మరోసారి ఇప్పుడు పెద్ద ఎత్తున పడగవిప్పుతోంది. ఆ క్రమంలో ప్రామాణిక చరిత్రను పాతిపెట్టి అబద్ధాలను, కల్పనలను చరిత్రగా చలామణి చేయించే ప్రయత్నమూ పుంజుకుంటోంది. ఈ నేపథ్యంలో బిపన్ చంద్ర అస్తమయం ప్రగతిశీల శక్తులకు పెద్దలోటు. ఆయనకు నివాళి.

ప్రఖ్యాత చారిత్రక పరిశోధకులు, రచయిత పద్మభూషణ్ ప్రొఫెసర్ బిపన్ చంద్ర (86) ఆగస్టు 30న గుర్గావ్ లోని స్వగృహంలో మృతి చెందారు. బిపన్ చంద్ర బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి. జవహర్ లాల్ నెహ్రూ యూనివర్సిటీ సెంటర్ ఫర్ హిస్టారికల్ స్టడీస్ చైర్పర్సన్ గా, యూనివర్సిటీ గ్రాంట్స్ కమిషన్ (యుజిసి) సభ్యునిగా, నేషనల్ బుక్ ట్రస్టు (ఎన్.టి.టి) చైర్మన్ గా, పదవులు నిర్వహించారు. భారతదేశ ఆర్థిక రాజకీయ చారిత్రక నిపుణుడుగా రాణించారు. అనేక చారిత్రక పరిశోధన గ్రంథాలు రచించారు. 'ది రైజ్ అండ్ గ్రోత్ ఆఫ్ ఎకనామిక్ నేషనలిజం, ఇన్ ది ఏమర్జెన్సీ, నేషనలిజం అండ్ కలోనియలిజం ఇన్ మోడర్న్ ఇండియా, ది మేకింగ్ ఆఫ్ మోడర్న్ ఇండియా, ఫ్రమ్ మార్చ్ టు గాంధీ, తదితర గ్రంథాలు ఆయన రాసిన వాటిలో కొన్ని. హిమాచల్ ప్రదేశ్ లోని కాంగ్రా జిల్లాలో 1928లో జన్మించారు. లాహోర్ లోని ఫోర్మర్ క్రిస్టియన్ కాలేజీలోను, ఆమెరికాలోని స్టాన్ఫర్డ్ యూనివర్సిటీ, ఢిల్లీ యూనివర్సిటీల్లో ఉన్నత విద్యను అభ్యసించారు. ఢిల్లీ యూనివర్సిటీకి సంబంధించిన హిందూ కాలేజీలో రీడర్ గా పని చేశారు. జవహర్ లాల్ నెహ్రూ యూనివర్సిటీలో హిస్టరీ ప్రొఫెసర్ గా చాలాకాలం పని చేశారు. చరిత్రపై ఆయన రాసిన పుస్తకాలు పాఠశాలల్లో, కళాశాలల్లో పాఠ్యాంశాలుగా చాలాకాలం బోధించారు. ఇండియన్ హిస్టరీ కాంగ్రెస్ కు అధ్యక్షునిగా కూడా ఆయన సేవలందించారు. దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చినప్పటి నుంచి వామపక్షాల ఉద్యమాలకు ఆయన ప్రత్యక్ష సాక్షిగా ఉన్నారు. ప్రముఖ చరిత్రకారులు ఆర్.ఎన్.శర్మ, రొమిలా థాపర్, ఇర్షాన్, హబీబ్, సతీష్ చంద్ర, అర్జున్ దేవ్ వంటి వారితో సహచర్యం చేశారు. 'ఇండియా ఆఫ్ ది ఇండిపెండెన్స్', 'ఇండియాస్ స్ట్రగుల్ ఫర్ ఇండిపెండెన్స్' వంటి ఆయన రచనలు ప్రాముఖ్యమైనవి. భారత చరిత్రకు పాలనా వ్యవస్థకు సంబంధించిన ఎన్నో ప్రచురణలు ఆయన చేతుల మీదుగా బయటకు వచ్చాయి.

రెక్కసైగ

సి.హెచ్.ప్రకాష్
9346403040

నిజానికన్నా
ఎంత బలమైనదీ భ్రమ
అపార్థమెంటే
చెట్టులా
స్థిరంగా నిలబడి వుంది.
ఒక్కో అంతస్తు
కొమ్మలా కనపడుతుంది
దాంట్లో ప్రతి ఫ్లాటూ ఒక గూడే.
అక్కడక్కడ కళగా
కలప రూపంలో
ఉనికి నిలుపుకుంది చెట్టు
కిటికీ రెక్కల పిలుపుతో
కాంక్రీట్ శాఖలకు
అతుక్కుంది తేనెపట్టు.
సిరలు, ధమనుల్లో
రక్తం గాక స్వార్థం ప్రవహించే
మనిషి పగబట్టాడని తెలియక
విదిల్చిన కొద్దీ వచ్చి వాలుతున్నాయి
దులిపిన కొద్దీ బతిమాలుతున్నాయి
పొమ్మునకుండా
పొగబెట్టడం మనిషికి మాత్రమే
తెలిసిన విద్య.
రెక్కసైగలోని అంతరార్థం
రాతికట్టడానికి తెలుసా?
కాంక్రీటు వృక్షానికి ప్రాణంతో పనేమిటి?

పురాతన భవంతిలా మిగిలిపోయా..
అప్పుడు
తేనెటీగలను గాజుసీసాలో
స్పెసిమన్లా చూడాలేమో!
తేనె రుచిని పుస్తకాల్లో
నాలుకతో చదవాలేమో!
అదే జరిగితే
పర్యాటక స్థలంలో తేనెటీగ శిల్పాన్ని
చూడ్డానికి కళ్ళుండవు.
కళ్ళెర్ర జేసిన ధరాగోళంపై
నడవడానికి కాళ్ళుండవు
మనోరథం నడవడానికి
మడిచే కీళ్ళుండవు
అచేతనానికి
మనిషి ప్రతీకవుతాడో
చైతన్య వీచికల పతాకవుతాడో
ఎవరికి తెలుసు?
గుండెలు పిండి
తేనె పోగేసుకున్న మనిషి
మాధవుడుమాత్రం కాలేడు
రక్త నదులింకిపోయి
మానవుడు మాయమౌతాడు.

ప్రస్థానం
వెబ్సైట్: www.prasthanam.com

'ప్రస్థానం' కు చందా కట్టండి!
నెల నెలా మీ ఇంటికే ప్రస్థానం తెప్పించుకోండి !!

జీదొక్కోదోడ్లు: దీత. 500/గి. హరిక్కోదోడ్లు: దీత. 1000/గి.
బహుళోదోడ్లు: దీత. 120/గి.
బహుళోడ్లు: దీత. 150/గి
సజ్జోదోడ్లు: దీత. 10/గి

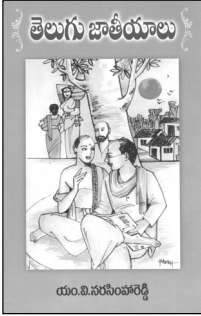

5,10 సం॥ల చందా కట్టిన వారికి
అత్యంత విలువైన పాత ప్రస్థానం
సంచికలు ఉచితం.
◆ ట్రాన్స్పోర్టు చార్జీలు అదనం

ప్రస్థానం

ఒక మంచి పత్రికకు చందా
కట్టండి! - తెలుగు సాహిత్య
కృషిని ప్రోత్సహించండి !!

ఎం.హెచ్.భవన్, ప్లాట్ నెం. 21/1, అజామాబాద్, ఆర్టిసి కళ్యాణమండపం దగ్గర, హైదరాబాద్-20
వివరాలకు: 040827660013, సెల్: 9490099059 ఇ-మెయిల్: ssprasthanam@gmail.com; www.prasthanam.com

తెలుగు జాతీయాలు

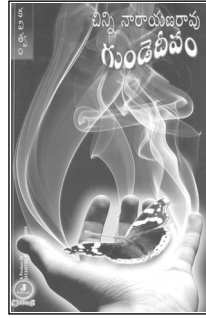
యం.వి.నల్లంహారెడ్డి

వెల : రూ.100/- పేజీలు: 148

ప్రతులకు : 9989122035, 9246902035

ఇందులో ఒక వంద తొంబయి నాలుగు జాతీయాలు వాటి మట్టు మార్వోత్తరాలతో నహా వివరింపబడ్డాయి. పరిపూర్ణంగా అర్థం చేసుకోవటానికి తగినన్ని ఉదాహరణలతో, పసందైన కథలతో ఆద్యంతం ఉత్కంఠ భరితంగా సాగింది గ్రంథం. నవరసాలను మేళవించి రూపొందించిన మహా కావ్యాన్ని తలపింపచేస్తోంది.

- శీలం జగతీధర్

గుండె దీపం

కవిత్యం

చిన్ని నారాయణరావు

వెల : రూ.80/- పేజీలు: 135

ప్రతులకు : 9440202942

నారాయణరావు స్వీయానుభవంతో తనదైన ఒక మార్గాన్ని ఏర్పరుచుకున్నారు. వస్తువును 'అంతర్ముఖం'తో అనుశీలన చేసే నారాయణరావుగారు ప్రారంభం నుండి సొంతగింజలతో సేద్యం చేస్తున్నారు. కనుకనే వారి కవిత్యపంట ఏపుగా పెరిగి ఆరోగ్యంగా ఉంటుంది.

- డా॥ బీరం సుందరరావు

నిలువుటద్దం

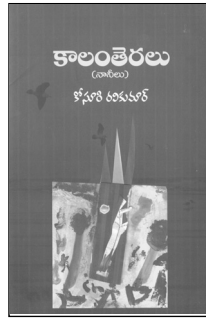
నెమిలేటి కవితా సంపుటి

వెల : రూ.90/- పేజీలు: 105

ప్రతులకు : 9490182636

నెమిలేటి కిట్టన్న మంచికవి. మానవతా మాధుర్యం తెలిసిన కవి. దాన్ని తెలిపే కవి. ఒక్కొక్కసారి ఆర్థంగా, మరొక్కసారి ఆవేదనగా, ఇంకొకసారి ఆవేశంగా మానవతా మాధుర్యం అందించే కవి. అందమైన అభివ్యక్తి రామణీయకాలు రాశి పోసిన కవి.

- ఆచార్య కొలకలూరి ఇనాక్

కాలంతెరలు

కోసూరి రవికుమార్

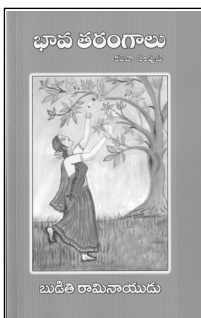
నానీలు

వెల : రూ.40/- పేజీలు: 48

ప్రతులకు : 9491336488

రవికుమార్ నానీల్లో గాఢ అనుభూతి ప్రధానగుణం బలమైన వ్యక్తీకరణతో కాలం తెరల్ని కవితా ముక్తకాలుగా పాఠకుల హృదయాల్లో నాటుతున్న ఈ యువకవి కాలం భవిష్యత్ వాగ్దానంలా కన్పిస్తున్నది.

- భవాని

భావ తరంగాలు

కవితా సంపుటి

బుడిత రామినాయుడు

వెల : రూ.50/- పేజీలు: 71

ప్రతులకు : 9490139503

సుమారు గేయ, పద్యాత్మకములైన కవితలు ముప్పదిమూడు ఉన్నవి. ఏ కవితకాకవిత వైవిధ్యంగా ఉంది. బృందావనంలో అనేకములైన పూలు వికసిస్తుంటాయి. ఏ పూవు అందం ఆ పూవుది. నాయుడుగారి కవిత్యం కూడా అంతే మరి. కొన్ని కవితలు పాడుకోవడానికి అనువుగా ఉన్నాయి. కొన్ని చక్కగా చదువకోవడానికి సులువుగా ఉన్నాయి.

- డా॥ జక్క రామకృష్ణ

మహోన్నత భారతీయుడు

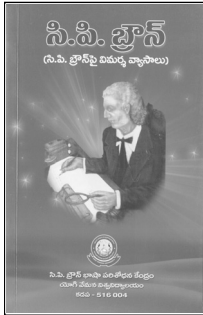
బొర్రా గోవర్ధన్

వెల : రూ.15/- పేజీలు: 40

ప్రతులకు : 9390600157

భౌద్ధరచయిత బొర్రా గోవర్ధన్ ఈ చిన్న పుస్తకంలో అంబేద్కర్‌ని ఒక గొప్ప స్వేచ్ఛా విహంగంలా చూపాడు. నిజానికి ఈ చిన్ని పుస్తకం అటు బుద్ధిజం, ఇటు అంబేద్కరిజాలలోని మౌలిక సారాన్ని ఎత్తిపట్టిన కరదీపిక.

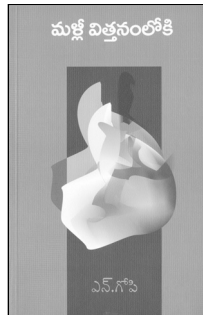
- యమ్.యన్.భూషి

సి.పి.బ్రౌన్
(సి.పి.బ్రౌన్పై విమర్శ వ్యాసాలు)
వెల : రూ.300/- పేజీలు: 262
ప్రతులకు : 08562 - 255517

వ రిశోధకులు, విమర్శకులు, చరిత్రకారులు తమ తమ దృక్పథాలతో బ్రౌన్ కృషిని అంచనా కట్టడం ఒక పార్శ్వమైతే, ఆయన కృషికి తన్మయులైన తెలుగు కవులు ప్రశంసలు కురిపించారు. నివాళులర్పించారు. ఇది ఇంకో ఎత్తు. ఇవన్నీ అనుబంధంలో ఉన్నాయి.

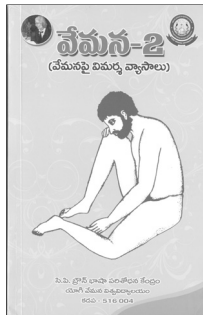
- రాచపాళెం చంద్రశేఖర రెడ్డి

మళ్ళీ విత్తనంలోకి
కవిత్వం
డా॥ ఎన్.గోపి
వెల : రూ.150/- పేజీలు: 114
ప్రతులకు : 9391028496

కొత్త పుస్తకం/ మనిషి వాసన వెయ్యాలి/ వాసనలంటే జ్ఞాపకాలే జ్ఞాపకాలు వర్తమానందాకా/ వంతెనలు నిర్మించాలి/ వంతెనలంటే/ మానవ అనుబంధాలే!/ కొత్త సందర్భాన్ని గుర్తించి/ సరికొత్త విలువల్ని మేలుకోలేవాలి/ అవును మూలాల్లోకి వెళ్ళి తీరాలి/ మళ్ళీ మనం జన్మించాలంటే/ విత్తనంలోకి వెళ్ళిరాక తప్పదు.

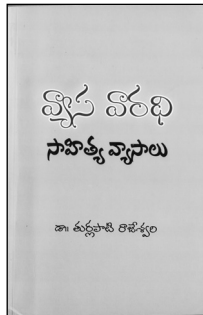
- ఎన్.గోపి

వేమన - 2
(వేమనపై విమర్శ వ్యాసాలు)
వెల : రూ.250/- పేజీలు: 224
ప్రతులకు : 08562 - 255517

ఈ సంపుటిలోని 36 వ్యాసాలలో తొమ్మిది వ్యాసాలు ప్రత్యేకించి వేమన చిత్రించిన స్త్రీమీద ఉన్నాయి. ఇతర విషయాలలో వేమన ఎంత ప్రగతిశీలవాడో, మొదటి నుంచీ ఉంది. అదే సమయంలో వేమన స్త్రీని గౌరవిస్తూ రాసిన పద్యాలను ఎత్తిచూపి, ఆ అభిప్రాయాన్ని పూర్వపక్షం చేసేవాళ్లు కూడా ఉన్నారు.

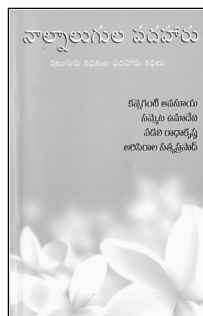
- రాచపాళెం చంద్రశేఖర రెడ్డి

వ్యాస వారధి
సాహిత్య వ్యాసాలు
తుర్లపాటి రాజేశ్వరి
వెల : రూ.175/- పేజీలు: 263
ప్రతులకు : 8093520819

ఈ వ్యాసాలు ఉబును పోకకు రాసినవి కావు. రాజేశ్వరి గారి హృదయాన్ని కుదిపి రాయించిన రచనలున్నాయి. పొరుగున గల ఒడియా భాష విశిష్టతను తెలిపేవి ఉన్నాయి. ఆత్మీయతను పంచేవి ఉన్నాయి. మన సంస్కృతికి మార్గం వేసిన మనీషుల వివరాలున్నాయి. ఎంతో అభినీవేశం, మరెంతో మక్కువ, ఇంకెంతో తపన ఉంటేగాని ఇన్ని వ్యాసాలు రాయలేరు.

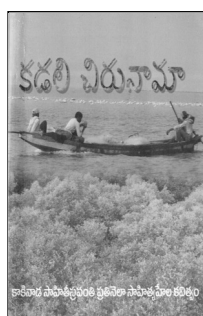
- ద్వారా.శాస్త్రి

నాల్వాయిగుల పదహారు
నలుగురు కథకుల పదహారు కథలు
వెల : రూ.150/- పేజీలు: 158
ప్రతులకు : 9246541249, 9849406722
9985336444, 9966907771

మేము నలుగురం విడివిడిగా కథా సంకలనాలను వెలువరించాము. ఆ కథలను కూడా పాఠకులు ఆదరించి అభినందించారు. కానీ అవన్నీ ఒకే పూల గుచ్చాల వంటివి. ఇప్పుడు మేము చేస్తున్న ప్రయత్నం రకరకాల పూలను కూర్చి ఒక మాలగా అల్లడం. రెండింటిలో పతనానుభూతి వేరుగా వుంటుందన్న నమ్మకమే ఈ పుస్తకం వెయ్యడానికి మూల కారణం. ఆ విధంగా నలుగురు రచయితల నాలుగేసి కథలతో అల్లిన నాల్వాయిగుల పదహారు ఇప్పుడు మీ చేతిలో వుంది.

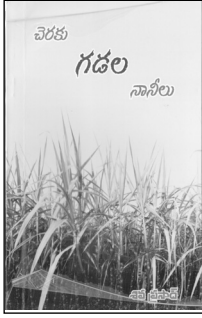
- కన్నెగంటి అనసూయ, సమ్మెట ఉమాదేవి, అలిపిరాల సత్యప్రసాద్, వడలి రాధాకృష్ణ

కడలి చిరునామా
వెల : రూ.40/- పేజీలు: 118
ప్రతులకు : ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్

ఈ సంకలనంలో, వర్తమాన కవులున్నారు. ప్రవర్ధిత కవులున్నారు. కాకినాడలో కాక, మొత్తం తెలుగు ప్రాంతంలో ప్రఖ్యాతులైనవారు ఉన్నారు. చాలా వరకు వస్తువు విషయంలో, అభివ్యక్తి విషయంలో ఒక మంచి స్థాయిగల కవితలు తీసుకున్నాం. అంటే, వర్తమానుల ప్రోత్సాహం కూడా అవసరమే గదా.

- అద్దేపల్లి రామమోహన్ రావు

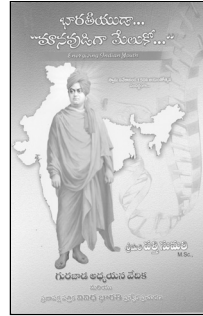

చెరకు గడల నానీలు
శివ ప్రసాద్

వెల : రూ.40/- పేజీలు: 63
ప్రతులకు : 9849150303

శివ ప్రసాద్ నానీలలో ఎక్కువగా వున్న వస్తువు సామాజిక వైరుధ్యాలే. మనచుట్టూవున్న సమాజంలోని అనేక దుర్లక్షణాలని అనేక రీతులుగా ఖండించారు. దీనికి అనేక విధాల అభివ్యక్తి విధానాల్ని అనుసరించారు.

- అద్దెపల్లి రామమోహన్ రావు

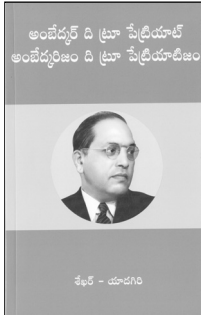

భారతీయుడా ...
“మానవుడిగా మేలుకో...”

పత్తి సుమతి
వెల : రూ.60/- పేజీలు: 96
ప్రతులకు : 8790499405

భారతదేశంలో వికలాంగుల సంఖ్య అత్యధికం. కారణం వివాహ విషయాల్లో జన్మశాస్త్ర పరిణామాలను విస్మరించడమేననే విషయాన్ని ఆమె వివరించారు. జన్మతరహా వచ్చే సమస్యలను నివారించడానికి ఈ పుస్తకం మార్గదర్శకంగా వుండగలదనడంలో నాకు ఎటువంటి సందేహం లేదు.

- సి.ఎస్.రావు

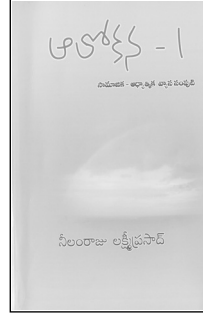
అంబేద్కర్ ది ట్రూ పేట్రియాల్

శేఖర్ - యాదగిరి

వెల : రూ.80/- పేజీలు: 137
ప్రతులకు : 9000324260

అసత్యాలతో వక్రీకరణలతో తమ రహస్య ఎజెండాను అంబేద్కరిజం పేరుతో ప్రచారం చేసి ప్రజలను వక్కదారి వట్టిస్తున్నారు. లేదా అయోమయంలో పడవేస్తున్నారు. ఈ విధంగా ప్రజలను అంబేద్కరిజాన్ని అందుకోకుండా, అంబేద్కరిజంవైపు మళ్ళకుండా అడ్డుకుంటున్నారు. ఇలాంటి కుహనా వాదాలను అడ్డుకోవడానికి ఈ పుస్తకం ఉపకరిస్తుందని భావిస్తున్నాము.

- శేఖర్ - యాదగిరి

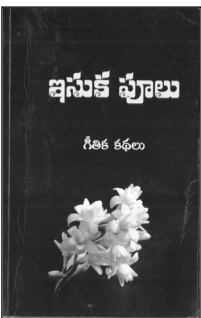

అలోకన - 1

సామాజిక - ఆధ్యాత్మిక వ్యాస సంపుటి
వెల : రూ.50/- పేజీలు: 180
ప్రతులకు : 9441373304

దేవాలయాలు, భక్తి చానళ్ళు, ఆధ్యాత్మిక పత్రికలు, గ్రంథాలు, మత గురువులు నీతి వచనాలు పెచ్చు పెరిగిపోయిన వర్తమాన కాలంలో పూర్తిగా తప్పిపోయింది - అసలు అంశం! ఔచిత్యం లేకుండా జీవితం గడపడం ఇటీవల ఇంకా పెరిగింది. అసలు పరమార్థం వదిలి, అనవసర పటాటోపాల వెంట పరుగులు తీసే మనలను - నీలంరాజు విశ్లేషణలు చొక్కాలు పట్టుకుని ఆవుతాయి. ఆలోచించమంటాయి.

- నాగసూరి వేణుగోపాల్

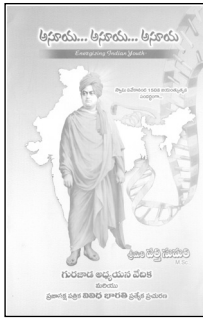

ఇసుక పూలు
గీతిక కథలు

వెల : రూ.140/- పేజీలు: 133
ప్రతులకు : 7702600583

పల్లె పట్టున బాల్యం దగ్గర నుండి వృద్ధాప్యపు చివరి దశవరకూ, అడవుల్లో బతికేవారికి జరుగుతున్న అమానుష అన్యాయంనుంచి ఉప్పుపంటలోని ఆర్థిక అన్యాయస్థాయి వరకూ, ఎన్నో వైవిధ్యమున్న వస్తువులు ఈ కథలకి ఆలంబన. రకరకాల జీవన తీర్పుల్ని, పలుకుబడుల్ని, కళ్ళముందు ఉంచుతాయి ఈ కథలు.

- వి.రాజారామమోహన్ రావు

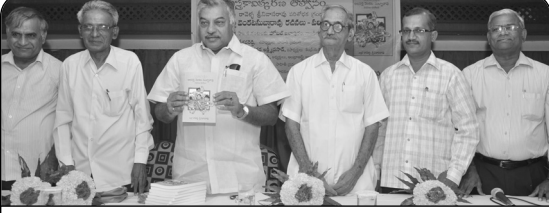
అసూయ..అసూయ..అసూయ

పత్తి సుమతి
వెల : రూ.30/- పేజీలు: 16
ప్రతులకు : 8790499405

ఈ దేశ ప్రగతికి చిరకాలంగా ప్రజానీకంలోని పరస్పర ద్వేషభావనలే అవరోధంగా నిలుస్తున్నాయి. ఈ విషయాన్ని శ్రీమతి పత్తి సుమతిగారు ఈ చిన్న పుస్తకంలో స్పష్టంచేశారు. వివేకానందుని ఆలోచనా సరళిని ఆయన విశ్వమానవాళికి ఇచ్చిన సందేశ సారాంశాన్ని సరళ సుబోధకంగా అందించారు రచయిత్రి.

- డా॥ డామెర వెంకట సూర్యరావు

తెలుగు సంస్కృతికి ప్రతిబింబం 'అలపర్తి' సాహిత్యం

సెప్టెంబర్ 19న వియజవాడలో జరిగిన రావెళ్ళ పరిశోధనా గ్రంథం ఆవిష్కరణ సభ. చిత్రంలో తెలకపల్లి రవి, కె.కేశవరెడ్డి, యార్లగడ్డ లక్ష్మీప్రసాద్, అలపర్తి వెంకట సుబ్బారావు, రావెళ్ళ శ్రీనివాసరావు, గుమ్మా సాంబశివరావు.

తెలుగు సంస్కృతికి ప్రతిబింబంగా 'అలపర్తి' బాల సాహిత్యం ఉంటుందని కేంద్రీయ హిందీ సంస్థాన్, ఆగ్రా ఉపాధ్యక్షులు ఆచార్య యార్లగడ్డ లక్ష్మీప్రసాద్ అన్నారు. డాక్టర్ రావెళ్ళ శ్రీనివాసరావు రచించిన 'బాలబంధు అలపర్తి వెంకట సుబ్బారావు రచనలు - పరిశీలన' పరిశోధనా గ్రంథం ఆవిష్కరణ సభ సాహితీ స్రవంతి కృష్ణాజిల్లా కమిటీ ఆధ్వర్యంలో విజయవాడలో సెప్టెంబర్ 19న హోటల్ ఐలాపురంలో జరిగింది. ఈ వుస్తకాన్ని ఆచార్య యార్లగడ్డ ఆవిష్కరించారు. అనంతరం ఆయన మాట్లాడుతూ తెలుగులో ఒక రచయిత చేసిన పూర్తి సాహిత్యం మీద సమగ్రంగా వెలువడిన తొలి గ్రంథం ఇదేనన్నారు. దీనిని ప్రామాణిక పరిశోధనగా చేసిన

రచయిత రావెళ్ళ అభినందనీయులన్నారు. సాహితీ స్రవంతి రాష్ట్ర అధ్యక్షులు తెలకపల్లి రవి మాట్లాడుతూ ఆధునిక జీవితంలో టెలి అడిక్షన్ కొత్త వ్యాధిగా గుర్తించబడుతోందన్నారు. టీవి ద్వారా పిల్లలు తెలుసుకోకూడనవి ఎక్కువగా తెలుసుకుంటున్నారన్నారు. దీని నుంచి బయటపడాలంటే బాలబంధు అలపర్తి రచనలను బాలలకు పరిచయం చేయాలన్నారు. గ్రంథాన్ని సమీక్షించిన చినుకు మాస పత్రిక సంపాదకులు నందూరి రాజగోపాల్ మాట్లాడుతూ బాలసాహితీవేత్తల్లో అలపర్తివారిని ప్రముఖంగా చెప్పుకోవాలన్నారు. అనేక కారణాల వల్ల ఆయనకు గొప్ప బహుమతులు అందకుండా పోతున్నాయని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. ఆది అంత్య ప్రాసల్లో బాల సాహిత్యాన్ని అందించడం అలపర్తికే చెల్లిందన్నారు. గ్రంథాలయోద్యమ నాయకులు డాక్టర్ వెలగా వెంకటప్పయ్య మాట్లాడుతూ అలపర్తివారికి సమకాలీకులైన బాలసాహితీ వేత్తలందరినీ గుర్తుచేశారు. బాలసాహిత్యంలో అలపర్తికి ఒక ప్రత్యేక స్థానం ఉందన్నారు. లయాలా కళాశాల తెలుగు విభాగాధిపతి గుమ్మా సాంబశివరావు మాట్లాడుతూ బాలబంధు పద్యాలలో మంచి నడక ఉందని, ఆటవెలది, తేటగీతుల్లో ఆయన నడక నాళం కృష్ణారావును తలపిస్తోందన్నారు. ఈ సభకు సాహితీ స్రవంతి జిల్లా అధ్యక్షులు కె.సత్యరంజన్ స్వాగతం పలుకగా, ఉపాధ్యక్షులు కె.కేశవరెడ్డి అధ్యక్షత వహించారు. తొలి ప్రతిని ఆంధ్రాఆర్ట్స్ అకాడమీ ప్రధాన కార్యదర్శి గోళ్ల నారాయణరావు స్వీకరించారు. అనంతరం అలపర్తిని పలువురు అభిమానులు సత్కరించారు. వుస్తక రచయిత రావెళ్ళ శ్రీనివాసరావు వందన సమర్పణతో కార్యక్రమం ముగిసింది.

సాహితీ స్రవంతి ఆధ్వర్యంలో బాపుకి శ్రద్ధాంజలి

సెప్టెంబరు 1న సాహితీ స్రవంతి ఆధ్వర్యంలో 'బాపు'కి శ్రద్ధాంజలి సభ సంద్యాలలో బాల అకాడమీ సంస్థ ప్రాంగణంలో జరిగింది. సభకు సాహితీ స్రవంతి అధ్యక్షులు యం.శ్రీనివాసమూర్తి అధ్యక్షత వహించారు. బాపు చిత్రపటానికి పూలమాల వేసి శ్రద్ధాంజలి ఘటించారు. యం.శ్రీనివాస్ మాట్లాడుతూ బాపు కళారంగంలో అలసట ఎరుగని అవిశ్రాంతి కళాసృజన కలిగినవారని, నిరాడంబర సాహిత్యకారుడని అన్నారు. కుంచె మూగబోయిందని అన్నారు. సినిమా దర్శకత్వం సామాజిక అంశాల ద్వారా

ఒక సందేశాన్ని ప్రజలకు అందచేశారని అన్నారు. సామాన్యుల, అతిసామాన్యుల లక్షణాలను అక్షరీకరించి చిత్రించి తెరకెక్కించినారని అన్నారు. అనేక సినిమాల ద్వారా ప్రజలకు సందేశమివ్వడం జరిగిందని, ముత్యాలముగ్గు, మిస్టర్ పెళ్లాం సినిమాకు నంది అవార్డులు వచ్చాయని జీవితసాఫల్య అవార్డు వచ్చిందని అన్నారు. మాదాల శ్రీనివాసులు మాట్లాడుతూ సాంప్రదాయాన్ని పదలిపెట్టకుండా వాస్తవిక జీవితంలో వైరుధ్యాల్ని సినిమాలుగా తీసిన ద్రష్ట అని అన్నారు. దస్తగిరి ప్రెయివేటు స్కూల్స్ అసోసియేషన్ అధ్యక్షులు మాట్లాడుతూ ముత్యమంతా పసుపు ముఖమంతో ఛాయ అని అంటే బాపుగారు గుర్తొస్తారని అన్నారు. సినిమాల్లో పాత్రల ద్వారా, కళల ద్వారా సందేశాలు ఇచ్చారని అన్నారు. శేషగిరి, శేషభణి, కరీముద్దీన్ తదితరులు మాట్లాడుతూ సాహితీ స్రవంతి తెలుగు భాషాభివృద్ధికి పలు కార్యక్రమాలు చేపట్టి కృషి సల్పుతుందని కొనియాడారు.

‘ఎగరాల్సిన సమయం’ ఆవిష్కరణ సభ

విజయనగరం సాహితీస్రవంతి ఆధ్వర్యంలో గురజాడ జయంతి సభ గురజాడ కేంద్ర గ్రంథాలయంలో జరిగింది. ఈ సభలో బాల సుధాకరమౌళి కవితా సంపుటి ‘ఎగరాల్సిన సమయం’ ను ప్రముఖ కవి శివారెడ్డి ఆవిష్కరించారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ ఏ రచనైతే మనల్ని మనం శోధించుకునేటట్లు చేస్తుందో అదే గొప్ప రచనని, అది కవిత, కథ, నవల ఏదైనా కావచ్చునని, ప్రజల నుంచి తీసుకుని మళ్ళీ ప్రజలకే ఇవ్వాలని అన్నారు. నిర్దిష్టమైన అంశంపై సాధికారంగా ఎవరైతే రచన చేస్తారో వారు గొప్ప రచయిత అవుతారని అన్నారు. గంటేడ గౌరునాయుడు పుస్తకాన్ని సమీక్షిస్తూ పిల్లలకు పుస్తకాన్ని ఆధారం చేసుకుని ప్రపంచాన్ని చూపిస్తున్న మౌళి ఎప్పుడూ మౌనంగా ఉంటాడని, శక్తివంతంగా ఉంటాడని అన్నారు. ఎగరాల్సిన సమయంలోనే ఈ కవితా సంకలనం ఎగురుతుందని అన్నారు. కష్టజీవులకు ఇరువైపులా ఉండేవాడే కవి అన్న శ్రీశ్రీ మాటలను గుర్తుచేసుకుంటూ ఈనాటి కవులు ముందుకు సాగాలని అన్నారు. సమాజంపై ఆర్తి ఉంటే ‘ఎగరాల్సిన సమయం’ చదవాల్సిందేనని

విజయనగరం సాహితీ స్రవంతి ఆధ్వర్యంలో సెప్టెంబర్ 21న జరిగిన గురజాడ జయంతి సభ. బాల సుధాకర్ మౌళి కవితా సంపుటి ‘ఎగరాల్సిన సమయం’ను ఆవిష్కరించి ప్రసంగిస్తున్న ప్రముఖ కవి శివారెడ్డి. చిత్రంలో బాలసుధాకర్ మౌళి, చీకటి దివాకర్, గంటేడ గౌరు నాయుడు.

అన్నారు. చీకటి దివాకర్ నిర్వహణలో జరిగిన ఈ సభలో ప్రముఖ కవి ఆశారాజు, వీరభద్రాచారి, పాయల మురళీకృష్ణ, సిరికి స్వామినాయుడు కవినీ అభినందిస్తూ మాట్లాడారు. ప్రణవశ్రీ, వేదవల్లి, మానవి, గ్రీష్మ, గండ్రేటి శ్రీనివాసరావుల గీతాలాపన ఆకట్టుకుంది. యస్.వి.ఆర్. కృష్ణారావు సభకు ఆహ్వానం పలుకగా, పి.యస్. శ్రీనివాసరావు వందన సమర్పణ చేశారు.

- వి. సృజన

ఆదర్శప్రాయుడు గరికపాటి

కళాకారులందరికీ డాక్టర్ గరికపాటి రాజారావు జీవితం ఆదర్శమని లలిత కళాసమితి అధ్యక్షులు పత్తి ఓబులయ్య అన్నారు. సెప్టెంబర్ 8న కర్నూల్లో లలిత కళాసమితిలో ప్రజానాట్యమండలి జిల్లా కార్యదర్శి ఆర్ఎ వాసు అధ్యక్షతన గరికపాటి 51వ వర్ధంతి సభ జరిగింది. ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్న పత్తి ఓబులయ్య మాట్లాడుతూ గరికపాటి బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి అని అన్నారు. ప్రభుత్వం ఒక స్పష్టమైన సాంస్కృతిక విధానాన్ని ప్రకటించాలని డిమాండ్ చేశారు. సాహితీ

స్రవంతి రాష్ట్ర కార్యదర్శి జంధ్యాల రఘుబాబు మాట్లాడుతూ అభ్యుదయ భావాలను నాటక రంగం ద్వారా విస్తృతంగా ప్రచారం చేశారని అన్నారు. ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో కళలు కనుమరుగవుతున్నాయని, అభ్యుదయ వాదులు కళా రంగాలపై ప్రత్యేకమైన దృష్టి సారించాలన్నారు. ప్రజానాట్యమండలి జిల్లా అధ్యక్షుడు ఎంపి బసవరాజు మాట్లాడుతూ కళాకారులు చిత్త శుద్ధితో, సాధనతో మంచి నాటకాలు ప్రదర్శిస్తే ఆదరణ ఉంటుందన్నారు. సభ ప్రారంభం ముందు గరికపాటి చిత్రపటానికి పూలమాలలు వేసి నివాళి అర్పించారు. అనంతరం నాటక రంగంలో విశేషంగా కృషి చేసిన విజేత ఆర్జిస్టు సంజయ్, చారిత్రక నవలా రచయిత ఎస్.డి.వి. అజీజ్ సన్మానించారు. కార్యక్రమంలో ఆర్ఎ సుజాత పాడిన పాటలు సభను అలరించాయి. ప్రముఖ కళాకారులు క్రిష్ణఫర్, శ్రీనివాసులు చిత్రకారులు జెవివి నాయకుడు సుధీర్ రాజు, ప్రజానాట్యమండలి నాయకులు చిన్నఆనంద్, పొణ్యం డివిజన్ కార్యదర్శి డి.సుబ్బారాయుడు, డివిజన్ అధ్యక్షుడు శ్రీనివాసులు, ఆశస్సు రాంబాబు, సాములు, వెంకటేశ్వర్లు దానియేలు తదితరులు ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు.

ఐడియల్ కాలేజి తెలుగు భాషా సంఘం (కాకినాడ) ఏర్పాటు చేసిన సభలో “ఫ్రెంచ్ పాలనలో తెలుగుభాష” అంశం మీద మాట్లాడుతున్న యానాం చరిత్ర గంధ్ర రచయిత, కవి, కథకుడు దాట్ల దేవదాసం రాజు చిత్రంలో ప్రసిద్ధ సాహితీవేత్త పి.చిరంజీవిని కుమారి ఉన్నారు.

ఆగస్టు 30న త్యాగరాయగాన సభలో జరిగిన “ఆంధ్రనాయక శతకం” పై విశ్లేషణాత్మక ప్రసంగం కార్యక్రమంలో డా॥ద్వానా శాస్త్రిని సత్కరిస్తున్న ఆంధ్రప్రభ దినపత్రిక సంపాదకులు వై.ఎస్సార్ శర్మ వేదికపై డా॥కళా వెంకట్ దీక్షితులు, వంశీరామరాజు నేటి నిజం సంపాదకులు బైన దేవదాసు, డా॥ తేన్నేటి సుధ.

డైరీ

పూలండోయ్ పూలు పుస్తకావిష్కరణ

యువతరాన్ని మేలు కొల్పోవిధంగా కవులు కవిత్వం రాయాలని హైకోర్టు న్యాయమూర్తి జసిఎస్ బి.చంద్రకుమార్ పేర్కొన్నారు. ఇటీవల హైదరాబాద్ తెలుగు యూనివర్సిటీలో ప్రముఖ కవి డా.ప్రసాదమూర్తి రాసిన - పూలండోయ్ పూలు - కవితా సంపుటిని ఆయన ఆవిష్కరించారు. తొలి ప్రతిని భారత వికాస్ సంస్థ చైర్మన్ సా మంతపూడి బాలకృష్ణంరాజు అందుకున్నారు. ఈ సందర్భంగా జసిఎస్ చంద్రకుమార్ మాట్లాడుతూ ప్రసాదమూర్తి న్యాయ వ్యవస్థపై వాస్తవిక దృష్టతో అద్భుత కవిత్వం రాశాడని కొనియాడారు. సభకు అధ్యక్షత వహించిన ప్రముఖ కవి కె.శివారెడ్డి మాట్లాడుతూ - పూలండోయ్

పూలు - కవితా సంపుటిలో ఎన్నో అద్భుతమైన కవితలున్నాయని అన్నారు. ప్రసాదమూర్తి వస్తుతహా కవి కావడంవల్ల కనిపించిన ప్రతిదృశ్యాన్నీ కమనీయ రూపకాలతో కవిత్వీకరించాడన్నారు. మరో అతిథి ప్రముఖ కవి ఖాదర్ మొహియుద్దీన్ మాట్లాడుతూ ప్రసాదమూర్తి కవిత్వంలో ఎంతో సారభ్యత, కల్పనాశక్తి శిల్పనైపుణ్యం ఉంటుందని, గత రెండు దశాబ్దాలకాలంలో ఇలాంటి కవిత్వం రాలేదని కొనియాడారు.

ఎలాంటి వస్తువునైనా కవిత్వం చేయగల నేర్పు ప్రసాదమూర్తిలో పుష్కలంగా ఉందన్నారు. పుస్తకాన్ని సమీక్షిస్తూ ప్రముఖ కవి సీతారాం పూలండోయ్ పూలు కవిత్వంలోని వస్తువైవిధ్యాన్ని, శిల్పరహస్యాలను సోదాహరణంగా వివరించారు. దృశ్యావరణాన్ని అక్షరావరణంలోకి లాగి ప్రతీకలతో ముస్తాబు చేస్తూ ప్రసాదమూర్తి అద్భుత కవిత్వం రాశాడని తెలిపారు. ప్రముఖ కవి శిఖామణి మాట్లాడుతూ ప్రసాదమూర్తి హృదయం మాతృ హృదయంలాంటిదని అంచేత దయామయి లాంటి కరుణరసభరితమైన కవితలు రాయగలిగారని చెప్పారు. కవి

మంవ్యాశ్రీనివాస రావ్ మాట్లాడుతూ ప్రతి అక్షరంలో కవిత్వముంటుందని కొనియాడారు. కవిసంగమం వ్యవస్థాపకులు కవి యాకూబ్ మాట్లాడుతూ పూలండోయ్ పూలు కవితా సంపుటి నిండా మంచి కవిత్వం

గుబాళిస్తుందన్నారు. ఇంకా ఈ సమావేశంలో నేటినిజం సంపాదకులు, బైసా దేవదాస్ కథా రచయిత కుమార్ తదితరులు ప్రసాదమూర్తి కవిత్వాన్ని అనేక కోణాల్లో విశ్లేషిస్తూ అభినందించారు. ప్రసాదమూర్తి రాసిన పుస్తకాన్ని ఆయన తల్లి దండ్రులకు అంకితమిచ్చారు. ఈ సందర్భంగా వారిని జస్టిస్ బి.చంద్రకుమార్, కె.శివారెడ్డి, ప్రసాదమూర్తి తదితరులు ఘనంగా సన్మానించారు.

'ఆరుద్ర లేఖలు' ఆవిష్కరణ

సాహితీ ప్రవంత్తి, కాకినాడ, ప్రతీనెలా సాహిత్యపాల ఆధ్వర్యంలో ఆగస్టు 30న "ఆరుద్ర లేఖలు" ఆవిష్కరణ సభ, గాంధీ భవన్ జరిగింది. 1981-97 మధ్యకాలంలో ఆరుద్ర, సన్నిధానం నరసింహమూర్తికి వ్రాసిన లేఖల సంపుటి యం.వి.భారతలక్ష్మి సంపాదకత్వంలో వెలవడింది. ఈ సభకు అధ్యక్షత వహించిన అద్దేవల్లి రామమోహనరావు మాట్లాడుతూ ఆరుద్ర ఆధునిక తెలుగు సాహిత్యంలో ఒక అసాధారణ వ్యక్తి అని పేర్కొన్నారు. ఆయన అనేక కళా, విజ్ఞానశాఖల్లో సాధికారికమైన రచనాశక్తి గలవారనీ, పరిశోధన విషయంలో అనమానుడనీ సోదాహరణంగా చెప్పారు. ఆయన రాసిన సమగ్రాంధ్ర సాహిత్యం అన్ని కాలాలకీ గొప్ప రిఫరెన్స్ పుస్తకమన్నారు. "త్వమేవాహం" ఆరోజుల్లో కొందరు కొరకరాని కొయ్యగా భావించినా, కాలక్రమంలో అనేక శిల్పరీతుల పరిజ్ఞానమూ, ముఖ్యంగా ప్రతీకల మర్కాలూ, అందరికీ అందుబాటులోకి వచ్చిన తర్వాత, యిప్పుడు అర్థం చేసుకోవడం ఏమీ కష్టం కాదని చెప్పారు. ఎం.వి.భారతలక్ష్మి, మాట్లాడుతూ ఆరుద్రపై ఆధునిక ఆంగ్ల శిల్ప ప్రభావాన్ని గూర్చి వివరించారు. "ఆరుద్ర

లేఖలు" కు సంపాదకత్వం వహించడం తనకు చాలా సంతోషం కలిగించిందని అన్నారు. సన్నిధానం నరసింహ శర్మ ప్రధానవక్తగా మాట్లాడుతూ, శ్రోతలందరికీ ఆసక్తికరమైన ఎన్నెన్నో విషయాల్ని చెప్పారు. సామనేని ముద్దు నరసింహం గారి 'హితసూచిని' నిగురించి తాను గౌతమీ గ్రంథాలయ ఉద్యోగిగా ఉండగా, ఆయన మనుమడు 'ముద్దుకృష్ణ' ద్వారా తెలుసుకున్నాననీ, దీన్ని జాగ్రత్తగా వేరే బీరువాలో ఉంచి, ఎవరూ తీసుకువెళ్ళకుండా కాపాడి, ఆరుద్రకిస్తే, ఆయన ఎంతో ఆనందపడి, అద్భుతమైన, పరిశోధనాత్మకమైన, సాధికారికమైన ముందుమాట వ్రాసారని చెప్పారు. ఆరుద్రతో తనకు జరిగిన ఎన్నోఎన్నో సన్నివేశాల్ని అత్యంత కుతూహలం కలిగేటట్లు నాటకీయ రీతిలో వివరించారు.

సభా ప్రారంభంలో "వేదంలా ఘోషించే గోదావరి" అనే ఆరుద్ర పాటను మేడిశెట్టి శ్రీరాములు, అత్యంత శ్రావ్యంగా వినిపించారు. 'బాపూ' కనుమరుగైన వార్త వచ్చిన రోజు సాయంత్రమే ఈ సభ జరిగింది. బాపూ గురించి దాట్ల దేనదానం రాజు, మధునాపంతుల సత్యనారాయణ మూర్తి క్లుప్తంగా" మాట్లాడారు. గనారా బాపూ సంతాప తీర్మానం ప్రకటించి, వందన సమర్పణ చేశారు.

-గనార

ప్రజల మనిషి కాళోజి

సెప్టెంబర్ 9న మహబూబ్ నగర్, లుంబిని టెక్నో హైస్కూల్లో పాలమూరు సాహితీ, చౌడూరి కళాపీఠం సంయుక్త ఆధ్వర్యంలో జరిగిన కాళోజి శతజయంతి సభ.

ప్రజల భాషలో ప్రజలకోసం రాసిన ప్రజాకవి కాళోజి అని వక్తలు అభిప్రాయపడ్డారు. సాధారణంగా బ్రతికిన అసాధారణ వ్యక్తి అని కొనియాడారు. సెప్టెంబర్ 9న మహబూబ్ నగర్ పట్టణంలోని లుంబిని టెక్నో హైస్కూల్లో పాలమూరు సాహితీ, లుంబిని టెక్నో హైస్కూల్, చౌడూరి కళాపీఠం సంయుక్త ఆధ్వర్యంలో కాళోజి శతజయంతి వేడుకలను నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమానికి ముఖ్యవక్తగా విచ్చేసిన సి.రాంమోహన్ మాట్లాడుతూ కష్ట జీవుల్ని ప్రేమించిన వ్యక్తి కాళోజి అని

సమాజంలో మార్పుకోసం కృషి చేసిన అవిశ్రాంత పోరాట యోధుడు కాళోజి అని పేర్కొన్నారు. తన జీవితం మొత్తం ప్రజల చైతన్యానికే వినియోగించారన్నారు. తక్కువ పదాలతో ఎక్కువ భావాన్ని వ్యక్తం చేయడం కాళోజి కవిత్వానికి ఉన్న విశిష్ట లక్షణం అన్నారు. ఉన్నది ఉన్నట్లుగా చెప్పడం కాళోజి తత్వం అన్నారు. కాళోజి కవిత్వం ప్రతి ఒక్కరికీ ఆదర్శనీయం, ఆచరణీయం అన్నారు. సభాధ్యక్షులు కె.లక్ష్మణ్ గౌడ్ మాట్లాడుతూ కాళోజి ఒక్కొక్క అక్షరాన్ని తూటాలా పేల్చారన్నారు. తనకంటూ ఏమి మిగుల్చుకోని అసాధారణ ప్రజ్ఞా వంతుడని కొనియాడారు. ముఖ్యఅతిథి జలజం సత్యనారాయణ మాట్లాడుతూ కాళోజితో తనకున్న అనుబంధాన్ని నెమరేసుకొన్నారు. కాళోజి ముక్కుసూటి మనిషి అని, నిరాడంబరుడని కొనియాడారు. పాలమూరు సాహితీ అధ్యక్షులు భీంపల్లి శ్రీకాంత్ మాట్లాడుతూ కాళోజి సమాజంలో అట్టడుగు వర్గాల వారి వైపు నిలిచి కవిత్వాన్ని రచించారన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో చౌడూరి కళాపీఠం అధ్యక్షులు చౌడూరి నర్సింహారావు, వెల్లండ రుక్మాంగధ రెడ్డి, పల్లభాపురం జనార్దన, ప్రిన్సిపాల్ పురుషోత్తం, వైస్ ప్రిన్సిపాల్ సంగీత తదితరులు పాల్గొన్నారు. తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం నుండి ఇటీవల గౌరవ డాక్టరేట్ పొందిన ప్రసిద్ధ సాహిత్యవేత్త పరిశోధకులు కపిలవాయి లింగమూర్తికి ఈ సందర్భంగా నిర్వహకులు మెమోంటో, శాలువాతో సన్మానించారు.

తొలి నవల పోటీ

కొత్తగా నవలలు రాసే రచయితలను ప్రోత్సహించాలనే ఉద్దేశ్యంతో మొదటి నవలకు 10వేల రూపాయల పారితోషికం ఇస్తున్నట్లు అంపశయ్య నవీన్ సాహిత్య సమితి ఒక ప్రకటనలో తెలిపింది. ఈ పారితోషికాన్ని ప్రతి సంవత్సరం డిసెంబర్ 24వ తేదీ నాడు జరిగే నవీన్ జన్మదినోత్సవ కార్యక్రమంలో ప్రధానం చేయడం జరుగుతుందని ఆ సంస్థ కార్యదర్శి డి.స్వప్న తెలిపారు. నవలాకారుడు రచించిన తన మొదటి నవలని డి.స్వప్న, కార్యదర్శి, అంపశయ్య నవీన్ సాహిత్య సమితి, 2-7-71, ఎక్స్లైజ్ కాలనీ, హనుమకొండ, వరంగల్ - 506 001. చిరునామాకు నాలుగు ప్రతుల చొప్పున 2014 అక్టోబర్ 31వ తేదీలోగా పంపించవలసిందిగా కోరారు. ఇతర వివరాలకు 0870-2456458 ద్వారా సంప్రదించవచ్చును.

కవితలకు ఆహ్వానం

ప్రభుత్వాలు ప్రపంచీకరణ విధానాలు ప్రారంభించి పాతికేళ్ళు కావొస్తుంది. ఆ విధానాలు విశాల ప్రజానీకంపై తీవ్ర ప్రభావం చూపుతున్నాయి. ఆర్థిక వ్యత్యాసాలు పెరగడమే కాదు, మానవ విలువలు ఎన్నడూ లేనంత క్షీణస్థాయికి పడిపోయాయి. అలాగే రాజకీయాలలో మతతత్వం పెరిగింది. మనదేశ రాజ్యాంగం నిర్దేశించిన లౌకిక విలువలు ఈ రోజున ప్రశ్నార్థకమవుతున్నాయి. ఈ నేపథ్యంలో విజయనగరం సాహితీసంఘం ఆధ్వర్యంలో మతతత్వం, కార్పొరేట్ ప్రపంచీకరణ అంశాలపై కవితా సంకలనం వెలువరిస్తున్నాం. కవుల నుండి ఈ అంశాలపై కవితలను ఆహ్వానిస్తున్నాం. అర్థవంతమైన మంచి కవితలను ఈ సంకలనం కోసం ఎంపికచేసి పుస్తకంగా ప్రచురిస్తాం. ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని 13 జిల్లాల కవులు తమ కవితలను 'చీకటి దివకర్, ప్లాట్ నెం.84, డోర్ నెం. 1-17-1/1, ఆదిత్యనగర్, సాలిపేట, కంటోన్మెంట్, విజయనగరం - 535003 చిరునామాకు పంపించవచ్చు. ఇతర వివరాలకు 9441176882 ద్వారా సంప్రదించవచ్చును. చివరి తేదీ నవంబర్ 1. తమ కవితలను cheekatid9@gmail.com ఈ మెయిల్ ద్వారా కూడా పంపవచ్చును.

తెలంగాణ కథాకోశంకు కథలు పంపండి

తెలంగాణ కథ ప్రారంభమై 113 సంవత్సరాలైన సందర్భంగా పాలమూరు సాహితీ సంస్థ ఆధ్వర్యంలో గోల్కొండ ప్రచురణ సంస్థ ద్వారా 'తెలంగాణ కథాకోశం'ను ఒక సంకలనంగా తీసుకువస్తున్నట్లు డా॥ గుంటి గోపి ఒక ప్రకటనలో తెలిపారు. 1901 నుంచి 2014 వరకు గల తెలంగాణ కథా రచయితల కథలను 30.11.2014 తేదీలోపు దిగువ చిరునామాకు పంపవలసిందిగా కోరారు. డా॥ గుంటి గోపి, ఇ.నెం.33-153/3, పాన్ గల్ రోడ్, వనపర్తి, పాలమూరు. ఇతర వివరాలకు సెల్: 9019808207, సంప్రదించవచ్చును.

శ్రీ కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర్ రావు
తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి

తెలంగాణ రాష్ట్రం - కావాలి దేశానికే ఆదర్శం!

స్వతంత్ర భారతదేశ 29వ రాష్ట్రంగా ఏర్పడిన తెలంగాణను ఆదర్శ రాష్ట్రంగా తీర్చిదిద్దుకోవడం మన బాధ్యత.

తెలంగాణ రాష్ట్రాన్ని సకల రంగాలలో సర్వోన్నత, సమున్నత రాష్ట్రంగా తీర్చిదిద్దుకుందాం.

తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సంక్షేమ కార్యక్రమాలు

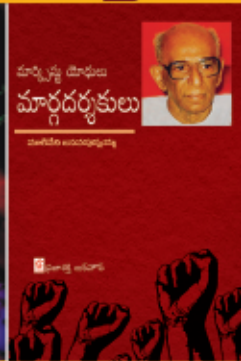
- అమరవీరుల కుటుంబాలకు రూ.10 లక్షలు, అర్జునైన కుటుంబ సభ్యుల్లో ఒకరికి ప్రభుత్వ ఉద్యోగం, వ్యవసాయంపై ఆధారపడిన అమరవీరుల కుటుంబానికి భూమి
- రైతులకు రూ. లక్ష రుణమాఫీ
- నిరుపేద దళిత కుటుంబానికి భూపంపిణీ పథకం ద్వారా మూడెకరాల భూమి.
- కేజీ నుంచి పీజీ వరకు ఉచిత, నిర్బంధ విద్య
- షెడ్యూల్డ్ కులాల కుటుంబాల ఉన్నతి కోసం ఐదేళ్ల లోగా రూ.50,000 కోట్ల వ్యయం
- వెనుకబడిన తరగతుల ఉన్నతికి ఐదేళ్ల లోగా రూ.25,000 కోట్ల వ్యయం
- ఎస్టీలకు 12 శాతం రిజర్వేషన్లు, గిరిజన ఆవాసప్రాంతాలకు గ్రామపంచాయతీలుగా గుర్తింపు
- బలహీన వర్గాలకు అన్ని సదుపాయాలతో 2-బెడ్ రూమ్ల ఇళ్ళు
- మైనారిటీలకు రూ.1000 కోట్ల బడ్జెట్, 12 శాతం రిజర్వేషన్లు
- వృద్ధులకు వితంతువులకు రూ. 1000 పింఛను, వికలాంగులకు రూ. 1500 పింఛను
- పూర్తిస్థాయి వై-ఫైతో గ్లోబల్ సిటీగా హైదరాబాద్
- ఎలక్ట్రానిక్ హార్వేస్ట్ మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్ యూనిట్స్ హబ్ ఏర్పాటు చేసేందుకు ఐటీఐఆర్ ప్రాజెక్టుకు ప్రత్యేక చోదా
- ప్రతి దళిత, గిరిజన ఆడపిల్ల పెళ్ళికి కళ్యాణలక్ష్మి పథకం ద్వారా రూ. 51 వేల ఆర్థిక సాయం.

ప్రజాసక్తి బుక్ హౌస్ తాజా ప్రచురణలు

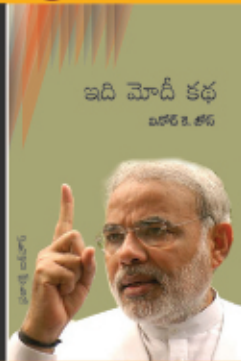
మొ: రూ. 20/-

మొ: రూ. 60/-

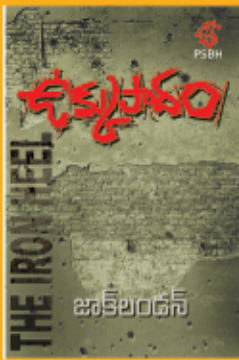
మొ: రూ. 30/-

మొ: రూ. 25/-

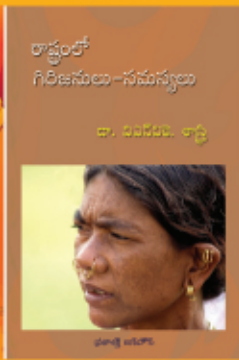
మొ: రూ. 40/-

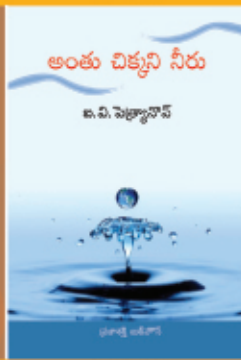
మొ: రూ. 125/-

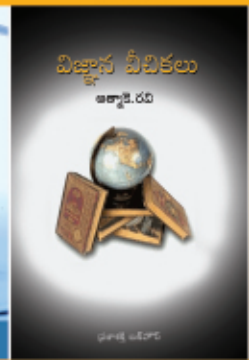
మొ: రూ. 80/-

మొ: రూ. 100/-

మొ: రూ. 40/-

మొ: రూ. 70/-

సాహిత్య ప్రస్థానం తెలుగు సాహిత్య మాసపత్రిక

ప్రస్థానం

సంవత్సర చందా కేవలం - రూ. 120/- మాత్రమే

తెలుగు సాహిత్య కృషిని ప్రోత్సహించండి! తెలుగు భాషా వికాసానికి మీ వంతు సహకరించండి!

వివరాలకు: సాహిత్య ప్రస్థానం, ప్లాట్ నెం. 21/1, యం. హెచ్. భవన్, ఆర్.టి.సి కళ్యాణమండపం దగ్గర, ఆజమాబాద్ ఇండస్ట్రియల్ ఏరియా, హైదరాబాద్ - 500 020, ఫోన్: 040-27668861, సెల్: 9490099059
Email- ssprasthanam@gmail.com

www.prasthanam.com

ప్రస్థానం వెబ్ సైట్ ను తప్పక చూడండి!

ప్రత్యేక తగ్గింపు
5 సంవత్సరాల చందా: రూ. 600 - 100: 500/- మాత్రమే
10 సంవత్సరాల చందా: రూ. 1200 - 200: 1000/- మాత్రమే
5, 10 సం॥ల చందా కట్టిన వారికి అత్యంత విలువైన పాత ప్రస్థానం సంచికలు ఉచితం!
ట్రాన్స్ పోర్టు ఛార్జీలు అదనం